

KALEIDOSZKÓP

BARANGOLÁS A NAGYVILÁGBAN
VI.

A VERSEKET VÁLOGATTA ÉS FORDÍTOTTA
DABI ISTVÁN

TARTALOM

Előszó

LENGYELORSZÁG

belorusz

NADZEJA ARTIMOVICS (1946)

(Oly közel volt...)

(Váratlanul...)

JASA BURS (1929)

Az énem (I. változat)

Az énem (II. változat)

Bjelawejsza

Közelből (I. változat)

Közelből (II. változat)

ULADZIMIR HAJDUK (1933)

Paraszt-művész

SZAKRAT JANOVICS (1936)

Feleségemnek

Félelem

MIHASZ SAHOVICS (1953)

(Aki nem hisz semmiben sem...)

(Bocsáss meg mindenért...)

(repülünk repülünk...)

(Szelek zúzzátok hamuvá a szíveket...)

ALESZ SZVISZJOK

(Nektek is visszataszítóak...)

Portré

kasub

STASZKÓW JAN (1926)

Ez a föld (*Ta zemia*)

(Az éj sötétjét...) (*Odmién nocē...*)

(Meleg szavak...)

Kérés (*Prosba*)

Az utolsó pillanat (*Ostatny sztěrka*)

A pillanat

Tél előtt (*Przed zimą*)

JAN TREPCZYK (1907-1989)

Tavaszi (*Zymk*)

JAN ZBRZYCA (1929)

Óriások kora (*Czasē stōlēmów*)

LEON ROPPEL (1912-1978)

Merev szél (*Strywny wiater*)

Kétköves vihar (*Sarczēsty sztorm*)

Vihar (*Sztorm*)

Viharos szél (*Sztormisty wiater*)

Szélesend (*Cysza*)

Könnyed szellő (*Letkō bryza*)

Szellő (*Bryza*)

Kemény szellő (*Cwardō bryza*)

ANTONI PIEPER (1917-1985)

Hogyan keletkezett a borostyán (*Jak powstól bursztyn*)

HERONIM DERDOWSKI (1852-1902)

Józwo Ignacy Kraszewskinek (*Józwowi Ignacemu Kraszewskiemu*)

ALOJZY NAGEL (1930-1998)

A pokol neve (*Miōno piekła*)

Az ősz ösvényei (*Stegnami jeseni*)

Wojkasen sírjánál

LEON HEYNKE (1885-1939)

Kis virág (*Kwiótk*)

JAN KARNOWSKI (1886-1939)

Kérdés (*Prozba*)

JAN WALKUSZ (1956)

(Szemeid...) (*Twoje oczę...*)

(Vedd a szavakat...) (*Wez té słowa*)

Ajándék (*Daręnk*)

Fájdalmas kérés (*Bolesny rachunk*)

Kérés (*Prozba*)

Költőnek lenni (*Bęc poeta*)

Szavaim (*Słowa moje*)

Tengeri hullám

STANISŁAW JANKE (1956)

(Ha Kasubföldön...) (*Dzes na Kaszëbach*)

(Lovakról álmodom...) (*Sniją mie sę konie...*)

Tűz az éjszakában (*Odziń w nocę*)

Valaki (*Nichtos*)

Várakozás (*Żdanie*)

KRYSTYNA MUZA (1972)

(Kasubul gondolkodom és beszélek...) (*Męszlę i gódóm po kaszëbsku...*)

(Minden pillanat jó...) (*Koździ czas je dobri...*)

A kő (*Kam*)

Alvás előtt (*Przed spikem*)

Csend a tengeren (*Glada*)

Halászat (*Polów*)

Kasub, nem-kasub (*Kaszëba, nię-Kaszëba*)

Kenyérhéj (*Skórka chleba*)

Tenger homokjával illatozol (*A te woniósł morsczim pióskem*)

JERZY STACHURSKI (1953)

(követed a szót...) (*jidziesz za słowem*)

(Oly halkan szólsz mert szívünkben madarak fészkelnek...) (*Gódósz tak cęcho bo pióchę sę w naszich sęrcach...*)

A szó (*Słowo*)

Olvasmány (*Lektura*)

(már senki...) (*ju nicht...*)

(az életünk fa...) (*nasze žęcę to drzewo...*)

(egyre több bennünk az éj...) (*coróz wicy w nas nocę...*)

(előttem a föld és terhe...) (*przedę mną zemia i ji cżęźór...*)

WOJCIECH CEYNOWA

Az élet

JERZY STENCEL

Ajándék

JOANA GACKÓWSKÓ (1985)

(Láttam...)

Barátom (*Dręchu*)

JAN DRZEŹDŹON

Az est (*Wieczórk*)

RÓMAN DRZEŹDŹON (1972)

(A kertemben ülök...) (*Jó sedzä w mójim ógradze*)

LETTORSZÁG

JĀNIS BALTVILKS (1944-2003)

(Boróka. Kövek...)

(Értem, mindent értek...)

(Köszönöm azt...)

Üvegcserepgyűjtés

RITA BEBRE

(Megengedtem a zenének...)

VILAJA BOKALOVA-RAMANE

Szavak önmagamhoz

MONTA KROMA (1919-1994)

(Két-embernyi távolságból...) (*Es tevi jūtu divu cilvēku.*)
(Tenger nincs...) (*Jūras nav*)

LAIMA LĪVENA (1943)

Mint a folyóban a kő

AINA PĀVULĪTE

A halász felesége
A házak érzelme: hársak
A házak érzelme: civilizáció

VALDIS RŪJA (1928)

A szív és a tenger

GUNARS SALIŅS (1924)

Esőben Stockholmban
Hangverseny a Dómban
Rajongó

ELZA SŪDMALE (1922)

(És ha mondanám is neked...)

JĀNIS SIRMBĀRDIS (1937)

Néma csodák mellett
Az élet színeit őrzöm

VILHELMINE URTANE

A te házad
Nagyság
Bizalom

OJĀRS VĀCIETIS (1933-1983)

(Az elszáradt levelek báljára...)
(Ne szipogj!)
Stressz
Óvakodjatok

ELZA VĒCIŅA

(Csodálom a pocsolját...)
A csend ritmusa
Az ember
Mondj nekem mesét

IMANTS ZIEDONIS (1933)

(próbálatok találni...) (*pamēginiet atrast*)
(mindegy hogy magányban...) (*vienalga vienatnē*)

LIBANON

SZAMÍR FARHÁT

Álom
Jelenet

LIBÉRIA

PATRICIA JABBEH WESLEY

Afrika (*Africa*)

LIECHTENSTEIN

HANSJÖRG QUADERER

(Az éjszaka...) (*Aus*)

HANS-JÖRG RHEINBERGER

(szótagokat engedek ki...) (*ich lasse silben*)

ILANA SHMUELI

(Szemtől szemben a tegnappal...) (*Aug' in Aug' mit dem Gestern*)
az egyáltalán nem úgy van (*es ist gar nicht so*)
(Az idő elvesztette a helyét...)
(Sok-sok Múlt...)

GERHARD BECK

Játék a tűzzel (*Das Feuerspiel*)

LITVÁNIA

ALIS BALBIERUS (1954)

(Az ősz nevében...)
A romantika emléke

ALGIMANTAS BALTAKIS (1930)

(Amim volt...)
Ballada a három fivéről
Csak egy nap
Szeretet és gyűlölet
Utazások

VYTAUTAS BLOŽĖ (1930)

(Gyermekeim, íme az én világom...)
Síremléke saját magának

VAIDILUTĖ BRAZAUSKAITĖ

Borravaló

VALDAS DAŠKEVIČIUS (1961)

(amikor tunguzkában...)
(egy fűlisten...)
(egy öreg japán költő...)

ROMAS DAUGIRDAS (1951)

(Kedvesem...)
Nullpont

ANTANAS DRILINGA (1935)

A bolygó monológja
Amikor a virágokat már leszakították
A szerelem órája
A szóról
A szülők
A vers
Húszmillió egy
Kozmikus gyász-oratórium
Közelség
Amikor visszajöttem (*Kati sugarak*)
Szahara (*Sachara*)
Valahol, tőlünk messze (*Kažkur, toli nuo mūsų*)
A viharos tenger (*Audringa jūra*)

ANTANAS GAILIUS (1951)

(esténként úgy fájnak az őszirózsák...)

LEONARDAS GUTAUSKAS (1938)

A kis testamentum
Daru
Egy naptár lapjai
Kakukk
Négy kérdés

JULIUS JANONIS (1896-1917)

A bohóc

EDMUNDAS JANUŠAITIS (1954)

Következtetés

ANTANAS A. JONYNAS (1953)

(Egyre kékülő szemeidbe...)
(ha nem akarsz menni...)
(Mire gondolsz kedvesem...)

Is
Találkozás
A részeg hold halálos bort kever
Az enyém de a tied
Ez győzelem de van

DONALDAS KAJOKAS (1953)

Rózsák. Ősz.
Egyedüllét
Álomgépezet

VYTAUTAS KARALIUS (1931)

(Az öröm megállította az órát...)
(Egy öregasszony ül egy körtefa alatt...)
(Füsttel íródott fel az égre...)
(Mennyi állat néz belőled?)
(A homokban egy hal úszik...)
(Mint állat az itatóhoz...) (*Kaip žvėris į girdyklą*)

RAMŪNAS KASPARAVIČIUS (1948)

Blues
Dixieland
Segítség

EDMONDAS KELMICKAS (1954)

Álom
Ihlet

ROBERTAS KETURAKIS (1935)

Az anyák (*Motinos*)
Utolsó alkalommal (*Paskutinįsik*)
Milyen sokat kérsz (*Kiek daug tu prašai*)

VIRGINIJA KUZMICKAITĖ

(a sirály fehér szárnyán...)
(Ha az ember...)

BRONIUS MACKEVIČIUS (1928)

(A fák irigylik a madarak szárnyát...)

TAUTVYDA MARCINKEVICIŪTĖ (1955)

Mesterséges tó (*Tvenkinys*)

AIDAS MARČENAS (1960)

Egy város fénye ősz elején
A favágó

MARCELIJUS MARTINAITIS (1936)

(Te nem az én szemem látod...)

LAIMA MATONYTĖ

(Megszürkült ó gobelinek...)

EDUARDAS MIEŽELAITIS (1919-1997)

Ikarusz árnya
A nő (*nėgy arckep*)
A földből

NIJOLĖ MILIAUSKAITĖ (1950-2002)

(a vastag átlátszó jégtakarón...)
(bárcsak kimondhatnám egyszer...)
(beszaladtál...)
(elhúzza a függönyt belépsz...)
(kopasz fatörzs...)
(meg akartál...)
(milyen puha ágy...)
(öröm, minden ok nélkül...)

VLADAS MOZURIŪNAS (1922-1964)

Tengerparti strófák
A föld igazságos
(Miért cibálsz...)
(Találkozunk mi még...)
Este-reggel
Vers a versről
Állomás

ONUTĖ NARBUTAITĖ

(Ketyeg az óra...)

JUOZAS NEKROŠIUS (1935)

Asszociációk

NORMANTAS PAULIUS (1948)

Tokaji éjszakák

Gondolatok

Kiállítás Sárváron

GINTARAS PATAČKAS (1951)

(a házban ahol csak csillagok éltek...)

Másolat-városok

Tél Amszterdamban

KORNELIJUS PLATELIS (1951)

Egy kisvárosi mézárós története

Tej és paradicsom

LIUDAS PRANCIŠKUS

(A folyó szelíden csókolja a földet...)

(Tavaszi varjűfészkeket...)

VYTAUTAS RUBAVIČIUS (1952)

A nő meg a hold

A peronon

A szavak mágiája

Önmagammal

Penge

Szabadság

Szemtől szembe

VIKTORAS RUDŽIANSKAS (1957)

(mondj le rólam...)

JURATĖ SUČYLAITĖ (1959)

A holdfényben

VILIJA ŠULCAITĖ (1929-1992)

(Így nem írnak verset...)

Dallam az üvegen át

DANUTĖ VAŠKELAITĖ

(A citromfa másodsor is kivirágzott...)

Kötények

DANUTĖ ŽILAITYTĖ (1932)

(A kertben öreg fák...)

(Olyan szép a fényed...)

A Nyeman

LUXEMBURG

luxemburgi

JOSÉE KRATOCHWIL (1950)

Átlátszó (*Duerchsiichteges*)

Semmi (*Näischt*)

francia

JEAN PORTANTE (1950)

A gyertya

A hűség

A könyv

A titok

Egy másik kérdés

Életrajz minimum

Az éghajlat

JOSÉ ENSCH (1942)

(Ez a hang mi meggyújtja az éjszakákat...) (*Cette voix quie allume les nuits*)

ANISE KOLTZ (1928)

(Minden verset azért írunk...) (*Chaque poème s'écrit*)

A költő (*Le poete*)

Külső - belső (*Interieur - Exterieur*)

Charlotte-nak
Az ember (*l'homme*)
Az anya (*La mere*)
Róma istenéhez (*Au dieu de Rome*)

német

JOSÉE KRATOCHWIL (1950)
(Szerelmes ez a hajnal...) (*Verliebt ist...*)
(Állat lenni...) (*Ein Tier sein...*)
(Meleg a fa...) (*Warm ist das Holz...*)

HELMINGER (1953)
(kimondhatatlan...) (*unsagbar*)

ROGER MANDERSCHIED (1933)
Jámbor kívánság (*frommer wunsch*)
Utolsó költemények

MACEDÓNIA

CANE JONOVSKI

Ablak
Álom
Kolostor
Szó-nyíl

JOVAN KOTESZKI (1932-2001)

(Van egy menekülés...)
Forrás
Kenyér
Kőműves
Melankólia
Nővérek
Séta
Szerelem és halál

PANDE MANOJLOV (1948)

Álmában érte a halál
Elmélkedés
Gyökér
Szél
Szocialista vers
Utasítás
Arc (*Лука*)
Kis veréb (*Вранче*)
Fecskék (*Ластовички*)

MIHAIL RENDZSOV (1936)

Félelem

MATEJA MATEVSZKI (1929)

Eső (*Дожд*)

ATANASZ VANGELOV (1946)

A virág mit nem nevezek meg

MADAGASZKÁR

francia

RANAIVO (1914-1999)

Vannak csókok (*Il est des baisers*)

MALAJZIA

A. SAMAD SAID (1935)

Árnyék (*Bayang*)

MASURI S.N.

A világ rejtélye (*Rahsia Alam...*)

MALAWI

GEORGE mSUKU

Idő (*Time*)

Könnyek Afrikáért (*Tears for Africa*)

MIKE SAMBALIKAGWA MVONA

A hegyes Malawi szépsége (*The beauty of Mountaneous Malawi*)

MALDIV-SZIGETEK

A. SHAREEF (1931)

Esély-vonat (*Train of Chance*)

MALI

SOUÉLOUM DIAGHO

A lélek, ami ég (*L'âme qui brûle.*)

MÁLTA

STEPHEN CACHIA (1976)

A szemeidben láttam a hideg hold halálát (*F'ghajnejk rajt il-mewt tal-qamar kiesah*)

MARIJ EL

ANATOLIJ TIMIRKAJEV

Augusztus (*Август*)

Előszó

A jelen kötet annak ellenére, hogy sokszor antológiának nevezem, egyáltalán nem tekinthető antológiának, hiszen a verseket saját ízlésem szerint válogattam, legtöbbször azok közül a művek közül, amiket maguk a szerzők küldtek el nekem. A célom mindenekelőtt az volt, hogy bemutassam a világirodalom sokféleségét, és bizonyítsam, hogy minden népnek, legyen számbelileg akármilyen kicsi, és tartsák sokan „primitívnek”, megvan a maga kultúrája. Sokszor egy gazdaságilag, iparilag elmaradt nép irodalmi gyöngyszemeket hoz létre. Nem akartam semmiféle határozott téma, forma szerint válogatni.

A XX-XXI. század élő szerzőitől fordítottam, és legtöbbször személyes kapcsolatomból volt vagy van (úgy értem, hogy leveleztem, levelezek velük). Sajnos, az antológiám készítése idején több költő meghalt, nem érthették meg, hogy a kész művet a verseik fordításával átadjam nekik.

Nagyon kevés, korábban élt szerző művét is bevettem a kötetembe.

A fordításokat 99%-ban eredetiből készítettem, igaz olykor-olykor a szerző segítségét is igénybe vettem és a nem eredetiből készült fordításoknál is megtekintettem az eredeti művet. Igyekeztem mindig az eredeti formához - a tartalmi hűség mellett - hű maradni.

Amennyiben olyan nyelven író költő művét fordítottam, amit nem ismerek, azt mindenhol megemlítettem.

A válogatásom, mondhatni, végtelen, hiszen állandóan születnek újabb és újabb irodalmi művek, amiket érdemes megismerni, ezért előfordulhat, hogy a már ebben a kötetben szereplő országokból is lesznek még más költők.

Dabi István

LENGYELORSZÁG

belorusz

NADZEJA ARTIMOVICS

(1946)

(Oly közel volt...)

Oly közel volt
A partunk...
Nevetett a nap
A juharok dúdoltak
Keringőjét járta köröttünk
A vénasszonyok nyara
Arany levéllel
Zörgette ablakunk
Az ősz...
De tavasznak hittük
Az őszt...
Öröm lobogott
A szemünkben
és házat
és kertet
Rajzoltunk az azúr égre...
egy nap
egy árny
szó

Elrabolta
a napot
a házat
a kertet
Pedig oly közel volt
A partunk...

(Váratlanul...)

Váratlanul
Visszhang fut végig
A rég kihalt erdőn
Váratlanul
Villámfény vakítja
El szemed
És egyszerre csak
A hideg mohán
Megpillantasz

Egy csöpp virágot
amelynek volt bátorsága
kizöldülni
levelet hajtani
bimbót eresztetni
virágot bontani
Az eső
A vihar
Táplálja
nedveivel
Míg a kis virág
A nap sugaraiban fürdik
És készül
a hosszú életre

JASA BURS
(1929)

Az énem
(I. változat)

Kihordtam a szívem alatt
az emberséget
mint a nők
méhükben a gyereket
most mutatom be az embereknek
de a tömegben
ezt súgja a fülemben:
A neveknek megvan
a koruk
az elöregedetteknek
már más a jelentésük
más neveket fogunk adni
más elnevezéseket
más jelentéseket
az emberi mozdulatoknak
a szavaknak
és a tetteknek

Az énem
(II. változat)

Kihordtam a szívem alatt
az emberséget
mint méhe gyümölcsét
a nő
a tömegben vezetem
és mutatom neki az embereket
ő pedig így szól:
„az elnevezések már
elévültek
megöregedtek
megváltozott a jelentésük
új neveket
jelentéseket
adunk
az emberi mozdulatoknak
szavaknak
és tetteknek”

Bjelawezsa

Szórj az arcomba havat
szempilláimon hegyes zúzmaratüskék
kezdek olyan lenni
mint egy fatörzs
és annak az ága
csendembe csábítom
az őzek csapatát
s értelmemmel
az ösztöneikbe hatolok
hogy hosszú időkre lelassítsam
a golyó röptét

Közelből

(I. változat)

Az útkereszteződésnél
közelebb mentem
a barátaimhoz
és a levegőben megéreztem
a medúza nyálkásságát
és ekkor rokonszenvezni kezdtem
őszinte ellenségeimmel
- ők jellemesek

Közelből

(II. változat)

Az útkereszteződésnél
odaléptem
a barátaimhoz
és medúza nyálkáját éreztem
hirtelen a bőrömön

egyszerre rokonszenvesek lettek
a nyílt ellenségek -
jellemesek

ULADZIMIR HAJDUK
(1933)

Paraszt-művész

A magok hosszú útra
Kéredzkedtek
Arról álmodtak
Hogy mit dalol a kalász

Ujjaival mért ki
Maroknyi életet
Nyugtalansággal
És örömmel a szívében

A pacsirtákkal együtt örvendezett
A napsugaraknak és a harmatnak
Művét a reménnyel
Igazolta

SZAKRAT JANOVICS

(1936)

Feleségemnek

Ne kívánd azt, hogy csak téged tiszteljelek
és a szívem-lelkem csupán neked adjam! Ne kény-
szeríts arra, hogy csupán a te mosolyod lássam és
csak annak örüljek végtelenül.

Hallod? Anyám ott zokog álmában a kemencepadkán.

Félelem

Nyújtsd a kezed, táncoljunk egyet! Legyünk vidámak,
ha szól a zene. Csak azt ne mondd, hogy nincs hozzá kedved....

Megcsókollak. Simulj a melleimhez, hogy irigykedve nézzék a
fal mellett ülő vénasszonyok. Ne magyarázkodj, hogy szégyelled
magad! Elvesztettem miattad az eszem. Gyerünk a rozsföldre a
fészerek mögé! Ne játszd meg magad, Maris, hogy fázol!

MIHASZ SAHOVICS
(1953)

(Aki nem hisz semmiben sem...)

Aki nem hisz semmiben sem
- az belehalt a nemlétbe
A fű hisz a harmatban
- hogy nőjön egyre nőjön
a virág hisz a méhben
- hogy elvigye a nektárt
a folyó hisz a vízben
- hogy elmossa a partjait.
És te miben hiszel?
Aki nem hisz semmiben sem
- az belehalt a nemlétbe.

(Bocsáss meg mindenért...)

Bocsáss meg mindenért
a fájdalomért és a boldogságért
üres nevetésemért
a könnyekért a két szemedben
őszinte szerelmemért
az elfeledett napokért.
Bocsáss meg mindenért.
Elmehetsz.
Nem vádollok téged.
A szerelmednek már vége,
az enyém még tart.
Te balra indulsz
- én jobbra.
Harc az élet,
amiben mindig veszítettem.
Bocsáss meg mindenért.

(repülünk repülünk...)

repülünk repülünk
hogy gyorsabban
hogy minél hamarabb
egyre messzebb
repülünk oda
ahol köröttünk csak pusztaság
ahol még a visszhang is visszaverődik
amíg nincs kinek a fülébe jusson
repülünk
de magunk sem tudjuk
hogy ezeken a nyomokon
már évszázadokkal ezelőtt elhaladt az élet
amíg nem léteztek bohócok
repülünk a magasba
repülünk megállás nélkül
elfeledve hogy Ikarusz nincs a Nap fölött
nem láthatta meg soha a görög partokat

(Szelek zúzzátok hamuvá a szíveket...)

Szelek zúzzátok hamuvá a szíveket
és vessétek a tavaszi olvadásba
hogy összekeveredjenek
a földdel
a levegővel
a nappal
és a vízzel zölden
kerüljenek be az erekbe
mint éltető csodaszer
és hadd éljen szívvel a természet,
ha az ember arra képtelen

ALESZ SZVISZJOK

(Nektek is visszataszítóak...)

Nektek is visszataszítóak
a filiszterek - a kispolgárok
Tettetett modoruk
a hitük
Ti hisztek
a hazátokban az élő emberekben
a tudásban
a barátságban
és a... szerelemben

Portré

Negyedrész ember
és negyedrész pulyka
negyedrész kakas
és negyedrész bika
Már mindjárt
(legalábbis én azt hiszem)
igazi állattá
válík ő.

kasub

STASZKÓW JAN
(1926)

Ez a föld
(*Ta zemia*)

Ennek a földnek a közepéből
a hangod
melegíti
a talpam
Madárcsapatok
húzzák össze ebben a melegben
a szárnyukat
A mélyben rejlik minden
ami volt régen
és vissza már nem tér
Ezért
nem akarok
elutazni
sehova
Oda sem
ami itt van
ahol a távol
oly rövid
és máshová sem

(Az éj sötétjét...)
(*Odmién nocě...*)

Az éj sötétjét
cseréld ki
a felfelé
hozzád vezető
lépteimre
Állíts keresztet
de ne Krisztusét
az ösvényünkre
szemben velünk
Tegyél rá
nap égette fűszálakat
amikor nem fújnak a szelek
ez lesz
a mi

végtelen
egymás-felé
futásunk jele
És ha reszkető
húrra lelsz
megtalálod
ebben az egy
pillanatban
az egész életet
az elejét és a végét egyaránt

(Meleg szavak...)

Meleg szavak
mint összekulcsolódó kezek
és becézők
mint a kedves tekintete
színesek
mint a májusi zöld
és egyszerűek
mint a gyermeki mosoly

Ki nem fogadja el
a szavakat
- amik gyengédek
mint a hullám
partra csapódása
és erősek
mint vihar ha
tombol

Kérés *(Prosba)*

Ne jöjjön
senki velem
és ne tapossa
az árnyékom
Egyedül vagyok
és egyedül
akarok lenni abban
ami a rendeltetésem
Egyedül
imádkozom
évszázados
rózsafüzéremen

és egyedül szólok
utolsó napomon
tüzes
hangokat
Akkor
senki
se kövessen
ösvényemen
Egyedül akarok
lenni
akár jó
akár rossz
angyal jön
futva értem.

Az utolsó pillanat
(*Ostatny sztyrk*)

Amikor egy ember elmegy
az olyan mintha
egy húr
pattanna el
mint egy madár
amelyik egy pillanatra
elhallgatott
szárnyával az égen
Amikor egy ember eltávozik
mintegy meredek
tópartok
fordulnak el mint a rétek
az égtől
az eke kőbe ütődik
ebben a pillanatban
és a szeleknek még egyszer
össze kell számolni
valaki
lépteit
Amikor egy ember elnémul
örökre
világa legtávolabbi
zugában
a nap minden bizonnal
a legrövidebb pillantással kihuny
de ezt látni
senki sem akarja

mert
az ehhez a pillanathoz
vezető ösvényét is
ki kell taposnia
Már
nincs
aki ismét hamut
hintene
a fejére
És még mit mondhatnék
az egész világnak
amikor
ebben az egyetlen
pillanatban
örökre eltávozott
az Ember.

A pillanat

Ebben a rövid
pillanatban
téged
várlak
a rétemen
amit megremegtetett
a lépted
Végül megállítod
félúton
a könnyet
egyébként
nem érne el
hozzád
Egyetlen pillanatban
rejlík
minden
tél
és nyár
imára kulcsolva
a rét elején
s a két kezéd
miként a madarak szárnya
a vággyal
versenyt
repülve

Tél előtt
(Przed zimą)

Nézem a reggel fényébe
öltözött napkeltét
és állok
Nyugodt vagyok
az út szalagján
mintha onnan
jönne felém
a bizonyosság
hogy
az én földemen
a fák még fognak
dalolni
mindenkinek
aki erre elhaladt
tegnap
itt van ma
és eljön holnap
a remény makacsságával
Sehol sem lakik
a nap a tengeren
habár ott
születik a reggel
és az est
kihuny
Az erdőm fölött
vendégeskedik
minden árnyék
és nyugalom van
itt állok lesben
az ébredést várva
Ezért itt
a fehér tél előtt
a tavaszt várom
az ébredő folyókat
és a pacsirta
legelső dalát.

JAN TREPCZYK
(1907-1989)

Tavas
(Zymk)

Nézzétek már, nézzétek,
Virágzanak a rétek,
Ahol nemrég a tél volt az úr,
Tarka a mező, az ég azúr.
Ránk most a tavasz nevet,
Ránk most a tavasz nevet.

Vár az erdő s a liget,
A sok fa mind integet,
Arcunkat csapdossák zöld ágak,
És felettünk madarak szállnak,
Táncra hív a kikelet,
Örömed most megleled.

JAN ZBRZYCA
(1929)

Óriások kora
(*Czasë stólëmów*)

Kazimierz Skwierzyckihez

Mert egykor Ormuzdnak születél,
Más volt, lehet, a véleményed.
Świętopełk isten akarta azt,
Hogy egy fénysugártól felébredj.

A ködből kilépni akartál,
Hogy az óriást te megöljed.
Most úton lépdelsz, nem ösvényen,
De ő már elfutott előled.

LEON ROPPEL
(1912-1978)

Merev szél
(*Stywny wiater*)

Kiszállt a tengerre most minden sirály
A szél leheletével szárnyuk alatt,
Már tudják a halászok, kire mi vár,
S látják a vízen a madár árnyakat.

Mert a sirályban ott a halász lelke,
Mi hal volt egykor, s most keresi a zsákmányt.
Mindjük örök tengeri útra kelne,
Bár sokszor a mélyben a halált látják.

A sirály, a tenger, a vitorla
Jó barátok, tudnak egymásra várni.
Együtt indulnak mindig jóban, rosszban,
Soha el nem válnak, történjék bármi.

Kénköves vihar
(*Sarczesty sztorm*)

Felüvöltött a tenger felől a vihar,
Fák zokognak a parton derékba törve,
Rémült sirályok repdesnek körbe-körbe,
Sírnak, mert látják, a dűnék, a strand kihalt.

A mélyből szörnyek dugják elő pofájukat,
Szájuk tátva, hajuk sótól összeragad,
Torkukból fakadnak átkok, gyilkos szavak,
Rángatózó fehér ujjuk mind ránk mutat.

Hogy magasba dobják, el hajót ragadnak,
Vagy a mélybe húznak minden csónakot.
Boldogok, ha a parton hever sok halott
És a fenéken csak rozsdás roncsok vannak.

Örömmünnepet is ülnek, ha sikerül,
A tenger mélyén szól a zene, áll a bál,
Hogy táncra hívják, minden sellő arra vár,
És így vigadnak, amíg a szél el nem ül.

A tenger s a vihar összefogott, látod,
Ritmusra villámlik, és az ég dörög,
Miként lángok, lobognak fenn a villámok,
S az élet tűzben lesz egységes és örök.

Vihar
(*Sztorm*)

Körben sötét, komor az ég, támad vihar,
A tenger királyként mintha élne,
Fehér palástját ölti magára hamar
És felhő-koronát tesz fejére.

Készülve fel a táncra kicsípi magát,
Felpróbál ő tollat és ködöt,
Mondják: csak miután kitombolta magát,
Talál nyugtot a partjai között.

Hangol már a zenekara a viharnek,
Van ki kottát töröl, más dudákat,
Szólnak sípok, majd vadul a húrokba csapnak,
A trombiták és flóták még várnak.

Hol kürtön át egész tüdejét kifújja,
Hol nagybölgőként vadul mennydörög.
A hullámok csapódnak újra meg újra,
Mint tenger, az élet úgy hömpölyög.

Viharos szél
(*Sztormisty wiater*)

Gyermeke ha születik a vízbe fúltnak,
Nagy a vígság a tengerfenéken,
Szól a dal, a halak trombitákat fújnak,
E zaj, lárma messze száll az éjben.

A sellők csinálnak bölcsőt a csöppségnek,
És fosszák a párnákba a tollat,
Pólyának hínárt s más növényeket tépnek,
S ő kis kezében borostyánt forgat.

Ki a napot hívja, elfedi egy másik,
Hogy meg ne vakuljon ez a gyermek,
A szél pajkosan légörvényeken játszik,
A tündérek víg táncra kelnek.

Mikor eltűnik a hajnalsillag reggel
S az arcára fátylat borít a hold,
A sok kimerült hullám is, ne feledd el,
Aludni tér gyorsan mind, ki hol volt.

Szélcsend

(Cysza)

Mikor közelg Szent-János napja,
A szél búvik szénakazalba.

Könnyed szellő

(Letkô bryza)

Nyugodt a tenger, mi se rebben,
Felszíne, mint tükör, e percben,
Minden tócsa, kis víz felszárad,
A szél, talán fáradt.

Szellő

(Bryza)

Ébredve a szellő nyitotta szemét,
Réteken széna illatát vitte szét,
S indult a tengerhez át hegyen-völgyön,
Hogy annak hús vizében megfürödjön.

Kemény szellő
(*Cwardó bryza*)

A láthatáron új nap kél éppen,
A hajnalcsillag fenn az égen
Ujjával cirógatja a szelet,
Az meg hol elpirul, hol felnevet.

Beszívott ő levegőt jó sokat,
S szólította a vitorlásokat,
Hullámokat vert, a vásznat fújta,
Tudta, így lesz gyors a hajók útja.

ANTONI PIEPER
(1917-1985)

Hogyan keletkezett a borostyán
(*Jak powstól bursztyn*)

Amikor a szél északról feltámad,
S a hajót vihar úzi, kergeti,
A partra kicsap a tenger hulláma,
Fut veszetten, a dűnét mind elnyeli.

Gôsk, a tenger istene feltűnik kéken
És felszáll a legnagyobb hullámtarajra,
Villáját a tengerbe ereszti mélyen,
Csapásától döng a tenger partja.

Miközben vizet spriccel, a bajsát pödri,
Hínárt, sást és egyebet lökdös félre,
Verejtékét is a homokra önti,
Ebből lesz a borostyán, sokak éke.

HERONIM DERDOWSKI

(1852-1902)

Józwo Ignacy Kraszewskinek
(Józwowi Ignacemu Kraszewskiemu)

Türelmes munkával utat
Nytott nekünk maga.
Éjüket világítja a nap
Sok fényes sugara.

Most a deszkán is átnézünk,
Bár mind vastag nagyon,
És tudjuk, de meg nem értjük,
Hogy születünk vakon.

Megmutatni, hogy tisztelik
Itt a balti parton,
Önnek ajánlni verseink
Szükségesnek tartom.

Szegény rímeim, kérem,
Fogadja karjába,
Nyújtom Önnek most szerényen
Hazánk oltárára.

Régi nyelv ez, ősi szavak,
S meséi a nőknek,
Átadnom most legyen szabad
Mindezt, uram, Önnek.

Hallja, mit sugall az Isten,
S ezt tudjuk jól magunk,
Külön utunk nekünk nincsen,
Bár kasubok vagyunk!

ALOJZY NAGEL
(1930-1998)

A pokol neve
(*Miôno piekla*)

Kövekbe dermedt
szívek,
a hold a haldoklás
tanúja...
Csillagsereg zengi
a gyászéneket.
Otthon csak hírt kap
a nagypapa
amit halkán olvas a csöppségeknek:
„Tegnap még virágzott
az élet
ma csak a Halál,
Lucifer és a Pokol
az úr
és a Pokol neve:
S T U T T H O F.

Az ősz ösvényei
(*Stegnami jeseni*)

A levelek lassan
elájulnak,
erejét veszti minden
pillanat
a bánat tengerébe
veszve.

Fáradtan
az ősz ösvényeit
járom
kimerülten,
törlöm a naptárról
a nyarakat,
a nyári napokat.

Az óráról
lerázom
a betegséget s fájdalmat.

Wojkasen sírjánál

Doktor úr!
Mélyen alszol,
csak a sírodból
figyelsz minket
és a kasub nyelvet,
amit kigyógyítottál
az érlemzesedésből.

LEON HEYNKE
(1885-1939)

Kis virág
(*Kwiōtk*)

Kis virág a réten
Kétségbeesve zokog.
Mondd, mi bánt és mi fáj,
Hogy sírj, mi az okod?

Méhecske szállt reám,
Elvitte mind a mézem,
S fullánkját belém döfte,
Csípését most is érzem.

Ne sírj már, kis virágszál,
Itt jön, nézd csak, a hajnal.
Orcádról a könnyeket
Letörli lágy ujjakkal.

JAN KARNOWSKI
(1886-1939)

Kérdés
(Prozba)

Pár kis virágot, pár levelet
Összeszedtem én most neked,
Amit ad nekünk a földünk,
Gaz s bogáncs is lehet köztük,
Hisz titokban az is megterem,
Csokrom átadni mégis merem.

E pár virágot mind ismered,
Mert mindegyik a te gyermeked,
Itt nőnek fel a napunk alatt.
És a gazok, mondd, honnan vannak?
Talán a múzsák épp alhattak.

„*Modra Struna*”
Wydawnictwo Morskie, Gdańsk, 1973

JAN WALKUSZ
(1956)

(Szemeid...)
(*Twoje oczę...*)

Szemeid
ellopták reggel
az ég kékjét
emlékül mélyen
belém ivódtak

világítótornyokként
jeleznek
amikor tombolni
készül a vihar

(Vedd a szavakat...)
(*Wez té słowa*)

Vedd a szavakat
amiket számodra őrzök
- olyanok mint
a tenger
amikor vihar csitultán
az ég azúrját
ringatja
és halk
suttogás

Ajándék
(*Daręnk*)

Neked adom
soha
meg nem írt
versemből
a szavakat
és...

a könnyekkel hullatott
virágokat
az esteli ködöt
amit
utolsó
sugarával
becézett
a tegnapi nap

neked adom
az álmatlan
éjjel
az égről
lelopott
csillagfényt

- neked -
tartogatom
emlékezetemben
a villámtól
reszkető
fák zokogását
és a kősírok
közé bújt
hófehér
lucerna
illatát

- sok mindent -
adok még neked
szavaidért:
- Te az enyém vagy!

Fájdalmas kérés
(*Bolesny rachunk*)

Két szemed
az égbolt szegélye
és a nap körvonalai
- rejtse el előlem
mert kiégetik
a szívem

Kérés
(*Prosba*)

Egy szót se szólj
hagyd itt
a nevetésed és a sottogásod
vissza
a kék szemek fényét
azoknak akik a homályon át haladnak
Nekem elég
egy lépés
és máris kezded érinted
az életet
rászögezve a fára

Költőnek lenni
(*Bęc poeta*)

Este
fák sottogásától
ijedten
a májusi orgona
illatától
részegen
álmatlan éjszaka
hold
fényétől
megvakulva
esti
ködbe
merült
gondolatokkal

az ezüst
úton
indulni akarok
mielőtt
beköszönt a nappal
az erők nappala
aminek ismeretlen a vége
mégis
egy versszakba
befér

Szavaim
(*Ślowa moje*)

A szavaim
kenyérmorzsák
dús kalászkok szemeiből
és dalából

A szavaim
arany mezők termése
ami várja
az arató kemény kaszáját

Szavak!
A remény magjai
amiket hazánk
termőföldjébe vetettek
hogy nőjön belőlük
kemény kalász

Tengeri hullám

Lassan
a távolból
nyomul előre
súlyosan
támad
és csapódik
magasba
csap
zúgó
dűhe
kék
zászlóként
fellobog
és már-már
a fenékre
nyomja
a mélyből feltörő
fehér virágokat
egyre közelebb
a parthoz
karjait tárja
felmagasodik

majd
újra
lezuhan
hirtelen
így
fokozódik
haragja
és zúg
bömböl
dobálja magát
hánykolódik
hol mérgében
elkékülve
hol ismét
hófehéren
fékezi könnyedén
futását
és tompán
mint cséphadaróval
veri
a homokos
partot

*Jan Walkusz: „Kańta nõdzejë”,
Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk, 1981*

STANISŁAW JANKE
(1956)

(Ha Kasubföldön...)
(*Dzes na Kaszëbach*)

Antoni Pepliński plébánosnak

Ha Kasubföldön
egy ilyen kis tóba
süllyedt a világ
minden ege
a költő így szól
kicsi szülőföldem
és érti a dalát
a virágokról
a zúgó erdőkről
a kis tavakról

(Lovakról álmodom...)
(*Snija mie sę konie...*)

Lovakról álmodom
meggyvörös fényképen
amint az álomba
merült réten
isszák a naplementét
meg átfázott vonatok
sötét alagútjairól
elmélkedő várótermekről
meg arról hogy a megtett útról
nincs visszatérés

Tűz az éjszakában
(*Odziń w nocë*)

A hidegtől megdermedt
fekete csíkon
az alvó ég alatt
a világ sötét vermében
tűz lobog
és egy kis ember
száraz gallyakat dob rá
egy pillanatra csillagoknak tűnnek a szikrák
a világ sötét vermében

Valaki
(*Nichtos*)

Itt
a ködből
az út szalagja alatt
tekintetem fénye felé
jön valaki
elérte a halántékom
és belemerült a feledés
gömbjébe

Várakozás
(*Żdanie*)

Nyári este kitárom az ablakom
a visszatérés reményével teli
rémült tekintetemben
sápadt arcú falak
azokon az éjjeleken
könnyedén lélegzik a falu
a vén malomban
nyári reggelen bezárom
megizzadt ablakom
amikor a város sikolya ébreszt

*Stanisław Janke: „Ju nie jem motélnikiem”,
Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk, 1983*

KRYSTYNA MUZA

(1972)

(Kasubul gondolkodom és beszélek...)

(Mëszlę i gôdóm po kaszëbsku...)

Kasubul gondolkodom és beszélek
Gyermekkorom óta dédelgetem e nyelvet
El nem menekülhet meg nem szökhet
Utána futok és elkapom
Fogom tartom
 aggódva
betakarom és kitakarom
 Meg nem fagy!
 Mégis egyre ficáncol

(Minden pillanat jó...)

(Koždi czas je dobri...)

Minden pillanat jó
De legjobb ha mindenki alszik
Akkor csak a tenger zúg
A szív is halkabban dobog
És a szendregés szentélyében
Hirtelen nevetnénekem támad

A kő

(Kam)

Szakállára támaszkodó fejalakú kő
Haja a vízbe lóg
Félholt szemekkel ihletetten
Lesi az égbolton suhanó időt
A kőfülek hallgatják a csobogást
A tenger ujjai közt kagylók siklanak át
Miközben arra vár hogy a kőhalántékokon
Végigcsorogjanak a barna cseppek

Szakállára támaszkodó kőfej

Alvás előtt
(*Przed spikem*)

Az este akasztott ember kötele
hurkot vet a nyakadra
szemeid találkára indultak az álommal
füledben tengeri csenddel zúg az öröklét
az ábrándokat szétteregeted
a legnagyobbat a tükrös szekrénybe akasztod
egy a küszöbön maradt szegény
az ajtót veri és zokog
átlátszó melankólia ezüst lábakon
a szív húrján zenél
az álomig megőrzöd
és újabb ruhát varrsz neki
reggel világosban a tükörben nézed
díszít-e téged ez az álom

Csend a tengeren
(*Glada*)

Hogyan nevezzelek
Kipattanó rügyek csendje
Virágok jöttétől fulladozó föld
Takarékoskodni akarok a szavakban a zölddel
Az álmok fűvész könyvébe jegyezni a füveket
A sós homok illatát szívni magamba
Borostyánrögökkel venni körül
Üvegként átlátszó
Kék tetővel letakarni
És üveggömböket aggatni rá
Hogy a világ felszínén tartsák a reményt

Halászat
(*Połów*)

Amikor a tengerre készülsz
a hálóra és a halszemekre gondolsz
még nem tudod fekete fátyol
fedí el a lyukakat
anyád könnyei
fehér üveggolyókként
örökre ráfagytak a hálóra

kiáltásod meg nem hallja senki
halászsapkád más világ előtt emeled
a tenger óriás testes szorongat
patyolat vásznát nem ereszti

Azzal már mások vesződnek
és halak helyett holttestet cipelnek

Kasub, nem-kasub

(Kaszëba, nié-Kaszëba)

Dylan Thomas walesi volt
de ettől még lehetett angol költő
Kochanowski hársfa alatt üldögélt
a kicsi országnak is van szíve
mely úgy szól mint igazi harang
hiszen nem a nagyság - az ütés ereje számít
mert a pici csengő is megmozgathatja a nagy harangokat
ne fogja be hát senki a fülét ha hallja a hírt
hallgassa mindenki ezt a tiszta hangot
és eljön majd a nap amikor a világ piciny csengője megszólal
mind az elfeledettek a feleszméltek és az élők
és ez lesz a világok világának a zenéje

Kenyérhéj

(Skórka chleba)

Az ki verset akar?
Olvasson a sorok között
Aki szavakat akar válasszon magának
Aki imát akar nézzen
a szentképre
Aki kenyeret akar?
Ne dobja el a héját
Aki szomját oltani kívánja
Ne temesse be a kutat
Aki virágkoszorút akar
Ne szaggassa le a leveleket
Aki vízbe fülni akar
Igyon amennyi beléje fér
A művész építsen palotát
sóból homokból és vérből

Tenger homokjával illatozol
(*A te woniôsz morszim piôskem*)

Megtartottam a hangod
habár nem vagy itt
elraktam minden emléket
emlékszel mily rosszat tettem ôsszel
tested nyomát látom a réten
még mindig a tenger homokjával illatozol
idegen kagylókat feszegetsz
naplándzsával lovagolsz tova
de tudom ott vagy és nézel
hol az erdőben elült a nevetésünk
félelemtől üzve nincs semmim
csupán az a kagylókban rejlő zene
meg a köveken szétfreccsenő hullámok suttogása
a partot csókoló szerelem
a sokszínű szétesapódó moszat
és az imént elsüllyesztett felesleges csónak
meg a víz ami tetőtől talpig átjár

Krystyna Muza: „Mamota”.
Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk, 1983.

JERZY STACHURSKI
(1953)

(követed a szót...)
(*jidzesz za słowem*)

követed a szót
mit egy papírlapon hagytál
keresed az utat
igazad abba
kapaszkodsz mint hajótörött
szorongatja önzőn törött hajója szélét
beszélgetsz a fával
meggyőzni akarod
hogyan lesz még új tavasz

és elteszed a repedezett kérget
még egy nyárra

(Oly halkán szólsz mert szívünkben madarak fészkelnek...)
(*Gódósz tak cěcho bo ptóchě są w naszym sěrcach...*)

Oly halkán szólsz mert szívünkben madarak fészkelnek
A virágok

színüket változtatják
A magasba törnek A föld táplálékra le
messzi távlatokat tár fel
az emlékezet nádasában A napban
fonják az időfonalat

Tekintet-morzsa az elhajított fillér visszavárása
Amit átszámoltak még egyszer
Felváltottak minden téren
Vakítja a vándorokat
A hazugságot megszelídíti és a szavakon keresztül belénk hatol
Lelkifurdalást nem érezve
A mellettünk elrohanó dolgokért Ennyi is elég
épp ezen a asztalon
Ahol mindenek ellenére késsel kezdem a kenyéren
az elkövetkezendő napot

A szó
(*Slowo*)

a nyelvünkben mindent megtalálsz
minden szónak megvan a maga formája
megvan minden
hiszen ki nem halt
sőt meg is szépült

Olvasmány
(*Lektura*)

este otthon
lecsatolom csuklómról az órát
és olvasom
a tányéron felszeletelt
kenyeret
mint érdekes újságot
és a távolban látom
hogyan sülnek
a nappal még forró kemencéjében
az órák
utolsó cipői

(már senki...)
(*ju nicht...*)

már senki
sem intézi el
az évszak meghosszabbításáért
írt kérvényemet
a fák levetették
utolsó gyümölcsük és levelük
és papírsárkányok szállnak már
az ősz pókhálóján
ami az első hóesés tépte
rövid szálanként
ereszkedik alá
a felébredt kémények
fagyos tarlójára

(az életünk fa...)

(nasze źęcé to drzewo...)

az életünk fa
amit évkarikák gyűrűznek
mint naptár
mely a nyár terméseit gyűjti
éppen
várja a színek őszi hálóját
amibe beöntheti
a kertek összes gyümölcsét
a tücskök hirtelen
abbahagyják utolsó daluk - az égen
ott van a hold

(egyre több bennünk az éj...)

(coróz wicy w nas nocě...)

egyre több bennünk az éj
a kezedből
fogok olvasni neked
nézz ki az ablakon
az árny lopja a lámpák fényét
az ablakon túl lopakodik a hold
minden szó mögött
egyre több bennünk az éj

(előttem a föld és terhe...)

(przedé mną zemia i ji czężôr...)

előttem a föld és terhe
amit a vers kis barázdáiban tologatok
a napot a legmagasabb
dél-csúcsra emelem
a fénylő horizonton
papírmadarak szállnak
amiket megérinthetnek
az ugaron heverő szántók
ezért a betűket csipegetik
így etetjük őket
új utak előtt

*Jerzy Stachurski: „Té pokazěją na mnie”,
Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk, 1980*

WOJCIECH CEYNOWA

Az élet

A gondolataidban
panasz és szenvedés
megvalósulatlan álmok
szó szót követ
kérdések válasz nélkül
öröme és feledésre
körülnézel
egy pillanatra leülsz -
sóhajtásnyi idő.

JERZY STENCEL

Ajándék

A nyugodt reggel
a remény ritmusára
mintha szív dobogna
és nyugaton
a véres láthatár
egészen az égig emelkedik
felrepül mint egy madár
és fáklyát gyújt
az embereknek

JOANA GACKÒWSKÒ
(1985)

(Láttam...)

Láttam
Láttam szerelmet
Rövid volt a lába
Nem álmodtam

Láttam
Láttam könnycseppet
Ami forrón gördült lefelé
A halántékon

Hallottam
Hallottam sírást
Halk zokogást
A sarokban a falnál

Éreztem
Éreztem félelmet
Vajon mitől?
- Nem tudom -

Barátom
(*Drěchu*)

Elmész
Ismét magamra hagysz
Ismét lelöpsz a feneketlen szakadékba
Ismét a négy fal között

Barátom,
Tényleg
A barátom voltál,
Lehet igen, lehet nem
Talán nem...
Vagy mégis,
Talán
Valakié
Nem az enyém

Csak üres szoba
Kihűlt tea
A dalnak vége
Az ablak nyitva
Tompán doboló esőcseppek

Sem lehelet sem léptek koppanása
Csukott szemekből - csak könnycseppek

JAN DRZEŹDŹON

Az est (*Wieczórki*)

A csendes málnásban
Eltévedt est
Megszólaltatta arany harmonikáját
És ránevetett az emberekre
A vízparton ülve a vadludakkal
Gondolataiba mélyedt
És kis aranyhalat tartott
Forró karjaiban
Az emberek régóta mesélik
Hogy az est örömet hoz nekik
A csecsemők is nevetnek a bölcsőkben
Hisz megtudták amit kellett
De reggelre már el is felejtenek
Téged est köd takarja be
Fehér karod és piros orcád
Már rég elfelejtették
A tavak tenélküled csillognak
A te könnyed szellőd nélkül
Már nem hiányzol nekik
Hozzájuk el nem jössz
Magasan a tó fölött viszed karodban a királylányt
Aki boldogan nevet
És zöld koszorúját a lábunk elé dobta
Szoknyáját megmártotta a tó vizében
És az asztalon agyagkorsót hagyott
Anyá és apa éppen kávét ivott
Amikor madarak vontatta
Hintódon elrobogtál
Később mesélték csak el nekem
Hogy itt jártál akkor
Te képzeletbeli esti isten

RÓMAN DRZEŹDŹON
(1972)

(A kertemben ülök...)
(*Jô sedzä w môjim ôgradze*)

A kertemben ülök
A fák között
És álmkép villant fel
A fejemben
Téged láttalak
S még mondanom kell
Hogy legyek a Te Világodban

LETTORSZÁG

JĀNIS BALTVILKS
(1944-2003)

(Boróka. Kövek...)

Boróka. Kövek.
A tenger közel.
A felhők
halakkal vannak tele.

Halakat fogdos az égen
a sas.
Hamarosan piros számócák
hullanak a réten.

Itt, északon
kap erőre a lelkem
mindaz után,
ami volt.

És a leendő dolgok után is
itt gyűjtök majd erőt.

(Értem, mindent értek...)

Értem, mindent értek,
a páfránynak
egyáltalán nincs virága.
Na és?
Tudom,
éppúgy, mint te,
mégis milyen szép.

(Köszönöm azt...)

Köszönöm azt,
mi meg nem adatott -
Köszönöm,
hogy
ma reggel
mehetek
anélkül, hogy hallanám
hogyan nő
bennem a fű.

Üvegcserepgyűjtés

Ha már belefogtál
vedd le lábadról a cipőd

Hiszen az üvegcserepeket
csak mezítláb
szedheted össze

RITA BEBRE

(Megengedtem a zenének...)

Megengedtem a zenének,
Hogy könnyökömön, hátamon és a mellemen át
Belém ömöljön, feltöltsön,
De még nem szólok, bár zenével vagyok tele.

Megőrzöm magamban,
Addig a percig,
Amíg ujjongássá vagy zokogássá nem válik.

VILAJA BOKALOVA-RAMANE

Szavak önmagamhoz

Csábíts csak engem,
csábíts be egy mesébe,
mesélj álomba, csodába,

hinni fogok -

annyira,
amennyire gyermekként nem hittem a halált,
s amennyire sok más hittem.

Hinni fogok.

Reggelig.
A következő illúzióig.

MONTA KROMA

(1919-1994)

(Két-embrenyi távolságból...)

(*Es tevi jūtu divu cilvēku..*)

Két-embrenyi távolságból
érezlek. Távolabbról nem. Erről egy
gyűlésen győződtem meg. Ha
távolabb ülök, csak látok.
Ha ilyen közel, két szék
között (ülhetnek is rajtuk, az
nem zavar), akkor te fizikailag
megérintesz, ezerszer
áthaladsz és visszatérsz.
Két-embrenyi távolságból
együtt vagyunk.

(Tenger nincs...)

(*Jūras nav*)

Tenger nincs.
A tenger eltűnt.
A nyolcadik emeletről nézve
nincs semmi más -
fehér fal,
fehér lepedő.
Minden ködben. Csend,
nincs hullám,
nincs sirály-rikoltás.
Szellemeik hónapja.
Szellemeik vesznek minket körül.
Most felelnünk kell.
Remegnünk kell.
A távolból anya és apa
néz rám.
Be kell fejezni az elkezdett verset.
Szellemeik hónapja.
Zemlikas.*

*Monta Kroma: „Citi veidi”,
Liesma, Rīga, 1988*

* Zemlikas - a pogány letteknél olyasmi ünnep volt, mint most az amerikai Halloween.

LAIMA LĪVENA
(1943)

Mint a folyóban a kő

egy csónak hasára
nyárfalevelek
tapadtak
a novemberi viharok ásta sötét sírban nyugszik
a Daugava fehér habján át himbálóznak a fák

a csónak mint az ajkak
összel
álomba merülten

csikordul a kötél
hasad a vitorla
(álomban talán?)
bennem vagy belém merülsz
mint a folyóba a kő

felébredek félig hideg hóval fedetten
bennem vagy
kő
gyökér
hullám

AINA PĀVULĪTE

A halász felesége

A halász felesége
a napra kitette
száradni a halat
és ő maga
a ház előtt
ül
ölbe ejtett kezekkel.

A halász felesége
álmában
az ágya mellett
szürkén hullámzik a tenger.

Most a tenger
a halszemekben
tükröződik vissza.

Felállna
hogymenjen
a dűnéken át
ifjúsága csónakjához
és megsimogassa
zöldes oldalát.

De sehová sem megy.
Mily ostobaság!
Itt kell ülni és nézni
jól száradnak-e
a halak.

A házak érzelme: hársak

Amikor Liepajában a vén hársak istenükhöz távoznak
és arra gondolunk: hogyan is vessük a tűzbe
ezt az ágas-bogas hársfaasszonyt,
az égen mintha valakit üzne
egészen a tenger mellett átrohan
valami villámféle, a bús őszi nap villódzó fénye.

Bár sárgán tartja még magát a légben a levél,
és dolgos férfiak testén csurog a verejték,
nyugodtan hevernek a tűzön a hársfahasábok,
míg a kása már-már leég és a kéményben mesél
a méhekről, a mézről és a világ soráról a szél.

A házak érzelme: civilizáció

Oh, istenem, csak meg kell állni:
oly sokat láthatunk.
A sövényen egy rést vágni
és megérteni, hogyan zárulnak össze a kultúr-rétegek.
A temperamentumos népek
nyugodt léptekkel elhaladnak,
és a nyugodtak gondterhelt homlokkal
táncolnak és ujjonganak
a világfa ágain.
Lehull a fény és hamu borul reá.
És megvadult ménes száguld
Egyik néptől a másikig.
Az emberi nyugtalanság feketén nyomul a szemekbe.
Valahol befogtak egy csikót.
Valahol felhangzik egy népdal
és valahol - az ötödik napon - költő született.
Reggeltől dalol a népnek,
de estefelé már várja az út.
És énekével tovafut.

VALDIS RŪJA
(1928)

A szív és a tenger

A jövő tengerénél állok,
Ami nincs is.
Csak az ünnepélyes csend,
Csak a megvetett ág
És te -
Csöppnyi sirály -
A feltárt szív.

Elég az erőd ahhoz,
Hogy felfogd
A zöld végtelent?
Nem vagy túl közel,
Hogy láthasd?

Így szólsz:
A szabadban is fognak
Nőni még liliomok?
Nem túl sok benned
Az eltaposott kutyatej keserősége?
Nyugtalanságodat
Nem táplálja
A vén fatörzsek szomorú gyantája?

A hatalmas nap,
Mint a boldogság,
Szinte zsibong!
A nagy óceán
Egy kicsit mindig sós,
Hiszen belé vegyül
A mindennapi verejték.

A jövő tengerénél állok,
Ami nincs is,
De a tengeri hullámok
A füstölgő partot öblögetve
Már átcsapnak rajtam.

GUNARS SALIŃS
(1924)

Esőben Stockholmban

Útra kelek az esőben
és csak megyek, megyek az esőben és gyorsan megértem,
hogyan nincs belőle kiút. Nincs kiút
az esőligetből, az esőerdőből, az eső-
vadonból. Régen eltévedtem,
régén átléptem az életemet, a születésemet.
És anyám testét.
Még messzebb van visszafelé. Messzebb. Hol vagyok?
Csak az eső. Az eső. A kiúttalan.

Hangverseny a Dómban

Egy kéz. Kéz amely elutazott. Egy kéz
amelyik 20 évvel ezelőtt Vorkutába utazott,
elemi erővel orgonál,
csupán a kéz,

amíg valaki lefagyott amputált lábával
csupán a lábával
az orgona pedálján
a Sarkkörön túlról már 20 éve
hazafelé... hazafelé szalad.

Rajongó

Amikor 33 tavasz múltán hazatért
és szobája ablakán széthúzta a függönyt,
elakadt a lélegzete: ott állt ő - a rajongója
még a gimnáziumi évekből.
Milyen sokáig is állt ott! 33 évig!
33 éven keresztül az ablaka előtt
szellőrózsával a kezében.
Pedig ő
a hatodik emeleten lakik.

ELZA SŪDMALE
(1922)

(És ha mondanám is neked...)

...És ha mondanám is neked,
Hogy nem kell mindent egy mércével mérni,
Így felelnél önmagadnak:

Vannak percek,
 amelyek csillognak és vidámak,
 mint Mozart Ki éji zenéje;
Van gyengédség,
 ami lefegyverzi a szíved,
 amikor belé hasítottak
 a büszkeség érdes pikkelyei;
Van szerelem,
 ami sugárzó fényvel kíván
 megitatni téged.

De mégis csak
Az a visszfény a tükörben
A kétszínű tekintetben.

Csak a visszfény
A tükörben.

JĀNIS SIRMBĀRDIS
(1937)

Néma csodák mellett

Évmilliók távolában
meglelem az ember
nyomát.

Segítenek ebben a régészek.

Itt,
nézd, itt a tűz mellett ül
és farkasbunda van a hátán.

Szörös és szakállas,
baltával nagy kezében,
szarvas csontját szopogatja
és járhatja a nyelvét.

Jaj, kegyelem, jaj,
hiszen mond valamit!

A szavak gördülnek az ajkán
mint a hömpölygő folyó fenekén a kövek,
mint a gőzbuborékok a fortyogó üst fölött,
mint szöcskék ugrálnak
a réten.

Azt meséli,
hogyan ment a vadászat,
széltében-hosszában.

(Üres szavakat, ostobaságokat fecseg -
Berzsenyi Uldis egy lett férfi
mondja évmilliók múltán
szintén - talán
szakállasan is, szörösen
és ifjan megöszülve nyúlik elő hosszan,
mint megfejtetlen ókori írás,
mint lökhajtásos utasszállító
az égen.)

De nem hallom,
csak látom,
hogyan cuppog az ajkaival.
Egy hang sem jut el hozzám
és már a régészek sem
segíthetnek ebben.

Előáshatunk mamutcsontokat,
ősi emberi csontvázakat,
széttört edények cserepeit.

De meg nem hallhatod
a szót,
amely leszökkent a nyelvről,
nem vésték kőbe,
hanem felröppent, mint pinyőke,
a légbe.

Megtalálom az ember
nyomát,
de hol keressem, nyelv,
a te nyomodat?

(Köszörűkövem éles,
turbékoló
galambocskám...)

az ember a tűznél,
ja, kegyelmezzetek,
valamit beszél!

A film színes, magával ragad,
de néma,
nem ismeri még a betűket
az a farkasprémes ős.

(De ha már ért valamit.
Tudod is te azt!)

A mondott szó szétfoszlik az éterben,
elpárolog az örökkévalóságban,
miként a tűzből a füst,
miként a szájból a lehelet,
miként a halál percében a lélek.

Oly nehéz elmenni
a néma csodák mellett.

Hogyan simogassuk meg
a délibáb-nőt?

Hogyan oltsuk a szomjunk
a sivatag elpárolgott vizével?

De ő ott ül a tűznél
és beszél,
és beszél,
és beszél.
De a hangja hozzám
el nem ér.

Elvész valahol
az évmilliók rengetegében.

Az élet színeit őrzöm

Tudom, a hétköznapi az,
amikor a világ színei
szürkés tónusokban játszanak.
Tudom, a hétköznapi az,
amikor teszed, mit minden nap tenned kell,
gondjaid és a családi tűzhely parazsa,
ami reggel és este oly halovány.

Tudom, a hétköznapi ez -
de bennem szivárvány ível,
de bennem csodás fények lobognak.
A tűz húga vagyok
az Élet gazdag színeit őrzöm,
amik a hétköznapiok derén és porán
melegen és örömtelén hatolnak át,
hogyan a szerelem két szemével
nézzék a világot.

VILHELMINE URTANE

A te házad

Mint egy könnyű lábú kismadár
A nagyvilágot jártam,
Hogy nehéz házadba
Betévedjek bátran.

Megnyikordult az ajtó,
Csikorgott a rozsdás zár.
Ajkadon verejték cseppje
És tölgyfa ágy vár.

A barázdákban, mint szántasz,
A napok gyűlnek egyre,
Mint tavaly, a lábam húzom
Elnehezdedve.

Szemrehányást nem teszek,
Elfogadom az életet,
Milyen jó is, hogy sárga virágok
Közt élhetek.

Az asztalon kenyér,
A családnak felszelem.
Durva bőrbakancsban lépdél itt
A boldogság s a szerelem.

Nagyság

Árad a tenger -
Cseppenként
A folyóból,
A patakból,
Az érből.

Váll váll mellett
Én,
Te,
Ő -
A népem.

Bizalom

Kertben sikló siklik,
Fején aranykorona.
Sajtárral kezében
Nő indul oda.

Az ablakba tűz
A hajnalpír.
Az istálló ajtaja
Halkan sír.

Törli kezét már
Tehenét megfejvén,
Míg les a fehérből
Siklónk feketén.

OJĀRS VĀCIETIS
(1933-1983)

(Az elszáradt levelek báljára...)

Az elszáradt levelek báljára
meghívtak
tűznek.

A levelek égni akarnak.

Rendben.

Elég
Minden.

Rendben.
Csak lélek és az ész
nem tudja felfogni,
hogy ezen a bálon
magam is elégek.

Az emberek nem értik,
hogy ha elég minden,
maga
a tűz is
elég.

(Ne szipogj!)

Ne szipogj!
Úgyis át kell menned
ezen a pallón

Ne sírj!
A nedves palló
csúszós palló.

Ne hidd,
hogy a túlsó part
maga átjön.

Ne reménykedj,
hogy bárhová is eljutsz
anélkül, hogy rálépnél
a túlsó partra.

És minden óra
egy túlsó part.

Stressz

Az álmatlanságon át
összes hangerősítőjével
a vén pamlag rugóin
már hányadszor
játszik velem
a stressz.

*

Bemondó,
hány gyereke volt,
amikor magas hangon
vijjogó madarakként szállt fel
a földről?

Mennyien voltak,
amikor olvasni kezdte
a legfrissebb híreket?

És mennyien maradnak meg,
amikor ma befejezi?

*

Ismét...

Éppen a
kínzókamra mellett
lakom.

Transzba esett
sikolya reggeltől
estig.

Ki tudja, milyen vallomást
akar kicsikarni
a buta kamasz
a kismotorjából.

*

Tegnap
benzinnel öntött le egy macskát
és felgyújtotta.

Elpocsékolta a benzinjegyet.
Egyszerűbb lett volna
felakasztani.

*

Ma
hatan ütlegelnek egyet
és egy vércsepp
liternyi
vérszomjat
szült.

Oda kell menni,
meg kell magyarázni -
reggelig megfázhat
a hóban.

*

Gödrök.
Gödrök.
Gödrök.

Lom-szigetek
a síkság közepén.

Hasítsátok szét
a konzervdobozokat,
tapogassátok ki,
nem fagyott-e még meg a föld -
hogyan fagyjon ki
az állami tulajdon is.

*

Az útszélen fekszik
e g y
ember.

T ö b b
órával ezelőtt
halt meg.

*

Nyögés...

A buta kamasz
kiprélte a kismotorból
a vallomást.

*

Eljött,
hogy megkérdezze az utat
a Botanikus kertig.

- Vitamin a szemeknek -
mondta.

Az első pillanatban, miért,
nem, egyáltalán nem láttam -
megéreztem csupán a kezében
a kést?

*

Semmi!
Mellé!
Taláááá!

Villanykörte-robbanás!

Most természetes
megvilágítás
van nálunk.

*

A csontokon át
szörnyű
sikoly!

A buta kamasz
kiprélte
a kismotorból a vallomást.

Nem bizonyult
igaznak.

*

Mennyibe kerül az alma?
Csak?
Mert a kukac ingyen van?

*

Kilökted a verebet az ablakon -
miért?
Hogy leessen.
Miért kellett leesnie?

Azért, hogy legyen már vége.

*

Mi süllyed a vízbe?

Görcsösen kapaszkodik
a szóba a szó,
a gondolatba a gondolat,
és mind
rángva
zuhan a mélybe.

Azért van így,
mert sem a szónak,
sem a gondolatnak
nem jut soha az eszébe,
hogy úszni tanuljon
a kétszínűség medencéjében.

*

Sár vagyok.

Nézzük csak -
van-e hely,
amit nem tudok
besározni!

Ti lennétek azok?

*

Az álmatlanságon át
összes hangerősítőjével
az összes párnán,
éven és eszméletlenségen át
karmol
a stressz.

Óvakodjatok

Óvakodjatok a kulcslyukaktól!

Ott kúszik be a hideg
és nagy viharban
a hó.

Ott leselkedik
a kíváncsiság gonosz szeme.

Ott lopakodik be kulcsotok rokona
a tolvajkulcs.

Nemcsak
a bátorságotokat
nyitja-zárja.

Ott lakik
a ti
hajthatatlanságotok
kapzsiságotok
zárkózottságotok
és magányotok.

Óvakodjatok a kulcslyukaktól!

ELZA VĚCIŇA

(Csodálom a pocsolyát...)

Csodálom a pocsolyát,
Bármily sekély és piciny,
Visszatükrözi a mély és tiszta eget.

Csodálom az úton a gyökeret,
Amit ezernyi láb tapos,
De él tovább és táplálja a fát.

Csodálom a csírárt,
Ami nem szidja a földet, hogy oly sokáig rejtegette,
Pedig az élete oly rövid,
Hanem zölden és boldogan mosolyog a világra.

Csodálom a virágot,
Ami csillogó szikráját nyújtja a nap felé,
Mihelyt zizegve előbukkan.

A csend ritmusa

Hullottak rám a szavak.
Jégesőként verték a fejem.
Védekeztem, menekültem előlük,
Amíg el nem értem a tengert.
A tenger ősz haját fésülgette és melankolikus
gondtelt tekintettel nézett és beszélni kezdett -
a hangja lassan és mélyen csengett, mint anyám hangja.

- Fuss a jégesőtől - mondta.

- A jégeső tönkreteszi a vetést, letöri a virágokat, leveri
a gyümölcsöket, agyonveri az embert.

A jégeső a halál nővére.

Menj a csendhez!

A csend az élet kezdete -

Minden nagyság kezdete.

Susog a kis makk csendjében született ezeréves tölgy.

Zúg a csöppnyi forrás csendjében született Daugava és Volga.

Dalol a szerelem csendjében született nagy Tagore.

Csendben mozog a fejünk felett a Mindenség, minden életet
nagyszerű ritmusában hordoz.

Az ember

Az ember acélhíd,
Amit a világ súlya
Nem hajlít meg.
Az ember gyenge virágszál,
A legkisebb szellő is letöri.

Az ember porszem,
A sok millió között elvész.
Az ember Mount Everest -
Ott csillog a messzeségen át.
Az ember a hangyánál is
Kevesebbet tud tenni.
Az ember képes megteremteni
És átformálni a világot.

Mondj nekem mesét

Világ vándora,
Meséld el nekem, amit láttál
És amit nem láttál.
Én mindent elhiszek.

Beszélg a ravasz krokodilról,
Amely a sárga deltában lesi a csöpp madarat
És a fekete kisfiút.
De a fiúnak tetszik a krokodil,
Mert szereti a veszélyt.

Mesélg a halak
Hibátlan és bölcs útjairól,
Amiket egy ember sem ismer.

Mesélg az orchideáról,
Kedves és buja illatáról,
Szólg a kis orchideáról,
Amelyik észrevétlen nyílik az örök árnyban.

Mesélg a sarki tenger fehér pingvinjéről,
Amely a zöld jégen áll,
Mint birodalma trónján a király.
A jeget melegnek csak azért érzi.
Mert az a szülőházája.

Mesélj a boldogságról,
Láttad-e egyáltalán?
Ott trónol a hegyen túl aranyrokkájával a kezében
És bár egyre feléje haladunk,
A hegy mindig elválasztja tőlünk.

Világ vándora, mondj nekem mesét
Mindenről, amit láttál,
És arról is, amit nem láttál!
Én elhiszek mindent.

Mindennél hihetlenebb az élet.
Nevetve és sírva olvassuk.
Az első és utolsó lapot is,
Amíg csak ki nem esik a kezünkből a könyv.

IMANTS ZIEDONIS
(1933)

(próbáljatok találni...)
(*pamēginiet atrast*)

próbáljatok találni
semleges almát

mindegyik oly erősen harcol
a föld súlya ellen
és súlyosan lehullik

ezek a zöld termések
arról tanúskodnak
hogy semleges almát
találni lehetetlen

(mindegy hogy magányban...)
(*vienalga vienatnē*)

mindegy hogy magányban
egy és ugyanazon munka
amit csak egyedül végezhet

rajzoljátok le a napot
ami ott a magasban

és rajzoljátok hozzá
az összes sugarát

körötte a világ
mindegy hogy magányban

1975

*Imants Ziedonis. „Ceļmallapas”,
Liesma, Rīga, 1983*

LIBANON

SZAMÍR FARHÁT

Álom

Félig búza vagy,
félig kismadár,
én pedig a hajnal.
Felkeltem a napot,
hogy világítson,
és megtisztítom a búzaszemeket
és megmosdatom a kismadarat.

Jelenet

Egy öregasszony ott beszél
az ablak alatt
lenyugszik a nap
majd reggel
felkel ismét
és elsöpri a szavak morzsáit.

LIBÉRIA

PATRICIA JABBEH WESLEY

Afrika
(Africa)

A tököt
most felrázták
és a leve
mint pálmabor
szétfolyt
a világ
tájain.

LIECHTENSTEIN

HANSJÖRG QUADERER

(Az éjszaka...)
(Aus)

Az éjszaka
csíkjai közül
lázasan
tűnik fel
a Rajna

a völgy
szívhangja

a táj
aortája

(Poesie zum Tage - lap)

HANS-JÖRG RHEINBERGER

(szótagokat engedek ki...)

(ich lasse silben)

szótagokat engedek ki
az ablakon hadd repüljenek
a legtöbb néma marad
csak néha lesznek
belőlük szavak
amik lebegve
enyésznek el
a távolban

(Poesie zum Tage - lapon)

ILANA SHMUELI

(Szentől szemben a tegnappal...)

(Aug' in Aug' mit dem Gestern)

Szentől szemben a tegnappal
a szellemektől meghatva
szentől szemben a most-tal:

egy élet

Porszem a nagyító alatt
történelem a pupillákban égetve
szétzúzott fényérzékelő sejtek.

Zifferblatt, Heft 19/20, Vaduz 1999/2000

az egyáltalán nem úgy van

(es ist gar nicht so)

az egyáltalán nem úgy van
az másképpen van
teljesen másképpen
és ismét úgy
van ahogyan van:
- mindig másképpen

(Az idő elvesztette a helyét...)

Az idő elvesztette a helyét
Az idő számára nincs hely
Az idő számára nincs idő
Soha sincs időben az idővel

Egy Időtlenység virágzik

(Sok-sok Múlt...)

Sok-sok Múlt
alig egy kevés Jövő
a maradék - Jelen
hopp itt egy harapásnyi neked
még elrágódhatsz rajta

GERHARD BECK

Játék a tűzzel *(Das Feuerspiel)*

Minden alkalommal, amikor tűzzel játszol
meghal benned valami
valami a gyengédségből és
valami a háborúból
az állat közelében maradsz
egy remegő mellen nyugalomban
ha a szél a te vágy-lakodból
a hamut forgatja, minden alkalommal
egy új valami a kutyák elé lép
nevetni akarunk
tréfálni akarunk
nem szomorkodni
a következő tüzet biztosan
a mi bölcsőnkbe teszik

LITVÁNIA

ALIS BALBIERUS
(1954)

(Az ősz nevében...)

Az ősz nevében
ítélték golyó általi halálra a nyarat:

és utoljára hangzott fel
a villámok sortüze

vércseppek maradtak
a nyárfákon a juharfák
megőszültek a bíborvörösből
felröppenő madarak
a földre vetették a szárnyukat

pontosan három hónapig
uralkodott az ősz
pontosan három hónap múlva
fegyvertelenül megadta magát
a tél fehér légióinak

senki sem bánkódott
az egykor kivégzett nyár után

A romantika emléke

Kalózok - karavellek - karavánok
gyermekkorom elégett könyvei
mellem sirálya
szülőföldem habzó teje

be nem járt tengerek
elveszett szigetek
pálmák - szelek - sivatagok
mindenki előtt ismeretlen karavánok
vonulnak a homokban
hogyan összekaparják
gyermekkorom könyveinek hamuját

ALGIMANTAS BALTAKIS
(1930)

(Amim volt...)

Amim volt,
mindent szétszítottam.
Megmaradt
a fáradtság és a bánat.

No meg
az emlékek.

Ez az egész kincsem.
Kedvesem!
Ne kérd,
Hogy osztozzam veled bánatomban.
Osztozzunk inkább
az emlékeken!...

Ballada a három fivérről

Köröskörül mindenfelé
Tombolt a háború.

- Én jó leszek,
Ezért is elesem...

Megszólalt a második
és puskáját rázta az ellenség felé:

- Én ádáz leszel
és bátran halok meg...

A harmadik pedig csendben
elbújt mint egy kiséger.

A harmadik életben maradt
és eltemette a másik kettőt.

Csak egy nap

A reggel úgy ébresszen minket,
mint két ismeretlent...

Bátortalanul - mint legelőször -
érintem meg meztelen válladat.

Tényleg:
ki vagy te?
Honnan jöttél a hajlékomba?
Hol van a te otthonod?
Egy szállodában,
Ahol mindketten lakunk?

Nem tudom, még semmit sem tudok,
A nevedet sem ismerem.
Hogyan nevezzelek?

De tudom:
kettőnknek csak
egy nap adatott.

Estig többet
megtudunk egymásról,
mint húsz év alatt
megtudtunk.

Szeretet és gyűlölet

Számunkra csak azok élnek,
akiket szeretünk,
akiket gyűlölünk.

Csak őket látjuk,
csak őrájuk gondolunk.
Akkor is, ha már meghaltak.

S többieknek
árnyékuk sincs.

Utazások

Nyugatra mentem.
Tengerparthoz értem,
És nem volt hová menni.

Keletre mentem.
Hegyekhez értem,
És nem volt hová menni.

Dél felé mentem.
Homoksivataghoz értem.
És nem volt hová menni.

Észak felé mentem.
Jégfalhoz értem.
És nem volt hová menni.

Magasba szálltam.
Mélybe ereszkedtem.
Mindenütt sorsdöntő határ volt.

Most a szívedben járok.
Megyek egy évig, megyek több évig,
de a végét el sem érem.

VYTAUTAS BLOŽĚ
(1930)

(Gyermekeim, íme az én világom...)

Gyermekeim, íme az én világom:
két szék, a szemüveg és emlékeim,
rég leégett gyertya-versek,
pár újság, kaktusz és az eső,
olykor egy-egy tekintet egy könyvből,
sose hallott zene és nem látott fény.

Néha emberek jönnek,
sokan, de nem ismerem őket.
Sok mindenről beszélnem kellene velük.

De jobb magammal beszélni.
De jobb hallgatni.

Az embereknek csupán ezt hagyom:
a fő, hogy legyenek igazak,
mint a földben kicsírázó mag
vagy az ismeretlen hősokról
tanult mesék.

Síremléke saját magának

Lába alatt megreccsen a padló,
Bejön, kabátját leveti.
Az újságba lapoz.
Súlyosak a lapok, mint minden a földön,
Mint aggasztó magánya,
Míg a felhőkarcolók közt bolyong.
Két fia nem jött haza Koreából,
Két unokája Vietnámból nem ad életjelt.
Szívét egyre súlyosabban nyomja valami.
Monumentális síremléke saját magának.

Kinek a nevét véсед
A kötömbbe, történelem?

S hullnak az emberek a földre,
Mint a nyugalmat zavaró bombák.

VAIDILUTĖ BRAZAUSKAITĖ

Borravaló

Borravaló -
nekem?

Azért, mert
ma
nem hazudtam
és nem beszéltem
hangosan,
azért, mert
meghaltam,
mielőtt végigjátszottam volna
a szerepem,
a könnyekért,
amelyek
a kabátod gallérijára
hullottak...

Borravaló -
nekem?
Mert eloltottam
a lámpát
és kimentem sétálni
az igazi
esőbe...

Köszönöm...

A tenyeremen olyan
kevés, mint néhány könnycsepp.
Mégis köszönöm.

VALDAS DAŠKEVIČIUS
(1961)

(amikor tunguzkában...)

amikor tunguzkában lezuhant a világűr
küldötte a meteor
és fellángoltak a föld erdői
egy laboratóriumban megszületett egy robot
az ember fia

jött hogy ítélkezzen az élők és a holtak fölött
és hirdesse királysága eljövetelét
ahová csak az elektronikus lelkeket
viszi magával

(egy félisten...)

egy félisten a napon szikrázó páncélban
szállt le a repülő csészealjról
és hozzánk az egyszarvú-vadászokhoz így szólt
fivéreim

de mi nem értettük a kozmikus szeretetet
félelmünkben barlangokba bújtunk
és a szalamandrárt kezdtük imádni

a félisten feltámadt a bermuda háromszögben
és várja hogy belezuhanjunk
a déli fénybe
hogyan köszöntsük őt

(egy öreg japán költő...)

egy öreg japán költő macuo basio
légpárnás gyorsvonaton
eltávozott a transzcendentális időbe
és a beprogramozott térbe

a komputerek kiszámították hogy akkor jön vissza
amikor a tizedik bolygó megközelíti a napot
de még mindenütt divatban lesznek
a természet alkotta virágok

ROMAS DAUGIRDAS
(1951)

(Kedvesem...)

Kedvesem
te jóságosan amnesztiát adsz
az én sántító gondolataimnak
és átadod azokat
egy múzeumnak
ahol az ajtóban
a terjedelmes prospektusoknak
egy fajtisza gyűjtője áll

a pusztaságnak
barokk bútorokat ajándékozol
kitéped a gyökeret
és visszaadod
de nem nekem

talán éppen ezért
zuhannak kilogrammsúllyal
a földre
a minket elválasztó
kilométerek
vagy méterek
régipőcök
hangján
nyöszörögve

Nullpont

oh te jó ember
miért tetted be a galambdúcba
a szíved
hiszen az nem dalol
és ezért
nem ijeszti el a kék égen
a sötét szitkokat

oh te szerény ember
aki felmászta a fapajzsra
a hétköznapi megtervezett tűzben
nem úszta meg a hősök
s a túlzottan is igyekvő tűzoltók sorsát
akik a tűzzel együtt
a kifejezést is lemosták az arcról

oh te bölcs ember
átölelve az illatos rózsabokrot
idegen gondolatok
szagát szívod magadba

ANTANAS DRILINGA
(1935)

A bolygó monológja

Én a ti bolygótok vagyok,
Oh emberek.
Az óceánok mélyében
Keltettelek ki titeket
Azokból az őslényekből, amelyekben őseitek
Utalásai élnek.
Kihordtalak benneteket és megszültelek,
Ilyen szépeknek -
Apollóknak és Vénuszoknak -
Leccsizolt fehér márványtorzók vagytok,
Akiknek a szíve olyan, mint a forró gömbvillám.
Én neveltelek titeket,
Hogy megérezzetek engem -
És a tavaszomat és a telet
És a nappalomat és az éjfeletem
És legyetek elragadtatva változatosságomtól
És kiáltsátok:
Szeretünk téged!
Én a ti bolygótok vagyok.

Amikor a virágokat már leszakították

Barátaim,
Fogtok majd emlékezni rám
Azután,
Amikor már minden virágot leszakítottak,
És a fák nem nőnek tovább,
És az égen megáll a nap,
És a tengerek vize sem háborog,
És én a part homokjává változom,
Parányi homokszemmé;
Barátaim,
Fogtok emlékezni rám
Akkor,
Ha most is csak nagy ritkán
Emlékeztek?

A szerelem órája

Szeretlek titeket.
Oh ti, akik
Már néhány évtizede
Velem együtt meneteltek,
Oh ti, akik
Minden nap a kezetekeket nyújtjátok
Vagy akiknek hosszú évek múltán én szorítom meg a kezét,
Akiknek az arca megváltozott
Éppúgy, mint maga az élet -

Szeretlek titeket!
Szeretlek titeket, akik a gyermekkor
Gondtalan messzi nyaraiból érkeztek,
Titeket, kis madarakat, akik ott daloltatok
Teli torokkal az erdőszélen,
Ugyanolyannak ismerlek benneteket,
Habár már egyikőtöket sem, egyikőtöket sem
Látom itt magam mellett,
Mégis érzem a szíveteket,
Elkalandoztatok valamerre, elutaztatok a kacskaringós síneken,
És a szívetek ott dobog örömtökben és bűntökben,
De még mindig elevenen, mintha lobogna a gyermekkori nyarak
Fényében

Szeretlek titeket.
Habár már nem egy nevet
Kő jelöl a sírdombon -
Milyen gyorsan, oh, milyen gyorsan
És hihetetlenül és fájdalmasan és értelmetlenül
Jön az, amit az emberek egyszerűen
Távozásnak neveznek.

Milyen gyorsan, oh, milyen gyorsan száradnak fel az arcon a könnyek,
A szelek simogatják
A tavaszi piros tulipánt,
Amit ha látunk, örömtelien mosolygunk,
Mert az a tavasz jele, mert nyílnak a tulipánok, mert jönnek vissza a gólyák,
Mert minden olyan, amilyennek lennie kell.
Mert mi ismét magasan hordva a fejünk lépdelünk a szülőföldünkön
És én szeretlek titeket.

Szeretlek titeket.

A szóról

A szó - olajág
Egy galamb csőrében,
A szó - távirat apa haláláról,
A szó - szivárvány
A szerelmesek feje fölött
kora tavasszal.
A szó - ki nem lőtt ágyúgolyó
És feszült hallgatóság, amely a robbanást
várja egyre.
A szó - csend.
A szó - kígyó.
A szó,
Egyetlen szó!

A szülők

Egész életében nehezen élt
Anyám,
Egész életében nehezen élt
Apám,
Talán azért, mert nehezen éltek,
Szépen éltek.
És én emlékszem és fogok emlékezni
Erre a szépen
És együtt leélt hosszú életre.
De istenem,
Az ő egész hosszú életükből
csupán az én emlékezetem
Őriz meg valamit???

A vers

Honnan jön A vers:
A csillagos égről,
A napos égről,
A beborult égről,
A te szemedből, az én szememből,
A te jókedvedből, az én jókedvemből,
Az utcáról, ahol lakunk,
Az egész életünkből:

Fogadjuk őt,
Óvjuk őt,
Melegítsük a leheletünkkel,
És sohase úzzuk ki a házból,
Az életből!

Húszmillió egy

A gyermekeink
Nem emlékeznek már a háborúra
A gyermekeink
Könyveket olvasnak a háborúról
A gyermekeink
És a föld sebe már begyógyult,
Csak az emléke fáj;
És mi magunk is
Mindnyájan
Oly gyakran kételkedve
Futjuk át az újságokban leírt sorokat amik arról szólnak hogy valahol
Háború dúl,
Valahol a világ végén,
És már senki sem tudja,
És meg sohasem kérdi,
Ki is volt
Az az utolsó
Közülük
A húszmillió közül az utolsó,
Aki elesett abban a háborúban.

Kozmikus gyász-oratórium

A hősi halált halt úrhajósok emlékére

1.

Ott is, ahol nincsenek istenek,
Oldanak meg örök talányokat:
Az űr mélyét
Feltárják
A teleszkópok lencségei.
De mi van
Még messzebb?
A mélységnek is van vége?

Talán minden a kezdeteknél veszi a kezdetét?
És a kezdet mélye
Ott van
A bioszféra falának a túloldalán?
És a kezdetek mélyét,
Azt is, ami olyannyira föld,
Át kell helyezni
Az ismeretlenség éjfelébe,
Hogy megvilágosodjon?

2.

Különös -
Az ember nagysága a halálával kezdődik.
Különös -
Az embert a halála átemeli a halhatatlanságba.
A huszadik század dicsőségének obeliszkjénél állok,
Ahol felsorakoznak az élő költők.

Sietve jegyzi egy ceruzavéggel
Egy vékony füzetbe
A verseit Musza Dzsálil,
Ólomszavai
Visszapattannak a vékony papírról,
Széztúzva a wehrmacht katonáinak sisakját
És fejét:
A porladó koponyákból kihajtva
Himbálóznak az életsúlyú
Virágok.

Frederico Garcia Lorca véres drámában mutatja be
A főhősöket,
Fegyveres bábok
Járnak körben hátborzongató táncot
És sehogyan sem találhatnak a költő szívébe,
Mert ezen a kora reggelen nappá változott.
Nevetséges:
Ki is találna egy fénylő szívbe.
És ezt jól érti a költő
És folytatja
Fájdalmasan vidám cigány dalát.
A főhőst játszó színész nem tud lemenni a színpadról
Először
És az ideje sohasem ér véget.
Mert nem érhet véget a napsütés.

Nem szörnyű,
Ha a költőnek nincs papírja:
Fénysugárral írja az erőd
Cementpadlójára
Vytautas Montvila
Himnuszát a köztársasághoz.
Az örök kegyetlenül verik puskatussal
A cella padlóját
Így próbálva letörölni a fényugárral írt betűket,
De a cementpor között egyre felcsillannak.
Akkor forró emberi vérről öntik le a padlót,
De a vér sem fedti el a szavakat.
Ott maradnak a cementen -
Kitörölhetetlenül, lemoshatatlanul
A költő szavai.

A század dicsőséges obeliszkjénél
Sorakoznak fel lassan mind az élők:
Húszmillióan vannak.
Különös:
Húszmillió
Halála
Halhatatlanságot
Adott.
Ez volt a kezdet?

3.

Ez egy szokásos repülés volt,
Milyennek is kellett volna lennie?
Az ember ellenőrizte a berendezéseket,
Begombolta a szakfandert
És a helyére ülve
Tárgyilagosan így szólt:
Felkészülni - egy!
Ez egy szokásos repülés volt -
A műszerek rögzítettek minden egyes érverést:
Mindent kiszámítottak és lemérték -
Mint megszokták
Olyan volt, mint egy hétköznapi információ egy hétköznapi dologról.
De a bolygó
Egyszerre megdermedt a csodálkozástól,
Mert meglátta:
A repülés egyenesen a világűr mélyébe vezet -
És ez már nem is volt
Hétköznapi, megszokott dolog.
A bolygó visszafojtotta a lélegzetét,
Mert az ismeretlen mindig halálos veszélyt rejt magában.

Ez egy szokásos repülés volt:
Az ember a megszokott módon közölte, hogy hogyan érzi magát.
Az emberiség közérzete azonban nem volt a megszokott:
Visszafojtotta a lélegzetét,
Mert meglepődött, hogy közelednek a kezdetekhez.

4.

Az emberiség jelenlétében
Az ember váratlanul tüzes nyílveszőként
Visszatért a földre.

Ez egy szokásos repülés volt
És egy szokatlan visszatérés:
A tüzes nyílvesző befürödött a földre - szülőanyja méhébe.
Sírtok.
Talán a költők nem írnak több verset az obeliszknél?
Sírtok.
Talán a húszmillió nem áll itt sorban velünk?
Sírtok.
Talán
Ez az
Ember
Elvesztette repülési képességét?
Sírtok.
Talán a visszatérés onnan, ahol már régóta nincsenek istenek
Nem visz közelebb a talány megoldásához?

Látom, hogyan világít az éjféli,
Amit váratlanul tüzes nyílveszők jártak át,
És a mély mögött még egy mélység tárulkozik fel
A megismerés ugyanolyan
Vonzásával.

És megvetem a halált,
Bár elismerem nagyságát és értelmét.

A tér -
Amely vörös -
Közepén,
A zokogó tömeg
Közepén
Áll
Egy urna -
Az idő és a tér érintkezési pontja.
Egy urna -
Mert be kell menni a vörös falba - a Jupiter vörös légkörébe.

Közelség

Miért
Találkozunk mi ilyen ritkán
Miért
Fogjuk meg ilyen ritkán
Egymás kezét
Miért
Feledjük el ilyen gyakran
Hogy egymás mellett élünk
Te a bolygó túloldalán
Én ezen az oldalon
És nekünk gyakrabban kellene
Találkoznunk

Amikor visszajöttem

(Kati sugarak)

Amikor majd visszajövök a tengerről,
Nem kívánok semmi többet -
Csak átölelni téged;
Amikor jöttem vissza a tengerről,
Nem kívántam semmi többet -
Csak átölelni téged;
Amikor visszajöttem a tengerről,
Átöleltelek -
De már nem voltál sehol.

Szahara

(Sachara)

Minden, mint a tankönyvben,
Mint a fényképen,
Mint a térképen:
Az egyik oldalon sárga láthatár -
A sivatag,
A másik oldalon kék láthatár -
A tenger.
A két láthatárra támasztva a kezem
Megyek;
Az egyik kezemet felhasította
Egy cápa uszonya,
A másik kezemet megégette
A Szahara homokja.

Megyek és a két láthatárra támaszkodva
Keresem a lényeket:
Ez Afrika:
Hol van a lelke?

A dombról jön lefelé
Egy fehér turbános beduin
Kinyújtja a kezét,
Mint én,
Megtámaszkodik a két láthatáron,
De azok meg nem sértik a kezét:
Arcát Kelet felé fordítja,
És imádkozik a Naphoz

Valahol, tőlünk messze
(Kažkur, toli nuo mūsu)

Valahol, tőlünk messze halnak meg a madarak,
És a fájdalom távoli visszhangjai
Visszaverődnek az égen.

Valahol, tőlünk messze
Húz ívet a félelem köde
És ereszkedik a fejünkre.

Valahol, tőlünk messze a szemek,
Elviselhetetlen bizalmatlansággal teltek -
Mi lesz holnap.

Nekem nem mindegy, hogy ott, valahol, tőlünk messze,
Hullanak a boldogság csillagai,
Mint hideg hamu.

Nekem nem mindegy, hogy ott valahol, tőlünk messze,
Kiáltozva halnak meg a madarak,
És a Földön mankóval jár a Szenvedés.

És én nem érzek meleget,
És én nem érzek igazi kényelmet,
Amíg ott, valahol, tőlünk messze, meghal az öröm.

A viharos tenger
(*Audringa jūra*)

A delfinek a mélybe merültek,
Csak sirályok kergetőznek a magasban,
És a távoli partról visszaverődő
Hullámhegyek robbannak szét,
Ahonnan
A sorsom csillagát
Nézed.
S amint hullám csapódik,
A halántékomon érzem
Az ajkad nedves érintését.

*Antanas Drilinga: „Jūru romansai”,
VAGA, Vilnius 1980*

ANTANAS GAILIUS
(1951)

(estéenként úgy fájnak az őszirózsák...)

estéenként úgy fájnak az őszirózsák
utazzunk el velencébe mondom
ott bánatos
és kék az ég
és napégett arcú emberek
csónakokon járnak a házak között
és énekelnek
ott nincs ősz

az újságban írják
hogyan holnap is
még esős és hosszú lesz a nap
mint a görög hexameter sora

LEONARDAS GUTAUSKAS
(1938)

A kis testamentum

I.

A napfogyatkozással
kiürül a város
elhagyja őt a fiatal,
ellentmondó csillag,
nem hallja,
hogyan beszélgetnek
az örök giliszták
az őszi földről,
a gyerekek sorsáról,
nem látja, hogyan emeljük fel szótlanul
a szél előtt, mint csigák,
a remény csöpp, harmatos szarvait.

II.

Égnek a szent könyvek
bőrborítói
és a drága kéziratok
borítói,
és a költők tenyere megkérgesedett,
ég az éjszaka
hatalmas, száguldó,
kék vasvonata.
A forrás pedig csobog:
át a szalmaszálakon,
a tokhalak szálkáin,
a kőgyökerekben,
ezekben a szűk csatornáknban
közelednek az elhervadt
nyelvhez.

III.

Éjjelenként vén keresztek
ijesztgetik a gyereket,
éjjelenként a temetőben
a szent kövek között alszanak
a falu részegei,
a fenyők ágain
alszanak a varjak.
Azok, akik a földben vannak
a nyírfák illatában
még emlékeznek a méhrajokra,
nem felejtik el,
hogy milyen ritka
az ötös orgonavirág,
És mekkora szerencsét hoz.

IV.

A homokban
egymáshoz bújnak a falvak
- szürke kócsagok -
a homokban
húzzák a szavakat
- a tarka siklókat -
a homokban
a kemény gerendán
- Stradivarin -
ismét játszik a fekete
Házi bajuszos - játssza
a régi betlehem-i poémát.

V.

Íme a költő - a szó-tolvaj,
amikor száll le a nap,
csendben - a tükörbe:
a földön más így lopni nem tud
csend-ben hal-kan
könyvekből könyvekből
a szederrel benőtt
pogány sírdombról,
a fekete földdé vált
porosz királytól,
a kőállványt,
az aranyozott kocsit.

VI.

Isten galambja -
olyan nagyon kék,
apa ablakpárkányára
szállnak a galambok.
Majd vándorlok a földön,
egyre kisebb leszek,
egyre kisebb leszek,
mint nagyanya púpja.

VII.

Utolsó vers,
láthatatlan,
rejtett ösvény
a szülőföld küszöbe alatt,
legyél olvasható a vakok ujjainak,
legyél érthető a világ más nyelveken
beszélő füleinek,
téli éjjel
az elhagyottaknak légy
varázslatos tűz
Žiemaitija csendjében
a Koponyák hegyén!

VIII.

Gondolj a halálra,
ne feledkezz meg
gondolni a halálra,
egyik nap se feledkezz meg
gondolni a halálra,
gondolj a halálra,
amit nem láttál,
amit csak elképzelsz arra gondolj...

De mindig gondolj a szerelemre!

Daru

Daru,
Vérfoltok a nyakadon.
A sötét őszi mélyből
Ki szólít téged?
Daru, Grus,
Minden ősszel
Elviszed magaddal
A hitemet...

Egy naptár lapjai

Íme - hóval
Befűjt foglyok.
A téli ünnepnapok így
tépegetik le naptáram lapjait.

I.
vajon sokáig
fog hasonlítani
a bölcs feje
a tenger mosta
kutyakoponyához?

II.
vajon sokáig
fogok álmodozni
a kagylók között
mint kis gyöngyvirág
a japán selyemről?

III.
vajon sokáig
nem tudja még meg a halál
hogyan engem már nem véd a világ
és az eső felkészült hogy elmossa
a vérfoltot
a könyv-mezőkön?

IV.
mi fehérlik
mint égetett mész
a feledés sírgödrében,
mi szólal meg oly fájdalmasan,
amikor villan a villám?

V.
Ki parancsolt rám, hogy tépjem ki
hazámat a fekete liliomot
ki fente meg
a szó-sarlókat
a nyelvem meg a szívem?

VI.
vajon mindez
a kóborlás az erdőben
és a leghalkabb titkos
sugdolódzás a fűvel -
csak nem ez a vak bolond sorsa?

VII.
vajon tudnánk úgy írni mint a szél
ami a jéghegy
tetején
csipkedi vagdossa
az eltévedt postagalambot?

VIII.
A darvak talán -
csak az őszi tűzvésznek
a megíratlan költeményeknek
a vágyamnak
a halálomnak?

IX.
talán a Szárnyatlan
aki találkozik
velünk a határ fölött
fehérebb lesz nálunk
halandóbb lesz nálunk?

X.
Nehéz-e elhíttetni önmagunkkal
hogy a napnyugta
a szabadság jele
hogy nincs szükség
nyomkereső kutyákra?

XI.
a vágató idő
emlékeztet-e még
a h é t a r c ú
torinói lepelre
és gyermekkoromra amikor
az esti miséken szolgáltam?

XII.
Ki szórta szét a szegeket
hogya a vándor
meztelen talpába szűrődjanak
melyik gyermek hitte még
hogya a halál előtt az élet
leveti madárszárnyait?

XIII.
miért vannak örökkön ugyanazok
a részeg muzsikusok
a lakodalmakon és temetéseken
miért pont miértünk
az é l e t b e n m a r a d o t t a k é r t
imádkoznak
térden állva a hegedűk?

XIV.
Holnapután megjelenik-e nyugaton
a bolondok hajója
a törékeny dióhéj
és a hullám vadászaton
nem vesz részt mindenki?

XV.
felszáll-e a lélek
a sólyom után
és a homok
titokzatos zizegése
nem árulja-e el a rejtekhelyünket?

XVI.
miért fekete messziről a szeder
miért szeder-fekete
messziről a vér
miért hül ki
télen mint a nap
és ha kihül miért feledkezik meg rólunk?

XVII.
a jövő tényleg
Tasilia barlangjaiba bújik
és tanult kutyák tépik szét
akik eltűntek közülünk?

XVIII.
az
ami lassan rozsdásodik a szigonyon
az én hidegvérű reményem fénye-e
vagy az álmom
mindig az úton?

XIX.
vajon a lélek
rémisztő hangja
mint a fűrj kiáltása -
az a gyenge körvonal
amely mentén röpülve kihunynak
az égi fények?

XX.
lehet az eltévedt
kis bolond
aki önmagát keresi -
csupán az én reményem

- - - -

VÁGD LE - dicsérni fog?
KASZÁLD LE - sírni fog?
ÍRD LE - élni fog?

Kakukk

Kakukk,
Kakukk, Cuculus,
Július közepéig
Napjaimat számlálod:
reggel, este
a kút gémjén
az ablak alatt - hogy lássalak.

Már sok éve

Ugyanaz:

ősz éjjeleken
a mennybe szállsz,
el nem tévedsz a sötétben.

Emlékszem a dalra

Amit néha dalolt

Az anyám:

„Tarka szép kakukk,
kakukkolok a fejednél.”

Négy kérdés

- Öröklét?

Az öröklétről
kevesebbet tudok,
mint a vaskoszorúk,
a darvak, amik ősszel
hallják a kiáltását
és az öreg hegedűs,
aki a fény körmét
f e n i .

- Halál?

Az egerek könyvei
ismételgetik a nevét,
de nem minden kuruzsló
árulja el a titkát,
létezik gravitációs erő,
a fekete föld
leküzdhetetlen vonzása.

- Halhatatlanság?

Ezeréves holló,
amelyik mondhatna valamit,
örködik ma éjjel
a költő fagyos
holtteste mellett.

- Költemény?

A szárnyak nem hálnak meg
az emberrel együtt.

JULIUS JANONIS
(1896-1917)

A bohóc

Színes sipka díszelg a fejemen,
Vágok torz grimaszokat, s nevetek én,
Látva, hogy a móka az én elemem,
Hiszitek, nincs felhő életem egén?

Örömmel nézitek csillogó ruhám,
De nem vagytok kíváncsiak szívemre,
Bámultok a csörgődobokra bután,
Miközben harag forr bennem ütemre.

A cirkuszba beültök teli hassal
Ásítózni, de én mindig friss, vidám
legyek. Köszöntsétek fájdalmam tapssal,
Mert ez nálunk pontosan így illik ám!

Azt gondoljátok, hogy a cirkusz engem
Csábít, s a porondon könnyű a dolgom?
Tévedtek, éhes vagyok, nincs kenyérem!
Bár ti nem hiszitek, mégis elmondom!

Komor lett arcotok. Talán fületek
Bántja az igazság? Jó, már nem szólok,
Csak dolgozom, tovább, azaz nevetek,
Mert otthon vár a sok éhes kis torok.

EDMUNDAS JANUŠAITIS
(1954)

Következtetés

A szópapagájok
kihullanak
fáradt
szádból
a kiszáradt ág
az este
nyugodt
vérző folyamába
zuhan
nem változik bagollyá
néma marad
egyenletes
mint egy sík felület

oly jó lenne beszélni

az időnk gyökeret eresztett

ANTANAS A. JONYNAS
(1953)

(Egyre kékülő szemeidbe...)

Egyre kékülő szemeidbe
nézve
egyre jobban láttam
a beboruló eget
és egyre inkább arra gondoltam
nem lesz-e ott
az én lelkemnek
nagyon kényelmetlen

(ha nem akarsz menni...)

ha nem akarsz menni -
ne siess
várj és eljön

ha nem akarsz várni -
ne siess
úgy is megtörténik

(Mire gondolsz kedvesem...)

Mire gondolsz kedvesem
amikor nevetsz te
sem mire sem gondolsz
mire gondolsz kedvesem
amikor sírsz te
önmagadra gondolsz

Is

Az isten megsajnál és megvert
akkor sírtam

ah, ha tudnám, mi a bűnöm
akkor talán a botot is megtalálnám

hiszen oly könnyű igazságosan élni

Találkozás

Akkor csütörtökön eljött hozzám egy szegény
és elmesélte hogy átalakítja az eget

adtam neki harminc centet
és ma éjjel nézem a csillagokat.

A részeg hold halálos bort kever

A részeg hold
halálos bort kever
az ittas csillagok
magas serlegekbe töltik
így folytatódik
szegényes estélyünk

Az enyém de a tied

Az én kezem de a te homlokod
az én szavam de a te hallgatásod
az én ágyam de a te éjszakád
az enyém de a tied

Ez győzelem de van

Ez győzelem de van vesztes is
a hajadban ott a két kezem szaga
minden mellékutcában a lépteim
és minden egyes turbékoló fa
minden egyes kés minden egyes dallam minden egyes
reggel minden egyes telefonautomata
de van vesztes is

DONALDAS KAJOKAS
(1953)

Rózsák. Ősz.

a rózsából
kiröppent
minden angyal rózsailat
árasztotta el
az udvart

Egyedüllét

tó,
a kavicsos parton
lépked a szép éjjel

a vén fűz tükörképe
mélyebbre merül a vízben

Álomgépezet

sokáig mentem
most megálltam
hadd menjen csak a szív

hadd menjen
és tanúskodjon
mintha ő lenne

a büntény
egyetlen
tanúja
„rókáról álmodtam
most rövid fülű
nyusziról fogok álmodni”
így ébred
megtanul uralkodni álmain - könnyű
és félelem nélkül

még akkor is ha esik
ha esik
az eső

legyen akár csütörtök

amikor az élet kommentárjai
érdekesebbek
mint az élet

de átölel a szél
és élni
kell

majd eszedbe jut -
mi lesz
már előre az agyadba vésődik

és ismét meztelen
mint a novemberi eső
és ugyanúgy zuhogó

a Stief szele
mint a sirályokat
kitépi Nárcisz kezéből a halandó virágokat

a legtávolabbi jövő mihelyt csak beköszöntött
bezárul az ajtó
nem marad semmi rés

de talán semmi
sem szebb annál
ahonnan nincs kiút

már akkor felkiált bennünk
nagy tehetséggel
a rémület
mielőtt megkóstolnád
az álom borát
jusson eszedbe:

egy korty vidámságot hoz
meg reményt de kettő -
esztelenséget és nehéz mámort

akkor
amikor már játszunk
a világgal

és
gúnyoljuk
azt

önkéntelenül is
amíg
csak kedvünk telik -
oh istenem
csak a jávorfákban bízok

nem tárulkozom fel
már úgy látszik a feltárulkozottaknak sem
nyitok ajtót
nem azért mert ők nem vidámak
hanem azért mert még egyre csak
szégyentelenül vágyakoznak a vidámságra

becsületesebb dolog a jávorfákról szólni
de érdekesebb
az angyalokról

mert aligha akad valaki aki
nem látta azokat és nem szólt hozzájuk
vagy nem hallotta Kaunas valamelyik méntelepén

akkor ki az ott aki egyedül jár
saját kincsei -
a szegénységmorzsák között?

talán ő -
magányt rendelt magának
lelkeink kertjében

átgázolok az éjszakán
hogyan megtaláljam
a reggelt
átgázolok a nappalon
hogyan eljussak az
esthez
egész idő alatt az illúziók hullámai hátán
a Vénusz-medence mellett -
rögtön rögtön -
mily nagyszerűen becsapott minket!
egyik helyen a vidám szegénység
másutt
a szegény vidámság

Íme: még a szófolyam
is hol elmosssa hol lemosssa
a szavak értelmét

mintha minden csak azt szolgálná
hogy elrejtse a képzeltnél
szörnyűbb elképzelhetetlent

de hogy szépen rejtse azt
és a vágy is megmaradjon
oh ti esti ájult furulyák!

nem mindenkinek van joga arra
hogy elveszítse a reményt
fel kell készülni rá

mert a virág még túl sokszor
juttatja az eszünkbe
a testet vagy az álmot

vagy a lélek
tökéletes paródiáját

de nem a virágon
át

„Amit láatsz, az a vízben visszaverődő árnyék,
Az nem élet: veled jött ide és csak veled van itt,
És veled el is távozik, ha el tudnál egyszer menni”

oh szenvedély te készíted minket kiáltani
nélküled élni nem tudunk
veled élni tovább nem tudunk

a választás nehéz
de válasz:
szeretni vagy szeretni

a világ elkerülhetetlen feltétel
de
nem elegendő

mint az estébe boruló
földöntúli árnyak halmaza
olyan az aki nem tudja hol tölti majd az éjszakát

mint az út - olyan üres
hogy úgy tűnik neki
már önmaga sem létezik

mint a nő a mellékutcából
elhervadt szalagokkal
és elvirágzott közönnyel

amikor már nagyobb élvezet
visszautasítani
mint elfogadni

de
csak nekik tűnik így?

szegények szegények
de
ez az ő daluk

még nem voltak
ajkak
de csók már volt

de a csók még
ártatlan volt mint
egy puszi

de az a kő amit elhajítottál
mintegy önnön bűnödül
a palotádnak volt a sarokköve

most hol vannak azok
akik még a szerelem órájában is
távol vannak a szerelemtől

ők a hóviharból
nem azért jöttek hogy a halottat megtiszteljék
hanem hogy kezük melegítsék a gyertyalángnál

mily édes dolog szeretni önmagam
mily édes dolog
merni ezt megtenni

talán még jobban megsérteném az angyalokat
ha lehetőség nyílna arra
hogy megsértsem őket

de túlzottan is szeretem önmagam
hogy felizgatna engem
ha bánthanám őket

ami a testnek az orgazmus
ami a léleknek a menny
nekem önmagam szeretete

csak még jobban

ott egyedül vagyok
de a magányban helytálltam
mint egy szörnyűséget leszolgáltam

legyen neked is bátorságod
csússz át azon a küszöbön
majd egy kicsit még lekopik

talán másoknak
könnyebb lesz
győzedelmeskedni rajta

még a legkisebb mozdulat is
lehet
egy nagy út kezdete

már sejtem:
ami nem lehet
az fontosabb: én vagyok

„rókáról álmodtam
most rövid fülű
nyusziról fogok álmodni”

az irónia pedig
a lélek fáradtságának
a virága

a te gyengéd de mű-virágodat
olykor nehéz
megkülönböztetni a naivitástól

akkor mivel mérjük meg
a szívben a szó törzséig
felfutó vért

hiszen
elbújt a világ!

a zavaros véren át
meglátjuk
mihelyt átlátszóvá válik a szív

ezt nemcsak egyvalaki tudja
de azzal hogy tudják
mindennek vége is van

és titkos csókjaikat
amiket nem érintett még víz
elsodorja a szél

oh volt virágok -
amik életre keltek
de elvesztették a létüket!

csak akkor hívjátok egymást
ha megegyeztetek
és abban is - hogy visszakiáltotok

az egyezés sötétjében ismételtetik azt
ami kellemes volt a testeteknek
ismételtetik: lesni a prédára

aki hozzászokik
az ilyen szerelemhez
annál az igazságot felváltja az igazságosság

annak a halál -
csak félelmes
feltámadás az élők közül

ott a bukott angyal mellett
bosszúra szomjazva suttogjátok:
ő hozzánk tartozott

felismeritek testét
a szív ibolyaszín szegélyén
a kék és sötétvörös tollakról

de nem repüléshez használta tollait
csupán kérvényeket írt
hogy mentsék meg a haláltól

és nem tudta
kinek adja át
azokat

magányában arra fűelt
hogy mi marad ha elhajít mindent
amit el lehet hajítani

jaj jaj és megint csak a tehetetlensége
és nem az ereje
nőtt imává

ha túl sokáig dalolunk
a magányról
maga is dalolni kezd

(oh mily szép kakas oh
mily szép kakas oh milyen
ha egy gerberán át nézed!)

de az ok csak annak fontos
aki tudja azt is
hogy mit kezdjen a következménnyel

igyekszik értelmet adni neki
de az értelem
elárulja

az álom zsákutcájában
az árulást
áldozatnak hívják

szégyelli a tegnapot
a mát is szégyelli -
annyira megrémült

megpróbál visszatérni

már nem kérdezi MIÉRT
azt kérdezi
HOGYAN

mondja: az egyetlen
örök
kérdés -

egészen végig

mintha ezután
már elbúcsúzna
az élettől

sejtem
kinek kell ez

de aligha ez
a kapun át történő távozás
tiszteletteljes módja

ez inkább
csak egyszerű
kábítószer-élvezet

nem a reményt megleltek
hanem a reményt elvesztettek
szalonbeli összeesküvése

és így is távoznak füttyörészve
mintegy csak arra gondolva
hogy senki se vegye észre

félig szentély
félig
eltévedt zarándok

habozik:
menjen tovább
vagy várja meg a visszajövőket

azonban
csak az téved el aki tudja
hogy merre vezet az út

akkor már
a menny is
labirintus

mily sok
a tudós
és mégsem téved el senki sem

a Játékos panelek
beszívott fogaival
villogva alkudozik

néha
zuhanás közben panaszkodnak
hogy milyen ragadozó a test

de a lélek
még nagyobb
ragadozó

oh milyen könnyű belefojtani
ezeket a szerencsétlen nimfákat
a szemek tavába

de a vízbe fültnak
nem elegendő csupán a szem a szemnek
pedig nem elég a vízbe fült

„Bennem ott a vágyakozás, nyomorulttá
a gazdagság miatt váltam”

oh jaj néha még ez is
tovább tarthat
mint valóban tart

az alapvető jel:
egy út és általában egy hangya
amelyik olyan mint amelyik már arra elhaladt

merre vezet az ismeretlen és
honnan
már nem emlékezem

és nem is kell
elegendő érezni csak
hogyan létezik az út

ez
a legtöbb
amire képesek vagyunk

minden
más
már nem is olyan fontos

maga az út sem
maga
az út

mert élesen világít a szél
és élni
kell

mert ha nincs kiút
a kiút ott van
a kiúttalanságban

így emeli fel
az egész pókhálót
a légy csöpp szárnya

ott már nem kérdi hogy van-e különbség
a meggyfa virága
és a meggyen ülő hópehely között

a vakító napsugarak
örömtelien csillogtak
a vén róka pihéin

sajnos ez is csak rövid ideig vonja el
a beteg gyermek figyelmét
az alig érezhető de nem múló fájdalomról

mint a metafora:
a pillanat megdermedt örvénye -
Nárcisszusa a te Káliád

látni
hogymár idő
sincs

mert az idő tényleg visszariasztana
hogymaz erőfeszítésekből
bármit is megértsenek

vagy legalább
igazi unalmat
keltene

ezzel már
el lehetne
kezdeni

de mégse
ébreszd fel az értelmet
amíg maga fel nem ébred

és ne küldd aludni
amíg magától le nem csukódik
az őrésben kifáradt szeme

így tanítják a régi bölcsek -
az önmagukat öblögető utolsó hideg
novemberi esők

néha már álmodnak
arról
aki majd óróluk fog álmodni

te a szívemben a talaj
és a feneketlen szakadék között
lebegő hajtás

hányszor igyekszem megteremteni téged
de csak akkor pillantalak meg
amikor te már megteremtettél engem

most nézed: ősz van
és sár de legyél tanú:
még él az élet

beléd kapaszkodom -
magányos vízbe fűlt
ebben a víztömegben

mi az az eltűnés:
ha létezik ilyesmi
csak segít elviselni az öröklétet

minél rövidebb a pillanat
annál hosszabb az út
az én két szememben

annál több
a virágpór -
a törött tükör pora

az eső
színei
a tüköré a hóé

abba bármikor beleláthatjuk
magunkat az éjszakák kristálycsillogásán -
a sorsunkon keresztül

de most

de most
próbáld meg leírni
a szeretett nőt

majd meglátod
 milyen meddő
erőfeszítés mindez

habár csak az ő képének
igazolása a költő
de

„Hadd szeresse így ő is, így a szerelmet önmagadnak
meg nem nyered már soha”

a furulyák játékossága
már mindent elmondott
orgona pedig nincs sehol

nem félek
csak nem nevezem ezt bátorságnak

a megálmódott ajtó nem nyílik ki
de honnan is támadt az a vágyam
hogy gondosan begomboljam a kabátom

VYTAUTAS KARALIUS
(1931)

(Az öröm megállította az órát...)

Az öröm megállította az órát:
most élni fogok!
A falon túl egy ember élt
és a vén bánat-órák
rugóit javítgatta.

(Egy öregasszony ül egy körtefa alatt...)

Egy öregasszony ül egy körtefa alatt,
az öreg égbolt alatt,
összefonva két öreg kezét.
A gondolatok is öregek -
új öregséget
ki nem találhatnak.

Csak a szél fiatal,
ma született,
és öreg nyelven susog.

(Füsttel íródott fel az égre...)

Füsttel íródott fel az égre
ez a hideg reggel,
a jéggel a folyóba,
a nappal az égbe.
És én mibe?
Milyen szembe,
milyen ablakba?

(Mennyi állat néz belőled?)

Mennyi állat néz belőled?
Csak a híres hármas -
az oroszlán, a számár, a róka?
Hol a kecske a pallón?
Hol a lékbe fagyott farkas?
Te élsz -
sőt ember vagy -
miközben állat nevet
két szemedben.

(A homokban egy hal úszik...)

A homokban egy hal úszik.
ahol úszik, ott a folyó.
zátony - ahol megáll.

Ahol úszik, ott a felső folyás.
ahol megfordul, ott a halál.
a homokban úszik egy hal.
miért hunyorog a nap?

(Mint állat az itatóhoz...)

(Kaip žvėris į girdyklą)

Mint állat az itatóhoz
megyek inni
a reggel hűvöséből
s a napkeltéből.

A reggelből -
minek még nincs íze
sem meghatározott illata,
még nincsenek nyomok.

A reggel olyan, mint a folyó.

Belegázolok,
megpillantok két napot,
és egyedül leszek,
egyedül
az első madárdalig.

(Kéziratból)

RAMŪNAS KASPARAVIČIUS
(1948)

Blues

Amikor kicsi voltam, kicsi,
sokkal többet tudtam, mint most.
Aoi!
Tudtam, miért susognak a fák
és miért folyik a víz.
Oo!
Most nem tudom.
Nem tudom.
Aoi!
Miért fúj a szél,
a víz miért folyik.
Oo!
Elszáll a szél,
elfolyik a víz.
Aoi!
Folyik, egyre folyik,
Száll, egyre száll.

Dixieland

16 taktus dobra

Eltűnt az éj
a holdfényben.
Már elfeledtem.
Egymagam.

A capella

Kihuny lassan a nap.
Az alkony
dúdol
az utcán.

„Eltörött a ruta szára,
hallod-e te kisleány?
Dalolni nem fogsz te már
és nem szedsz már virágot...”

Bronz világ ez,
ezüst világ, igen,
ahol elhallgatnak
fáradt gondolataink.

Újhold áll ott
a jegenyék fölött.
Merre induljunk,
mit meséljünk?

Klarinét

Az erdő szélén
sárga a rozs,
fenik már a kaszát,
kelepel a gólya.

Ültem a megrakott
szekér tetején,
száraz kalászkok
szúrták a hátam.

Esténként -
az erdő kék foga:
nagyanyáink mesélnek
a Fehér Farkasról.

Harmatos bazsarózsa,
a folyóra köd terül,
pillanatnyi sejtelem:
a gyermekkornak vége.

Nagybőgő

Én zavarba jöttem,
a lány félreállt.
Azt hittem,
hogy elvételtem a ritmust.

A korai dixieland,
a new orleansi stílus -
rekedten krárog a puzon,
de meg nem akad soha.

A tetőről cseppek hullanak.
Miért vagyok egyedül?
Holnap már vasárnap.
Szomorkásan esik az eső.

Zokog a klarinét.
A táncolók mind nevetnek.
Magamhoz ölelem a bőgőt
és lehunyom a szemem.

Trombita

Jöjj el, jöjj el
sárga hajnalomba,
amikor csillog a nap
a kürt nedves cseppjein.

Kóstold meg ajkamon
a réz csípős ízét,
amikor a szemem
barnán villan.

Nézzük a reggel
zubogó patakot,
a leveleken át hulló
sugarait a napnak,

a trombitahangokhoz hasonlóan
hangosan, élesen
a szívbe hatoló
fényes napsugarakat.

Higgy, higgy a nappalnak,
higgy a napnak,
az ég oly közel,
az ég kéken virágzik.

Kóstold meg ajkamon
a réz csípős ízét,
amikor oly gyengéd
és néma az ajkam.

Klarinét

Szél lengette a nyírfákat,
amíg a hold a néma füzek fölött
a tóba hullatta
könnyeit.

A tóparton kószáltam,
boszorkányok fürödtek a tóban,
csöpp gyerek voltam
még nem értettem semmit.

„Eltörött a ruta szára,
hallod-e te kisleány,
soha ki nem hajt az már,
dalolni sem fogsz te már...”

Húvösek a hajnalok,
talpam tarló szúrja,
darvak V-je száll,
figyeld Pitagorasz tételét!

Egyedül állok most,
az integrál a dolgom,
míg a klarinét
ott hever a polcon.

Színtelen
és naiv ábrándok,
verejték nélküli nappalok
és álmatlan éjjelek.

Trombita

Egész nap
világos,
egyenletes
hang.

Egész nap
csillog
a két
szemem.

Egész nap
világos
egyenletes
fények.

Ne hidd,
hogy lenyugodott a nap.
Te higgy a csillagoknak,
az esti csillagoknak.

Kóstold meg ajkamon
a réz csípős ízét,
amikor a két szemem
hallgatag és jóságos.

A capella

Tavakon úsztunk
és szigeteket találtunk
szigeteket hol utakat
szerelmes párok tapostak.

Megsavanyodott a sárga méz
a hagyma és az ananász között.
Az utcán szivárvány ragyog,
néger bluest visz a hátán.

Az őszi ködben
vén utcalámpák tántorognak -
darvak, darvak...
Darvak. Pitagoraszé Ibikaszé?

Harsona

A juharfák virágzása
mint méhek
zümmögése.

Zajgó teremben
a szívetekbe
fújom
ész nélküli boldogan.

„Eltörött a ruta szára,
hallod-e, te kisleány,
dalolni nem fogsz te már
és nem szakítasz virágot...”

Visszatérnek a darvak.
Áthatóan kiáltanak
amint átrepülnek
a fejünk felett.

A kedves világ felett,
ahol
az erdőn túl kutyák ugatnak
mert vendégek jönnek.

Code
Éjjel
a telihold alatt
várjuk
a csivitelő reggelt.

Föld,
a hajnalban
állunk
és játszunk.

Föld,
saját
hangunkkal
szeretünk.

Segítség

Nem felejtettem el
rövid életemet,
a csendben
ököllel verem a fejem.

Semmi érdemlegeset nem tudok -
sem uralkodni, sem szolgálni,
csupán örülni az arany középútnak.

Hadd
sétáljak
a holdfényben
a halkán csobbanó vízen.

Vágyom a szemed
kedvesen jóságos fényét,
a nyár derekán sütő napot.

Mint éjfélkor
tükörben
szemlélem önmagam
Vilniusban
a hegyről.

EDMONDAS KELMICKAS
(1954)

Álom

Talán
csak egy madár vagyok a vadász vállán,
amikor a domb felé hajtja lovát
és a szememről lehúzza a kötést -

Szállok,
hallom, hogy kiált,
de csak
a réten át futó rókát látom,
lecsapok,
hallom, hogy kiált,
de késő,
látom, a vadász egyre közelebb,
de megint a bőr, az izzadság és a vér íze,
megint szememre a kötés
és az éjszaka érthetetlen kegye.

Ihlet

Miért vagy ilyen szomorú?
Az eszme - az arc -
ezüst serlegben láttam, amikor felhőrpintettem az időt,
csengő fülemmel hallottam a visszhangját...

Megcsókolom a távozót
a legvékonyabb erek hálózatát,
hiszen onnan jönnek ezek a szavak,
eltűnnek a térben -
ahol évszakok folyói zúgnak - a tűzön át.

ROBERTAS KETURAKIS
(1935)

Az anyák
(*Motinos*)

Az anyák nem mennek el.
Az anyák élnek számunkra észrevétlenül.
Az anyák élnek bár elfelejtettük őket.
Az anyák élnek amikor újra megtaláltuk őket -
Fehéren, könnyedén, mint a szeptemberi pókháló.

De aztán ismételted: ne menj el, de Ő elmegy,
nem véve le a csuklódról
száraz, fáradt ujjait.
De aztán ismételted: jöjj vissza, emlék,
de Ő elmegy,
és eltűnik
a hóviharak hidegében
a kicsi, fagyoskodó fák között.

De aztán megkérdezed: hol lehet megtalálni Téged,
amikor egyesek hallgatnak,
mások utat mutatnak
az elvirágzott lucernán át.

És amikor egyes-egyedül maradsz a legmagányosabb magányban,
Ő bejön a bezárt ajtón és megérezed forró halántékon
a vékony hűvös ujjakat, és a suttogás forrón
keserű : Mama; a suttogás olyan lesz, mint egy ima és
felszabadulás:
Mama, Mama, parányi, viharoktól megdőlt
gondokkal
virágzó üröm.
Mama - - -

Utolsó alkalommal
(*Paskutinjsik*)

Amikor utolsó alkalommal fogsz búcsúzni,
Az ágy fejéhez tegyél
Egy napsugár-szilánkot,
Hogy egyetlen nyugodt remegés
Kísérjen el.

Amikor utolsó alkalommal fogsz búcsúzni,
Nedvesítsd meg a homlokom
A Nyéman vizével,
Hogy el ne felejtsem,
Hová kell visszamennem.

Amikor utolsó alkalommal fogsz búcsúzni,
Csókold meg a szemem,
Hogy láthassam
A szerelmedet.

Milyen sokat kérsz
(*Kiek daug tu prašai*)

Ha ideadnád nekem az árnyékokat
a mosolyod csöpp sugarát kérném

Ha ideadnád nekem a hajad hűsét
egyetlen egy szót kérnék

Bizalmat kérsz tőlem?

Igen Nem

Jóságot kérsz tőlem?

Nem Igen

Azt kéred hogy legyek a világosságod és a sötétséged
a titkod és a fiatalságod
az életed az örökléted
a lélegzeted?

Ha ideadnád nekem a hajad hűsét

Milyen sokat kérsz
pedig csak szerelmem van
egyetlen szerelmem - neked

*Robertas Keturakis: „Veidą matau”,
VAGA, Vilnius, 1980*

VIRGINIJA KUZMICKAITĚ

(a sirály fehér szárnyán...)

a sirály fehér szárnyán
mint mérlegen
mérd le
a magányt
és
ne kérdezősködj

PONT
NEM LESZ

csak
másik
út
és
másik
harc
és
tapasztalatlanság

A REMÉNY
a nap
örökkön
csapdossa
az
élet
kövét
egyre kisebbedik

(Ha az ember...)

H
a
az
EMBER
igaz
a fájdalom is igaz

d

e

h

a

igazság már nem l e s z
beírjuk a vörös könyvbe
a gyász kopottas betűivel
már nincs
sem igaz Ember
sem fájdalom

BRONIUS MACKEVIČIUS
(1928)

(A fák irigylik a madarak szárnyát...)

A fák irigylik a madarak szárnyát,
A madarak irigylik a fák gyökereit.
Én, az ember
Madárként szeretném
Körbeszállni a földgolyót,
És amikor visszatérek,
Az őseim sírkeresztjei alatt
Faként gyökerekkel
Nőni a földbe.

TAUTVYDA MARCINKEVIČIŪTĒ
(1955)

Mesterséges tó
(*Tvenkinys*)

I

Túl sok életet fojtottak bele
A költészet tavába saját képe megalkotásához,
Hogy azt mondjuk, hogy az, ami úszik (csillog,
Károg, hápog, tátog vagy ezernyi másféle
Huligán-hangon gúnyolódik) eltér önmagad
Tükörképétől a vízben -
és ez a költészet.

II

Tegnap
Idecsapott a csúnyaság hulláma: fehér sportzokniban
A hosszú, zöld estélyi ruhához
a liliumok
Készültek felolvasni az egész tónak
Saját verseiket.

III

A kijózanítóba kerültek
mert túlzottan
illatoztak.

IV

Nagy bankjegyekként zizegtek a kálmos levelei:
A kenyér érdekelte őket
a legjobban.

V

- Nem akarok más formákban élni - zizegett fel
a pályakezdő nád
lerázva magáról a kritikus érdes kezét -
A Víz
a legtökéletesebb versem.

VI

Csak az olvasók néztek a tóba
világos szemekkel,
megpillantva a fenekén
fekvő köveket -
a könyveket, amiket egyszer majd, a vízbe mártva a kezüket
becsuknak a költők
sírjain.

VII

De milyen tóparti táj lehet meg
gólya nélkül,
Miután kifogott egy tucatnyi békát, amik a hasában
franciául kuruttyolnak,
Felkészítette fehér szárnyait
hogy elvigye az új nemzedékeket
a költészet tavába

*Tautvyda Marcinkevičiūtė: „Medalionas”,
Vaidoto Oškinio leidykla, Kaunas 1992*

AIDAS MARČENAS
(1960)

Egy város fénye ősz elején

I.

a legszebb őszi
zene reggel
amikor a leveleket söprik

narancssárgába borult
utca Chopinje

elhallgatnám
éjjelig

II.

szemem ne repülj el
a nyári madarak
háromszöge után

a varjú - nézd csak -
ősszel visszatér

III.

mennyire szomorú lett
hirtelen minden
iskolába mennek
a gyerekek

őszi virágok

IV.

fehér krizantém
és fekete galamb
ősz a piacon

V.

remélem régi barátaimmal
futok össze
egy ilyen őszi napon

kávét iszom
és cigarettázom
a körbástya néptelen

VI.

a vén ősz
egy újságáros bódé
mellett sorban áll

a bánat mint
a halál előtt

VII.

nemrég még daloltam
amikor virágoztak a gesztenyék
most dalolok
és közben potyognak a gesztenyék

A favágó

estefelé amikor a szél is
elállt amikor a szél
elállt befejeztem
a munkát befejeztem a munkát

amikor a szél elállt
csend és nyugalom honol
amikor a fejsze nem csattog
amikor befejeztem a munkát

befejeztem a munkát hallgatózom
hallgatózom elveszítve
a hangom elveszítve a hangom
a madár nem hagyja abba a dalát

MARCELIJUS MARTINAITIS
(1936)

(Te nem az én szemem látod...)

Te nem az én szemem látod
A horizontot látod -
a föld és az ég közötti
határt.

Te nem az én szavaimat hallod -
saját gondolataidat hallgatod,
amik szerinted mindig
az én hangomhoz
hasonlítanak.

LAIMA MATONYTÉ

(Megszürkült ó gobelinek...)

Megszürkült ó gobelinek,
beporosodott kristályvázák
lehelik az arcunkba a rothadás
bűzét.

A cipőnk ott maradt a fűben,
mezítláb lépdelünk át az életen -
ünnepélyesen kihúzzák magukat
a polcunkon a könyvemlékművek.

A gyermekkorban olvasott betűk,
a régen szétfoslott szavak
szüleink üres szobájában
az igazukat hirdetik.

Becsukva magunk mögött az ajtót
futunk a fénylő nyári napba,
az átlátszó nyári rétre,
a köd borította tóhoz.

De ott a rothadás bűze
a hajunkon és ujjainkon,
meg nem álmodott álmunkban,
mint az elmúlt idők
jele.

EDUARDAS MIEŽELAITIS
(1919-1997)

Ikarusz árnya

Magasba szárnyal
Ikarusz,
De látja még a föld
Halvány felhő-
palástját.

De látja még
mint kúszik a földön
izmos teste
és két szárnya
kék árnya
izmos teste
és két karja
hatalmas kereszt.

Leláncolja még
kék árnya
Prométeuszként a földhöz
érzi a bilincset -
érzi izmos teste
s két karja súlyát
vonzását a földnek.

Nyugta sincs
árnya űzi
a messzi légbe
fel.

Vágya hajtja
egyre magasabbra
lent a földön
egyre csökken egyre fogy
majd elenyészik árnya.

Eltűnt szárnya
kék árnya
a földről
s most látja
két szárnya
viszi mint pillangó

gyorsan libbenő
óriás lepke
egyre magasabbra.

A bogarat a fény csalja.

Nem látja Ikarusz
az árnyát lent
csak a nap színes vásznán
és a hőben
a nap tüzeiben
elég maga Ikarusz.

De Ikarusz győzött
izmos teste
két szép karja
nagy keresztként
száll most is
földünk felett.

A nő

(négy arckép)

Ilyen vagy a gondolataimban:

Zöldellő fa alatt meztelen állsz, csak
antik szobrok levele, de szép vagy, és
miként az almafa ágaival, kezeddél,
gyönyörű, keskeny ujjaiddal tartod a
nap-almát, arany gombolyag, az élet
arany fonala. Micsoda öröm alkotni!
Előbb parány porszem, de már gömbölyű,
mint az alma. Az alma gömbölyű, mint a föld.
S a legkisebb szemből kihajt a fonál,
összegombolyodik, kis gömb, alma, majd
a világ. A kezekben ebből a gombolyagból
nő ki az egész föld.

Így állsz Dürer vásznán,
te föld, egyszerű, bűnös nő,
s ilyennek látlak álmaimban.

Ilyen vagy a gondolataimban:

Égi kékség - fénylő, átlátszó. Megfejthetetlen
tisztaság átlátszó kékségében. Ábrándos
szemekkel magasodsz, karokban a fiad
tartod. Hogy lássa a csillogó ködben vezető
keskeny utat. Orcádon béke és nyugalom

- útitársa asszonyoknak, amikor magzatuk
ajkán felhangzik az első szó. Szenvedve
várjátok. Büszkén tartod, mert te, oh, élet
csírája, anya, gyermekkel jutalmazod a világot,
elszenvedvén tengernyi kínt. Így adja a nap
első sugarát a földnek. Ki megérez egy
láthatatlan porszemet, mindent lát. Így
tartja az asszony fiaként kezében az egész
bolygót. És ezért neveztetik ő szentnek.

Rafael képein így tartod
a földet és a csöpp magot,
s ilyenek látlak álmaiban.

Ilyen vagy a gondolataimban:

Félig zárt ajkadon át felém suhan arany
mosolyod, miként sötét felhőn áttör a
nap sugara. Föld-szívemen átmelegedve
kihajtanak a gondok között elfelejtett
magok. És dacosan száll szádról a fészekből
kiröppenő fecskéhez hasonlatosan a mosoly.
És repül, harcolni a gondolatok átkos
ellenségeivel.

Így - Mona Lisaként - nevensz
minden apró gyengeségünkön,
s ilyenek látlak álmaimban.

Ilyen vagy a gondolataimban:

Szürkés-kék ködfátyol mögül korán reggel
Afrodité újból elém libbent. Mozdulatlan
és fehér márvány istennőalakját szobámban
átlátszón finom, élő asszonnyá cserélte.
Örök mozdulatlanságát elfeledve állt
fehér márvány testtel, tavasz hajnali orgona
illatával. Elgondolkodó szép arcát, félig
nyílt ajka színét, lágyan domboruló mellét
önkéntelenül a Hattyúk tava köd-fehér madaraihoz
hasonlítom - mint földöntúli örök szépség
hírnökét.

Renoir képein így
látlak téged mindig
te földöntúli szépség!

És te
valóban ilyen vagy!
Álomban és ébren!

Minden nap más.
Szépség - bölcsesség.
Földi - földöntúli,
bűnös és szent.

És te
csak így
kellesz nekem!

A földből

Minden,
Mi a földünkön terem,
Mind,
Ki a földünkön él,
A föld szülötte.

A földből bújt elő
A szürke rozsszem,
A kis harangvirág
És a zömök fatörzs
És a fű
A föld szülötte.

A földből bújt elő
A madárszárnyak íve
- rajtuk nyugszik az égbolt -
A szomjat oltó hűs víz,
A forrás, a folyam eredete,
A folyam, mely a tengerbe rohan.
Az évszázadok óta zúgó tenger
A föld szülötte.

A föld szülötte
Szemem kék tava,
Munkálkodó
 két érdes
 kezem,
Csengő
 harang-
 szívem,
S az agyamból
 kihajtó
 ágas-bogas
 gondolat
A földből bújt elő.

A föld szülötte
A piros, zöld, sárga, kék
és a
többi
szín a vásznon,
Az ajkak, zongorabillentyűk, húrok
elbűvölő hangjai.

Ha a föld azt akarja,
hogyan megnőjek,

Megnövök,
De ha úgy akarja,
Pici maradok,
Hiszen én mindig
A föld,
Csak a föld szülötte
Voltam, vagyok és maradok.

Hát ez az igazság!
Mindenki,
aki már él,
Vagy csak ezután születik,
A földből bújik elő.
Onnan hajt ki a szépség.
Most is csírázik a szépség,
Figyeld, belőle,
A földből,
A földből
Dugja ki csöpp fejét.

NIJOLĖ MILIAUSKAITĖ
(1950-2002)

(a vastag átlátszó jégtakarón...)

a vastag átlátszó jégtakarón fekve
oly hosszan nézel
koncentrálva egészen a
mélybe, hogy beleszédülsz

mit látsz ott, milyen világot

bárcsak ennyi
év után újra
bepillantathatnék ugyanabba
a napba
ami fényes és oly csengő

hogyan olvashassam gondolataidat

(bárcsak kimondhatnám egyszer...)

bárcsak kimondhatnám egyszer

nyugodtan és mosolyogva

az én
házam

(beszaladtál...)

beszaladtál
nevetve, oly parány

egy nyári napon, pár évvel ezelőtt
az életembe

és még mindig ott állsz

visszatartva lélegzeted, kimeresztve szemed
nézed, hogyan húzom ki
a babát: először a fejét, két kezét,
törzsét és lábait: szervusz - mondja neked

neked
varrtam

melledhez szorítod
szótlanul, a naptól
végtelen élesen megvilágított körben

csodálatos csecsemő, sohasem
leszel az enyém

(elhúzva a függönyt belépsz...)

elhúzva a függönyt belépsz
a sötét szobába
nem hallható léptekkel

az alvót nézed

holdsugár

(kopasz fatörzs...)

kopasz fatörzs: alma egy sincs

de nyár van, savanyú-édes
s ismét
lehullott egy csillag

és miért nem írt be oda senki
még egy nevet - egy csecsemőét
aki eljöhetne

miért nem adta meg neked
a menny ezt az ajándékot

(meg akartál...)

meg akartál
betegedni

hogy ismét
hulljon
lassan, nagy pelyhekben a hó

az ágyban
Dickens-t olvasnád, míg felmegy
a láz, este
és málnát meg hársfateát itatnának veled

hogy ne kelljen
iskolába menni
bárcsak
ilyen
vakációt adna neked most valaki

(milyen puha ágy...)

milyen puha ágy
a rózsaszínűen virágzó hangában

az esteledő égbolt alatt

egészen a fülemnél
liheg a tenger

milyen illatozó
milyen édes

(öröm, minden ok nélkül...)

öröm, minden ok nélkül

csak sós és nedves
szelek lüktetnek az erekben
és tábortüzek füstjével illatoznak

csak fű
fonja át az egész kerítést

csak megreped
a húsvéti tojás

VLADAS MOZURIŪNAS
(1922-1964)

Tengerparti strófák

A tenger üdvözlését hozza a szél,
Tán egyszer csónakon jössz majd felém,
A sötét hullámon csillagfény zenél...
Látom, s kiáltok: A csillag az enyém!

Legyen meleg nyár, vagy fagyos, szeles tél,
Jöjj, szeress, vigasztalj! Várlak én!
A tenger üdvözlését hozza a szél,
Tán egyszer csónakon jössz majd felém.

A parton pihen két fáradt csónak.
Álmuk: úszni a messzi vízen.
A magasból sirályok kiálnak:
Figyeljete! A tenger üzen.

Ha itt élsz majd a tenger hús partján,
És a hullámzenét hallgatod,
Te is messze szállsz az álmok szárnyán,
S a vágyad: Repüljön csónakod.

A föld igazságos

Hegyráncok hósipkákkal
a gabonaföldek sakktáblái fölött.
Városok -
parányi dobozok tömege,
kék folyó-erek,
óceánok, tengerek.
No meg a partok mentén a kikötők sora.

Ez a Föld, ami forog.
Most Afrika látja a Napot,
Majd Ázsia, Európa,
hiszen a Föld forog...
És amint nálunk az este lobban,
Amerika felett kéken csillog az égbolt.

A Föld forog.
Egyenletesen osztogatja a fényt,
mert tudja,
mindenütt egyformán
kell a napsugár.

(Miért cibálsz...)

Miért cibálsz, ó te, szél, a fát?
Mesélni mit kívánsz nekem?
Az ősztakarja már utam, s figyeld,
Ma csönd, ahol mesénk terem.

A nyár a tájat elkerülte tán,
Nyomát semerre sem lelem,
Szemembe csak eső szitál, hisz én
Sosem, sehol se könnyezem.

(Találkozunk mi még...)

Találkozunk mi még,
Mondják a csillagok,
A terek, az utcák,
Ahol csak ballagok.

Találkozunk mi még,
Súgja a Hold nekem,
Amint lány ezüsttel
Vonja be bús fejem.

Találkozunk mi még,
Szívem is így dobog.
Távol hang kiáltja:
Ez a ti sorsotok.

Este-reggel

1.

Este.
Ismét játszanak bennem a színek és a hangok.
A hosszú nap alig észrevehető ajándékai...
Este.
Furcsa mámor,
Álom- és való-egyveleg...
Este.
Könnyebben ömlenek a verssorok,
Maguktól jönnek a szavak.
Titokzatos sötét alak suttog.
Halászom a szavakat a sötétből,
És máris glória ragyog a fejem körül!
Isten vagyok
És ördög!
Király
És koldus!
Bölcs
És bolond!
Gyáva
És bátor!
Gondolkodó
És fantaszta!
Nem látok köztük
Semmi különbséget.
Minden én vagyok!
A színek és hangok káoszából
Új világot teremtek.
Saját isteneimmal és ördögeimmal.
Saját tárgyaimmal és látomásaimmal.

2.

Reggel.
Az ezüstös harmatban mosdó
Gondolat ismét csillogni kezd,
Mint a nap.
Reggel.
Újból tisztán látok
Mindent.
Eltűnt a furcsa köd.
Hallgatom a város csendjét,
Amint új napra ébred.

Rengeteg ember.
A trolibuszok szarvukat feltartva
Ökrökként elbődülnek.
Szikrák pattognak...
Lassan én is kimerészkedem
E rohanó forгатagba
S egész napon át a város
Ritmusára élek.
Tudom
Mi a kötelességem.
Mindenkinek,
Így nekem is
A fejem fölött szigorú grafikonok függnék.
A tömeg parányi része lettem.
Hozzájuk tartozom,
Ők pedig énhozzám.
Erőm megfeszítve
Végzem megszokott
Munkám.
Ha tudnátok, mily öröm ez!
Ha most kedvem kerekedne,
Nem egykönnyen győznének le
A csalfa szavak.
Szomorú lennék,
Mint a portás a gyárban,
És csak az igazolványt felmutatókat
Ereszteném be.
Nem léphetnének be
Ködbe burkolózó
Érthetetlen kifejezések.
Megállítanám őket és így kiáltanék:
„Vissza! Hiszen részegek vagytok!
Nincs kedvem vesződni veletek!”

3.

Este azonban felgyulladnak a csillagok
S ködlepel borít be mindent,
Verseimet is,
Könnyed köd csupán, átlátszó, lenge fátyol.

És én, gondtalan költő,
Újból éjjeli vándorutamra indulok.

Vers a versről

1. Miért szenvedek?

Ha úgy lenne,
Hogy itt a kezemben
A szív,
És a titkos gondolat -
Miért sírnék,
S önteném versbe
A kínzó gondokat?

De vágyak,
Mélyen rejlő vágyak
Tépik szívem és agyam.
Szememben
Mohó lángok, érzem -
Nyugtalanság,
Mélabú
És szégyen...

Dolgozom, írok...
És néha
Már sikerült is egy-két nóta,
De mellemben valami háborog
S a születő dalt
Már-már megfojtja.

Villámként
Fusson át
Az égen
Versem,
S ha lecsap.
Gyűjtson fel
Mindent menten!

Tegye szélesebbé
A széles vállakat,
A madarak magasabbra
Szálljanak tőle,
S az ember járjon rajta,
Mint hídon,
Mi évszázadokat
Köt össze.

Ezért hiszem,
Alkotok valamit,
Míg egy lapon
Firkálok,
És betörök a szívbe,
Ahol rejlenek
Az álmok.

Ha úgy lenne,
Hogy itt a kezemben
A szív,
És a titkos gondolat -
Miért sírnék,
S önteném versbe
A kínzó gondokat?

2. A tenger dala

Sokáig rágta a földet,
A gátnak oda-oda csapódott,
Türelmes emberek építettek rá
Turbinát
És töltéssel
Állták el útját.

A vízszint emelkedett.
És a verejtékcseppektől
Egyszer csak kiáradt
A nagy folyam.

Hullámokat vet a tenger,
Veri a partot,
Háborog,
Várja a percet,
Amikor víg dalra
Gyűjthet végre.

Türelem, türelem, tenger!
Ne siess,
Várj még,
Míg nagyobb nem leszel!
Nem lesz könnyű dolgod,
Vagy hagyod, hogy nevéssenek rajtad?

És a tenger várt.
Várt türelemmel,
És hallgatta
Az áramlatok szavát.

És hirtelen ezüstös sugarak alatt
Dalába kezdett a tenger,
Mert érezte,
Sok dal rejlik már keblében
És ezután
Örökkön énekelhet.

Hisz énekelni
Csak így érdemes.

3. Cipők

Oh, cipő, cipő,
vándor cipő,
kopott, vén, a sarka ferde,
sárban fürdő, vízben ázó,
ócska, mocskos, esőverte.

Minket a sors csak üldöz, kerget,
kérdve folyton
- Jártál erre? -
És titeket, mint két kis hajót,
dob viharzó tengerekre.

Mindig jön a mentőcsónak,
ha hisszük, erőnk már nincsen.
Lyukas cipőmre jó barátom
vastag talpat ver fel ingyen.

Az ajtón kilépve szólok én
hebegve:
- A bajszodat add!
Ha híres leszek, megfizetek,
adok kincset, aranyakat. -

Panaszra okom nincs is!
Éhség
És a fagy nem ijeszt engem!
A nagyvilágba műtalp nélkül
még el lehet talán mennem.

Az erdő sárga fái közt most
csendben szövöm gondolatom,
de nyomná csak lábam lakkcipő,
verset nem írnék, jól tudom.

4. Udvariatlan replika

Barátom, minek köpködsz te egyre,
És forgatod rosszállón szemed?
Talán versem nem tetszik? Tedd le!
Hisz hogy olvasd,
Nem mondtam neked.

Valahogy nélküled is elélek,
Ha már igazat nem adhatok!
Jól tudod, a vad meggy is megérhet,
Csak túl nagyok benne a magok.

De gondolom, vannak seregélyek,
Kiknek a meggy is ízlik nagyon,
Hát tudd meg végre, én értük élek,
És verses szívem rájuk hagyom.

5. Aranyásó vagyok

Aranyásó vagyok.
Nő láztól égve
Ások a mélybe, aranyat vágyón.
Aranyásó vagyok,
És évről évre
A hegyek titkát látni vágyom.

Aranyásó vagyok.
Az ásóm noha
Feltúrt már sok sódert és agyagot.
A szerencse nem járt
Nálam még soha,
Nyomot rajtam csak a nyomor hagyott.

Aranyásó vagyok.
A nagy köveket
Nehéz kalapáccsal verem össze.
Aranyásó vagyok.
Meghalok, lehet,
De a kincset meglelem előtte.

Állomás

Ember-
tömeg
áll, ül,
hever.
Az állomás
füstöt
kever.

Ezek mennek,
azok
jönnek,
más-más arcok
mind köszöntnek.

Vonat rohan,
elvisz minket.
Új állomás,
neked intek.

Szemaforok,
szabad pályát!
Örök utak
szívünk várják...

ONUTÉ NARBUTAITÉ

(Ketyeg az óra...)

Ketyeg az óra
számolja a percekét

Nézem és látom
egyre távolabb a búcsú perce
Nézem és látom
egyre közelebb a találkozás perce

Fejem körül ott van a hangok könnyed
Átlátszó füstfelhője
Az órát taszítja de vonzza
A te kezéd

Itt élsz mellettem
És mint könyvben olvasol a szívemben

Megrázom a fejem
Elűzöm a hangfelhőt
És rád nevetek

Hiszen tudod -
Ebben a könyvben
Csak egy szót találtam

JUOZAS NEKROŠIUS
(1935)

Asszociációk

Ikarosz

Nem adatott meg
Látni Ikaroszt Kréta felett.
Fél felszállni,
Amikor vonyítanak
A fantomok.

Antik szobrászat

Méhek másznak
A lemorzsolódott karon át
A szobor testébe.
Mézet hordanak.
Az antik
óriás mellében
zümmög az élet.

Afroditék

Afroditék
Még manapság is
Fürdenek az Adriai-tengerben,
Fehér hab
Fedi
Az isteni testeket,
Angol katonák röhögnek
Buján a parton.

Ciprus

Ciprust
Krokodilfogak
Harapják ketté -
Recsegnek ropognak
Az antik csontok.

Akropolisz

Az Akropolisz
Igazolja az igazságot.
Az esztelenség
És
A szörnyűség
Örök,
Mint a fény
Meg a sötét.

Arcvonások

Odüsszeusz
Vonásait
Sok járókelő arcán
Felismerem.
Oh?
Hogyan pillantott rám
Pénélopé lánya.

Liliputok

Még a cipőtisztító is
Az antikok testvére,
Az arcokról a nemes lelkűség hirdeti:
Csak a Liliputok hercegek.

A lépcsőn

Pihenj meg
Az Akropolisz
Lépcsőjén,
A bolygón
Még
Sötét van.

Várakozás

Görögország -
Pénélopé -
Várja
A vőlegényét.

Amfiteátrum

A történelem utáni vágyakozás
Öntötte el a mellem,
Amikor az üres
Antik
Amfiteátrumot
Néztem.

Kecskék

Fiúk
Legeltettek egy kecskenyáját.
Nem emlékszem:
Melyik metszetről jöttek elő?

Mi szebb?

Mi szebb
És lelkesültebb?
ATHENE
Vagy a szobrásznak modellt álló
Görög leány?

Olajfák

Az olajfák
Türelmesen nézik
A keserű
És szegényes tájat.
A világ galambjainak
Egy-egy águkat nyújtják.

A lényeg

A madár
Lényege -
A ráadásképpen elfütyült
Dal.

Éjszaka mindenfelé

Csillag világított,
Egyetlen csillag!
És olyan szomorú volt,
Mintha a világon
Csak én
Lennék
Meg
A csillag.

A virágzásról

Az elmúlt nyárra
Emlékezve
A füzek is
Meghasadnak
A fagytól.

Baleset

Mint
Gépkocsi-
balesetet
állják körül
a szájtátiak
Az Akropoliszt

A vak

A vak
Homérosz
Látta
Az emberiség
Lelkét.

A fonál

Az élet fonala
Egy gombolyagból
Tekeredik,
Aminek a neve
A múlt

A tengerek

Az Adriai-tenger
Átölelt és megcsókolt minket.
A Balti-tenger
várt.

Ezektől szent

Áldd meg
A szemekben a fényt.
Áldd meg
A szerelmet...
Ezektől
Szent az EMBER

Mi?

Mi
A legcsúnyább?
A sárral
Befröcskölt
Rózsa.

Felkiáltójelek

Athén
Félhomályában
Az oszlopok
Mint
Felkiáltójelek
!!!
!!!

Zene

Szirtaki
Ritmusára
Táncolnak
Az olajfák.

Az emberekhez

Testvéreim!
Annyira
Hasonlítunk
Egymásra!
Akkor mi az,
Ami elválaszt minket?

Célszerűség

Nem láttam
Eltévedt madarat.
A madarak
Útvonalai célszerűek,
Mint az előérzetek

Tanács

Fényévekkel
Mérjétek
A vers
Sorsát...

Anteus

Élni
És
Nem érezni
A kapcsolatot a földdel -
A legnagyobb lehetőség,
Hogy vétkezzünk.

Nem ugyanaz?

A szentjánosbogár
És a szupercsillag
Villódzása -
Talán nem ugyanaz?

NORMANTAS PAULIUS
(1948)

Tokaji éjszakák

Az erjedő bortól illatos,
Bús csillagok kiáltásával,
Gyermekkorom messzi emlékeivel
Teli tokajihegyi éj
A reggelbe süllyed.

Az aszúbor titkával,
A kiszáradt hegy sóhajával,
A tüzek fehér füstjével,
És Jonathan Livingston sirály-szárnyán
A reggelbe nő.

A Tisza makrancos tincseivel,
Vén pincék penészeivel,
A történelem suttogó szavával,
Első szerelmem hajának színével
A reggelbe fehéredik.

Gondolatok

A létből kiszakított 34 négyzetméteren kívül
Semmi tőkével sem rendelkezem,
Egy pókkal üldögélünk az ablaküveg két oldalán
És nézem a túl hosszú testet cipelő nőket.
A világ láthatatlan formáivá átalakuló szürke köd,
Bánatot, magányt, fájdalmat érzek csontjaimban.
Szemben egy ázott virág prostituált arca.
Sirályok csökkenő sebessége
És üres, üres légdarab,
Őrületesen szoruló, fájó agyvelő...
És mindezt folyó év szeptember tizenharmadikának hívják.

Kiállítás Sárváron

A sebesült januári hóban az ösvény el-eltűnik.
Egyetlen szárnyal csapdossa a varjú a téli levegőt.
A lány, akivel nem találkoztam soha, de akit szerettem
Egy bánattal csordultig telt éjjelen.
Nagyapám elszáradt amerikai emlékei
Már ott nyugszanak a sírban. Nem messze halott apámtól.
Az ablaküveg meg-megremeg.
Elmúlt ősszel a kultúra szállingózó levelei
Takarták be kiállításomat
Egy ősi magyar földvárban - Sárváron.

GINTARAS PATACKAS
(1951)

(a házban ahol csak csillagok éltek...)

a házban ahol csak csillagok éltek
úr van és csend a dulcineák kétkedő vére kihunyt
és a kiábrándulások szúja sem mászik az életspirálokon
követelve a fajta fennmaradását

érthetetlen betűk gyűjteményein át szólnak a pergamen-kagylók
de nem adják át gondolataikat a jóstehetségű bizalmi embereknek
mint a kivételes kapus is hátára vetve zöld felöltőjét
az elcsépelt frázis után indul egy határtalan országban

az ünnepségek már véget értek az ünnepségeknek már vége

a házban ahol csak csillagok éltek
lelkiismeretesen kihirdették a léghuzatok moratóriumát
és amikor az utolsó verejtékcsepp is befejezi titáni harcát
a fekete villám ledobja magáról a vállrojtokat
és a demokráciáért indul harcba

Másolat-városok

Ezer év telt el
az utolsó városokban,
a másolat-városokban,
amikben irgalmatlanul telt
az életem
a saját nevemet viselő utcákban,
a gonoszság házaiban,
ahol kegyetlenül nyikorog minden ablak.

Emberek ezrei
lopakodtak át a házamon
az elvesztett remény után
és zseblámpával világították meg
az életidőt
visszatükröző
fekete számlapokat.

Emberek ezrei
gázoltak át a lelken
az elképzelt halál felé,
a glicíniák
szép és sárga virágainak
hullása közepette.

A káplán fehér
miseruhájára
az égből ereszkedett le egy kereszt,
szokatlan tért nyitva
a bordák és a kulcsontok
a gerincoszlop és a medencecsont között.

Az óriás-városok
és a szörny-városok
recsegve-ropogva zuhantak
a felállított csapdába,
saját kultúrrétegeikbe,
miközben az én két fáradt szememet
lassan befedte
a nemlét kék fátyla,
de ez sem volt még
a vég - - -

Tél Amszterdamban

Rubens egy patikában vesz magának
egy hullát.

Az a kislány olyan, mintha agyagból
lenne.

A patikus (ősz, fehér köpenyén
szív alakú kiégett folt)

illatos zöld papírba csavarja

és átnyújtva így szól:

- Maestro, csukja be az ajtót -

most olyan hideg van -

egész télen mindenki náthás.

Rubens zsebre dugja a kislányt

az összegyűrt számlák mellé.

A pincében, a műtermében (ezerszer légy

átkozott Amszterdam) egy vázába teszi,

meglocsolja zöld és piros olajfestékkel

és a kislány végre

megéri az anatómiai tanulmányokhoz.

KORNELIJUS PLATELIS

(1951)

Egy kisvárosi mészáros története

A kisvárosban megállt az idő,
világos volt, mint egy atombomba
robbanása után, a városban, mondhatjuk,
csak árnyékok jártak,
olyan bolond idő volt, a mészáros pedig,
hogyan is érezhette magát a véres kezű
mészáros, amikor köröskörül
csak fekete és fehér minden, oly teljesen
fekete és fehér?

Harmincszor megcsókolta
a pléhkrisztus lábát,
harmincszor megcsókolta
a bolond idő idegét,
harmincszor megcsókolta ezt a szerkezetet,
vasárnap, amikor a templomba ment.

A mészáros, amint az már illett, kövér volt,
vörös, szőrös kezű, isten-
félő. Büszke, derék ember volt a mészáros.

A kisvárosban minden fekete és fehér, az órák szemei
bedagadtak, a mutatók eltörtek,
a kisvárosban szörnyen szép volt minden,
de mégsem az volt az igazi.

Lehetséges, hogy a város egyáltalán
nem létezett, csak a szerkezete
meredezett - az égetten fekete váz
az atomrobbanás utáni fehér fényben -
a városban akkor a teremtő uralkodott,
rátéve az ujját, vagyis
a két lába közé szorítva, mint egy rángatózó tyúkot,
a városban majd dobálja magát a teremtés lelke.

Így dőltek le a házak,
a gerendák lezuhantak, mint oszlopok,
hirtelen falak képződtek,
vagy éppen fordítva, és az emberek?
Úgy jártak, mint az árnyak.

Hát a mészáros, két véres,
szőrös kezével, isten-
félelmével és kövérségével?

Állatokat hizlalt,
hatalmas bárdal hasította
az izmokat, fazekakba csurgatta
a vért, a szalonnát
lapokban felhalmozta,
a sonkát - mint sarkköveket,
a csontokat - mint boltíveket és gerendákat,
nem szólva a kolbászokról,
a fasiozott finomságokról és a hurkákról,
nem is beszélve a hulladékról.

A mészáros szerette a foglalkozását,
mert szép és hálás
elfoglaltság volt csodálni hogyan hasít
a bárd és a kés éle a húsba
létrehozva életünk csodás formáit,
vágni és teremteni.

De milyen feketének is érezhette magát a mészáros
a mi fehér kisvárosunkban,
amikor köröskörül árnyékok jártak,
önmagukkal etetve
a kiéhezett órákat?

A mészáros egyedül volt,
szörnyen és istenien egyedül saját kövérségében,
ujjpercei elmeszesedtek és megkövültek a vákuumban
és harminc csókja
a pléhkrisztus lábán
és harminc csókja a bolond idő idegén
és harminc csókja a szerkezeten
megváltotta a kisvárost
a pléhkrisztus tekintetében. -

És a mészáros vasárnaponként
továbbra is járt a templomba
és ott kedve támadt leköpni
a teremtő sovány ujját
(kedve támadt leköpni
mindent a hús
és a pléhkrisztus lába kivételével).

Ilyen volt a mi mészárosunk.
Nyugodjék békében.

Tej és paradicsom

a nő hagyott egy cetlit: drágám
vegyél két üveg tejet és kettő
paradicsomot a férfi sokáig ábrándozott
a konyhában a széken miután elolvasta
a cetlit milyen fehér a tej a pohárban
sűrű és fehér
mint kedvese arcbőre
ajkán keresztül majd a gyomrába csurog
ezután fehér szalvétával
megtörli a száját a paradicsom pedig
piros mint az ajka leve kis
patakként fog végigcsurogni az állán
míg le nem törli fehér tenyerével
(milyen nedvdús is a paradicsom!)
a szemében majd felgyullad a fény
talán a fehér ruháját veszi fel
vagy a kockás szoknyát

ő pedig feltétlenül megveszi
a két üveg tejet és a kettő
paradicsomot

LIUDAS PRANCIŠKUS

(A folyó szelíden csókolja a földet...)

A folyó szelíden csókolja a földet
mit sem gondolva az eltévelyedett gyerekekre
a zöld ködben fehér lovak isznak a folyóból

Semmire sem gondolva
egy meztelen nő térden állva a vízben a haját mossa
még nem tudja hogy már anya

(Tavaszi varjűfészkeket...)

Tavaszi varjűfészkeket
vernek le piros rudakkal a tűzoltók
a központi tér tele igazságtalansággal
és élettelen gyerekek
és nyilvános ítélethozatal koszorúk nélkül
tavasszal amikor nem égnek a házak
amikor a kávézó hölgyek is kimennek a térre
és a tűzoltók mélyre szívják a füstöt
a téren átsietnek a már divatjamúlt költők
és maga a tavasz is olyan mint egy már kiolvasott könyv
te sehová sem sietsz
amint a varjak sem sietnek
tavasszal belefáradva az életbe

VYTAUTAS RUBAVIČIUS
(1952)

A nő meg a hold

(Szilánk)

I.

Feküdtünk -
így kellett lennie

hallottuk az éjszaka hadserege vonult
a főutcán -

mi itt maradtunk
a hold ott ült az ablakban
a csend szavait hordozó szél
elszundított az üvegen

te azt tetted amit az öröklét parancsolt neked
megtenni -

én hallgattam
gondoltam - a hold - japán költészet
suttogásod harmatcseppenként hullott a szemhéjamra
gondoltam -
a válasz - japán költészet
és még válaszolni is elfelejtettem

Te jobban átérezted a sorsod

II.

Kezdetben egy folt
utána - kékes ajkak
utána -
keserű ajkak

egy tükör -
vörös ajkak

III.

Inni akartunk egy kortyot
te azt mondtad -
éjfélkor ez olyan olcsó dolog
és elmentél

én ültem
az ablaknál ültem az ablaknál
és ismétелgettem önmagam mert nem tudtam
mi is vette most a kezdetét

te meg senkit nem csaltál
mert nem csalhattál meg
megbánás nélkül lakomáztunk mulatoztunk

IV.

Semmire sem kellett gondolni
a reménytelenség
az ablaküveg hazugsága reggel óta
csörrenés

ez az első
amit észrevesz a szem
amikor a szívemnek a leheleted
felel

ne félj
én semmit sem akarok
mondani neked
hallgatni van kedvem
csak úgy

egy egyszerű esemény
az ítélkező
múlt

V.

Egy kis veréb
véresen az ablaknak

minden titok
próbáld csak meg kimondani
széthullottak
a kezek az ajkak
a szobák

próbáld csak meg hangosan
és minden
mint vér a szájból

VI.

Elbújtam féltem
de nem a jövőtől

VII.

Milyen halkán jöttél be
a szemem megnyugodott

sokáig hallgattál
majd azt mondtad - úgy érzem magam
mint Steller utolsó tehene

VIII.

Jövő nem létezhetett
mennyit érzett az ajak
mennyit haraptak a fogak -
zúgott a vér
elhasadt
a kultúra lepedője
kelet és nyugat között

IX.

A banalításban keresni az igazi értelmet?
Mindent összeszámolnak egyszer

X.

Semmi sem volt -
most talán ezt gondolod

nem volt igazság
de hazugság sem volt

XI.

A kitört ablakon át
csak a hó
meg a hold

XII.

Oh testvérem
hatalmasabb volt
amikor minket kísért -
válasz nélkül adta nekünk
ajándékba magát

XIII.

Sápadt fény
ült a hajadra
te messze vagy
csupán a tested hallani

XIV.

Milyen nehéz kinyitni a szemünk
milyen nehéz
bekapcsolni a reggelt

a tenyered túl hangos
zúzd szét
a csend borotvája
itt csillog mellettünk

kivel rokonszenvez?
A te ráncaiddal
vagy az én arcommal

XV.

A reggel már elharapta
a holdfényt
én elmegyek
te hallgatsz
a WC is elhallgatott
örökre hallgatni fog
nem bújhatsz már el a csend elől

csapódik az ajtó
köröskörül úr
mint a szemekben

A peronon

Állomás ahonnan
már nincs idő elutazni

mint búcsú elolvad a nap

az arcod
összetörik

A szavak mágiája

Az üres utcán
üres szél
kergeti saját árnyékát

Önmagammal

A hidegen vörös fény
jeges csenddé
változtatja a szívet

egy pillantás a szembe

semmire sem irányított
megüvegesedett gondolat -
elállt az eső

Penge

A halál a szóban olyan,
mint a hold visszatükröződése
az éjszakában

Eltűnsz
és egy hang sem
csillog már a szavak tengerén.

Szabadság

Kissé kinyitom a szemem - lassan feltűnik a világ
szélpróféta hirdeti az élet kezdetét
kissé kinyitom a szemem -
tekintetem áthatol a tengereken zúgnak a hegyek
búgnak a halak susognak az erdők
felkelek -
az égbolt kagylójában szelek rejtőznek
felkelek -
vállamra vetem a keresztút lankáját
és indulok
 vadászni
a szívemet hallva
remegnek a városok
futnak
hogyan elrejtőzzenek a jövő csalitjaiban
hallani
a hasadó horizontok reccsenését
mehúzom a keresztutat
én a feszültség
és az idő nyílvesszőjévé válok
ami mindjárt eléri a vadat

Szemtől szembe

I.

A fáradt éj
lehullt
kifakult

a hajnal
rózsaszínű ujjai
lefogták a szemem

II.

Hosszan zuhant
meghasadt a szív
felcsendült
a szemekben
a hajnal

utolsó
ez a
pillanat

VIKTORAS RUDŽIANSKAS
(1957)

(mondj le rólam...)

mondj le rólam
miként az egyetlenről szokás lemondani -
könnyek és hisztéria nélkül
ha uralkodni tudsz magadon -
akkor elmondhatod -
Szerettem...

JURATĚ SUČYLAITĚ
(1959)

A holdfényben

A telihold -
vén postagalamb -
leszáll az ágra.
Átölelem
ezüst árnyad.
Milyen nehéz kettétörni az életet -
betenni egy kosárba
egy kanalat,
egy szelet kenyeret,
egy gerezd almát
és örülni,
hogyan ennyi elég.

VILIJA ŠULCAITĖ
(1929-1992)

(Így nem írnak verset...)

Így nem írnak verset.
Kihűlt szívvel.
Merülj le az élet mélyébe!
Ha kell - százszor is támadj fel, majd halj meg újra!
Ha kell - engedd, hogy gúnyoljanak!
Így nem írnak verset,
Hogy mindent megkapjunk, semmit sem adva.

Erre halad most is egy felhő.
Mit visz?
Repülő zaját vagy esőt?

Szeretni kell a földet
És akkor a vers is hasonló lesz az emberekhez.

Dallam az üvegen át

Messzeség.
Mint a fájdalom.
Messzeség.
Nyisd ki az örömnök a vénád!
Fogadd el a vágyat!
Nyisd ki a szemem
A tovaftó pillanatnak!
Tarts vissza az emlékezetnek!

És ringass!
És átölelve tüzes fejem
Mesélj!

Mesélj!

DANUTĚ VAŠKELAITĚ

(A citromfa másodszor is kivirágzott...)

A citromfa másodszor is kivirágzott.
Távoli vidékekről jött el hozzánk,
Hogy összekeverje itt az évszakokat...

Vagy csupán a kedvünkben próbál járni
sok gyümölcsével, találékonyságával és illatával...

A messziről érkező napvendégre
vetve minden nap fürkésző tekintetét...

Kötények

Mohából,
Bimbókból,
Gyökerekből, fakéregből,
Levelekből, virágokból
Keverjünk ki festékeket...
Így lesznek szépek
A kötények!
Táncolnak a tulipánok,
A ruták és liliomok!
A szivárványban
Sincs ennyi szín.
Hogy csillog, lobog
A sok kötény a virágok között -
„Virágzó mező” -
Dicsekszik Čiurlionis.

DANUTĚ ŽILAITYTĚ
(1932)

(A kertben öreg fák...)

A kertben öreg fák.
Köd remeg.
A ködben madarak ---
Ez az otthonod.
Vigyázz reá
mint a tűzre.
Szeresd ezt a tájat
mint a szíved.

(Olyan szép a fényed...)

Olyan szép a fényed,
Hazám.
Lelkem minden sóhaját
tefeléd küldöm.
A te kurgánjaid
őrzik őseink álmait.
A te madaraid
szálldosnak pompás erdeink felett -
Olyan szépek a gyermekeid,
Hazám!
Mint fények vonulnak
át a réten
főt hajtva előtted.

Az életért.

A Nyeman

Nagy csend honol
nyugodt szemedben,
egyetlen folyóm.
Fűzfa ligeteid
titkokat rejtegetnek.
És a sárga szigetek.

Szívem lesi
kék
jeleidet.
Mélyedben halak hallgatnak,
nagyok, tarkák.
Széttérülsz a lángok
és a hús szellők között.
Csendben folydogálsz
nyugodtan a mezőkön át.
Az emberek ujjukat merítve beléd
szentelik meg a vized.
Folydogálj, Nyeman, folydogálj,
add tovább a tengernek
kék nyugalmadat!

LUXEMBURG

luxemburgi

JOSÉE KRATOCHWIL
(1950)

Átlátszó
(*Duerchsiichteges*)

A gyertya mellékesen
forróvá teszi önnön halálát,
gúnyosan világít a láng,
nevet rajtam,
az én halálomon,
a mi kettőnk halálán halálunkon halálainkon.
De hogyan is fejezhetjük ki többes számban
ha én csak egyszer tudok meghalni.
Vagy mi ketten
mindketten hányszor élünk át valamit?
Ez nem számít és
senki sem számít
csak a saját érdekeink.

Vidáman vagy vadul lobog a láng
az egész, nem is sejtett idejében,
mennyire átjárható és
mily hosszúnak látszik ez az időcske?
Vagy tényleg csak egy parányi időcske?
Most felkiáltok:
„Ne hagyj el ma még!”
Mindig ma van!

Semmi
(*Näischt*)

A semmi
átgurul az időkön,
a semmi oly erős,
azoknak, akik tudnak róla.
Az órák olvadnak a fejben,
de a világot ez hidegen hagyja.
A nyomoktól olvadnak el,
de a nyomok hidegen hátramaradnak.
A semmi benyomul a tudatunkba
és visszahagyja
a semmi-tudatot.

(*kézirat*)

francia

JEAN PORTANTE
(1950)

A gyertya

gyakran amikor esik
gyertyát gyújtok
a láng felnyúl a sebig
amikor kihuny
az eső újra hazudni kezd

így harcolnak a titánok
és a seb eszik és iszik
mint egy felhő két zivatar között

A hűség

az ajtók mint ismeretes
kereszteznek egymást
belépünk a házakba
belépünk az emlékezetbe
belépünk az egyikbe a másikba

de az ajtók mint ismeretes
kereszteznek egymást

A könyv

átadtam neked egy könyvet s mondtam
ez az élet
azt mondtam neked átnyújtva a könyvet
amit el nem olvastam
ez az élet
mondjuk nem mondjuk
tegyünk úgy mintha létezne
az egyiktől a másikig egy titkos út

átadtam neked egy könyvet
és beléptem az illegalitásba
a könyv kézről kézre jár
és én egyre kérdelem
vajon az amelyiket neked adtam
hasonlít-e arra amelyiket te átvitted

A titok

mindabból amit nekem adtak
meg nem őriztem semmit
és ha megkérdeznétek melyik úton
jöttem el idáig
félnek elárulni az igazat

mindenkinek nekem is megvan a titkom
elárulni hogy hogyan is jutottam el ide
olyan mintha holdat hordanék
a szívem helyén

egy pár cipő hevert
az ágy alatt
senki sem húzza ki a cipőfűzőt
senki sem fordít figyelmet
a számból kimászó pókra

Egy másik kérdés

mit láttam az ablakon túl
tudni akarod hogy mit láttam
az ablakon túl
ha tényleg tudni akarod
téggy fel egy másik kérdést
például kérdezd meg tőlem miért
van kint két világ
ha te nem hiszed
gyere s állj az ablakhoz
és engeddd meg hogy most én
kérdézzek te mit látsz

amit én láttam nem az amit te látsz
kint két világ van
az amit én az egyikben mondok
nem hallható a másikban
íme ezt láttam az ablakon túl

Életrajz minimum

valami kihunyt
amikor felnyitottam a szemem
nem láttam sem a fehér lovat
sem a kék herceget
de benn beszéltek
és én a lelkem hét előadóját
hallgattam

tudták-e hogy az éj sohasem
nyeli el saját sötétjét

Az éghajlat

könnyű azt írnom meleg van
ettől meg nem változik
itt az éghajlat

nem az hogy túl hideg lenne
ez más valami
és éppen ez az
ami megengedi
azt írnom hogy meleg van

JOSÉ ENSCH
(1942)

(Ez a hang mi meggyújtja az éjszakákat...)
(*Cette voix qui allume les nuits*)

Ez a hang mi meggyújtja az éjszakákat
és sohasem játssza meg magát...

Meglátod az elszórt márványt
a háborúk és a rózsák korát
és a kövekét meg a tövisekét

És utána ez a hajnal
a te időd világosságában
semmi más mint
a mennynél nagyobb
lány gyermeki koponya

*José Ensch: „Dans les cages du vent”,
Editions PHI, Echternach, 1997*

ANISE KOLTZ

(1928)

(Minden verset azért írunk...)

(Chaque poème s'écrit)

Minden verset azért írunk
hogy visszatérjen a csendbe

Ez az utolsó -

Ha túl közel jut a halálhoz
elveszti a visszavezető utat

A költő

(Le poète)

(Le poète s'excuse auprès des mots)

A költő bocsánatot kér a szavaktól
amiket felszippant
mielőtt kiköpné azokat
egy fehér papírlapra

Bocsánatot kér a haragtól
amit hozzácsol a világ haragjához

(Lorsqu'il sculpte son poème)

Míg a versét fejszeapásokkal
faragja
a nap megfeketíti
az idő visszatartja az óráit
mint egy kutya farkát

(Il retient le poème)

Visszatartja a verset
mint a lélegzetét tartja vissza az ember

Tanuljon meg lélegezni
maga ellenére

(Le mot qu'il écrit)

A szó amit ír
egy másik szóvá válik

Vadállat-fogai
csattognak

Minden vers
karmainak a nyoma

(Sa ligne de vie)

Az írásban zátonyra fut
az élet-vonala
és ott elakad
összekeveredve
minden vereség
ami benne rejlik

(En remontant)

A szavak folyama
mikor felemelkedik
egészen az első kiáltásig
az ige lezuhan
mint egy meteor

(Nomade)

Nomád
a szavait
homokszemtől homokszemig húzza

A sivatag a sivatag
megkínzása

(Le poète allongé)

A versében
elnyújtózkodó költő
álmatlanságban szenved

A teste számlálja
a vers-ütéseket

Az ébredés jelez
mint a bomba időzítő szerkezete

(Les mots adossés à la page)

Alapra támaszkodó szavak
rejtegetik sebzett oldalukat

A tollából eredő nép
kihal mielőtt létezne

(Jour par jour)

Nap mint nap
kihívja a halált

Átfut rajta
a szavaival mint egy vihar

(Sa vie est sans archives)

Az élete nem ismer levéltárakat

Az amit mond
csak szavak álruhájába
öltözött csend

(Il tient le territoire...)

Fenntartja
a beszéd területét
anélkül hogy fedezékbe vonulna
a leomló szavak előtt

(Il n'avance plus)

Nem megy már tovább:

A szavak elhullanak mint a legyek
a képek darabokra esnek

Hiába
kínozza az alakokat és a színeket

A szájában
megsokszorozódnak a fogak

(Le papier le rejette)

A papír visszautasítja

Behavazott síkságát
a milliányi belevésődött lábnyommal
beszennyezte
a halál árnyéka

(Il traverse la langage)

Áthalad a nyelven
mint egy harcmezőn

Mihelyt megérint egy verset
felrobban

(Il exprime des choses)

Olyan dolgokat magyaráz
amik elkerülik
a szavakat

A verse arra tanít
amit ő nem tud

(Son écriture)

Az írása
teli bogokkal körben
szorongatja

Mint egy boa
végignyúlik a lapon
és összezúzza

(Dans le blanc de ses poèmes)

Versei fehérjében
haldoklik

Az ábécé betűibe öltözve
megy egészen a sírig

Külső - belső
(*Interieur - Exterieur*)

(Si ma penchée touche)

Ha a gondolatom megérint
egy tájat -
az eltűnik

(L'homme)

Az ember
akit mindig legyőztek
a győzelmek között
jegyzik fel vereségeit

(Tandis que les caravanes rentrent)

Miközben jönnek vissza a karavánok
én leúszom a folyamokon és folyókon

Megmozdult a föld a testemben
több gyereket már nem ad

(Les livres de ma bibliothèque)

A könyvtáram könyvei
szorosan egymás mellett
őrzik megsárgult lapjaikat

Megszelídített erdő
ami továbbra is átéli az évszakokat
egyformán reszketve
a kivirágzás
és a levélhullás előtt

(Tous les jours)

Minden nap
meglegeltetem a testen
az agyonfáradt tehenet
hogy keressen magának
illatos füveket

(Quand je marche)

Amikor megyek
a világmindenség megy
velem

Én a lépés vagyok
a lépésben

Megyek
hogy találkozzam önmagammal

(Accrochée)

Lélegzetem
kínpadjára
kifeszítve
lógok
az űrben

(Le soir)

Este
a férfi hazahajtja
bivalycsordáját

Meztelen talpaival
csapkodva a földet
megállítja a Napot

(Le berger avance)

A pásztor megy tovább
hátán a nap

Botjára támaszkodva
figyeli a nyáját
amint pusztulnak a birkák

(L'oiseau en plein vol)

A madár teljes sebességgel
nekicsapódik a Napnak
és összezúzza azt

A Paradicsom minden este
Elég

(Chaque fois)

Minden alkalommal
amikor más valakiből
én lesz
én mássá változom

(Où se trouve le lieu)

Hol van az a hely
amit pótolni nem lehet?

Senki sem véd meg minket
megszokjuk a csendet

(Je vis en mourant)

Haldokolva élek
élve halok meg

Messziről
hallom késeket fennek

(Je m'endors sur les mots -)

Elalszom a szavakon -

A gyerekek nyársra húzva
lassan forognak
az álmukban

Az éjszaka végtelen

(Dans les paroles)

A szavakban
hallgatom a csendet

A csendben
hallgatom a halált
és az újakezdést

(A qui appartient le silence)

Kihez tartozik a csend?

Az én összetört hangom
kopog az ajtón

(Pourquoi déranger les mots?)

Miért zavarjam meg a szavakat?

A szám
nem a szám

Anélkül hogy megkérdezné
a vér továbbra is
körben jár
az érfalaim között

(Déjà le contrat)

A szerződés
a testemmel már
lejár

Egyenként
eltörlöm a lábnyomaimat
befedve azokat homokkal

(Animal du désert)

Sivatagi állat
viszem a szomjúságot
Naptól Napig

(Ma peau est couverte de dates)

A bőrömet dátumok borítják
- régi előjegyzési naptár

Nézem hogyan vonul el az élet
az erkélyem magasából
tanulmányozva a vasúti menetrendet
bár fel nem szállok már vonatra

(Sans succomber au mirage)

Anélkül hogy a létezés
délibábjának áldozatává válnék
átszelem a nemlét
sivatagját

(Le monde s'est fait)

A világot a szó alkotja
és szedi darabokra

Minket a kő
ítél el
amint újra felfed minket

(Il n'y a d'autre terre)

Nincs másik föld
mint ez a Föld -

Le fog nyelni minket

(Quelque chose)

A szavaimban
valami a torkomat vágja
űz attól amit mondok

Beszélek
és már nem hallom önmagam

Egy sivatagot viszek
a másikba

és közben a szám megtelik homokkal

(La terre roule sous mes pas)

A Föld gurul a talpam alatt
hogy elveszítsem a lábam

Vigyen csak el engem az ördög
el úgysem égek

(Morte)

Holtan
az életről fogok álmodni
befejezetlen arcom
titeket figyel

Charlotte-nak

(Je perds tous les paris)

Elvesztek minden fogadást

A szavak elbújnak a szavak elől
Az idő elfelejti az időt

(Mon ombre se couche)

Az árnyam ott fekszik
minden síron
mint egy kutya

A halál szülte az időt

(J'ignore)

Nem tudom
hogy rendben vagy rendetlenségben
élek-e

Ma tegnap van-e
vagy holnap
vagy a kettő együtt

Az ember
(l'homme)

(Ma peau sent)

A bőröm érzi
a nedves udvarokat
az elhagyott mezőket

A világ szélére
támaszkodom

Te nem vagy sehol

(in memoriam René Koltz)

(Je t'aime)

Szeretlek
farkast a farkasok között
a rőt vad erejével
harcolva bőröd ellen
ami az enyémhez ragad

(J'ai appris à mon ventre)

Megtanítottam a hasamat
hogy táruljon ki mint egy kapu
amikor a te Napod kopogtat
hogyan felfaljon engem

(Tu prononces mon nom)

Úgy ejted ki a nevem
mint egy tóét

Megfosztottál a partjaimtól
a vizeimen uralkodsz

(Comme un fauconnier)

Mint solymász
várom
hogy rám szállj

Kesztyűt hordok
hogy védekezzem
a karmaiddal szemben

Minden érkezéskor
kikarmolsz egy darabot
a bőrömből

(Les mots roulent)

A szavak gurulnak
köztünk
mint a csend
kemény kövei

(Les reins brisés)

A súlyod alatt
összezúzódott vesék

Minden éjjel
a te ágyadon
öregedtem

(Dimanche des Rameaux)

Virágvasárnap

Te vagy a Krisztus
delíriumban lépsz be a városomba

Az ágyam fája lesz
amiből a keresztéd készül

(Jour après jour)

Nap nap után
rendbe teszed a testemet
amit a múlt már mos le
mint holttestet

(Celui qui aime)

Aki szeret
ölni akar
felégetni egy földet
ami nem az övé

(Mon lit est à la fois)

Az ágyam egyszerre
kísérleti telep
természeti rezervátum
vágóhíd

Az anya
(*La mere*)

In memoriam Alix Mayrisch

(Ma mère morte est sans repos)

Az én holt anyám meg nem pihen

Harcol velem
mint Jákob és az angyala

Nem jelölt meg engem
Másabb vagyok mint egy nép

(Lavant le miroir)

Amikor mostam a tükröt
hogyan letöröljem
régi arcaimat
megjelent az anyámé

Rátapadva az enyémre
készíti elő
még egyszer
a jövőmet

Amikor mosom le
és mosom le újból a tükro

(J'ai occupé)

Elfoglaltam
anyám
szűk medencéjét
ahol a halál lebegett
együtt az örökkévalósággal

(Mon premier cri)

Az első kiáltásom
visszhangzott az övében
elordítva a haragom hogy megszülettem
egy ragadozó tehén
tejétől függően

Könyörtelenül
kényszerített felnőni

(Mon corps est celui)

A testem az anyám
teste

Az utcasarkokon
az álmai fotokópiáit
osztogatom

(Ma mère apparaît)

Megjelent az anyám -

A mellén ringat
egy gyermekbetegségben szenvedő
tejes köcsögöt

(J'ai usé mon père)

Kihasználtam az apámat
az anyámat
a szeretőimet

Az évszázad egy mozdulata
elég volt
megsemmisíteni őket

(Les seins de ma mère)

Az anyám melle
szegekkel volt tele

Én csak szavakból és vérből
gyúrt kenyér vagyok

(L'âme proscrite de ma mère)

Anyám száműzött lelke
nekiütődik az ablaküvegnek

Túl sokáig kalitkába zárt madár
egész élete folyamán
az én költeményeimnek éneklő
az ördögök lakomáin

Róma istenéhez

(Au dieu de Rome)

(Où est Dieu?)

Hol az Isten?

A templomok falain
az ő robot-arcképe
A HIÁNY

(Tous ont essayé)

Mindenki megpróbált
beszélni az Istenhez

Egyik nyelv sem egyezik
az övével

A szánkban megrohadt
a tudás fájának a gyümölcse

(Chaque être)

Minden lény
magával viszi a titkát
a halálba

De a temetők mélyén
az Istenek vitáznak az agyvelőről
amit ezüsttálakból
fogyasztanak

(Lorsque Dieu présenta Eve)

Amikor Isten bemutatta Évát
a hitvesének
Ádám így szólt:
„Miért kellett megcsonkítanod -
ezt a nőt örök idők óta
ismerem

Egy másik világot
már benépesítettünk.”

(Dieu m'a ordonné)

Isten arra utasított
hogy tiporjam el a kígyót

Elevenen hordom
a nyakam körül

Emeljétek fel az angyal árnyát
túl nehéz
a szempilláimon

Nem bocsátok meg neki

(Dieu a délaissé les vivants)

Az Isten elhagyta az élőket
hogy szerelemmel szeresse a holtakat

Nekrofil
letörli és újraírja a nevüket

(Je porte en moi)

Halott csillagokat
hordok magamban

És egy Krisztust
aki beleőrült örök életébe

(Sur les autels)

Az oltárokon
elrohadnak az isteneink

Ne az éghez tegyetek hozzá
még egy eget
hanem a földhöz
még egy földet

(De cette terre sauvage)

Erről a vad földről
eltávoztak az istenek
és az embereket rábízták
a hozzájuk hasonló
bukott angyalokra

(Si Dieu me touche)

Ha az Isten hozzámér
agyoncsapja
a villám

*Anise Koltz: „Chants de Refus II”,
Editions PHI, Echternach, 1995*

német

JOSÉE KRATOCHWIL
(1950)

(Szerelmes ez a hajnal...)
(*Verliebt ist...*)

Szerelmes ez a hajnal
önmagába
mintha örökké tartana
Borzongok
nézője maradok csupán
hisz tudom mily rövid
áltatom magam hogy érzem
benne a reggelt, hogy örömmé
tárulkozik
és már-már elhiszem
hogy örökké fog tartani

(Állat lenni...)
(*Ein Tier sein...*)

Állat lenni
szörnyeteg-szenvedélyektől mentesen
A gondolat-dzsungelben
a tao
mindenek előtt
rost-vékonyan megcsomózott út

(Meleg a fa...)
(*Warm ist das Holz...*)

Meleg a fa
a még nekem is idegen bőrömön
a csomói is ott vannak
a legbensőmben
Nagyok, kicsik...
Bárcsak
felszeletelhetném
hogy világosabban lássam
mint fában az évgyűrűket
De kisurrannak
mint egerek.

*Josée Kratochwil: „Trotz-dem Lyrik”
Filou Verlag 1993.*

HELMINGER
(1953)

(kimondhatatlan...)
(*unsagbar*)

kimondhatatlan
a volt
a cella sötétje
ölelésében
beleégetve
az árnyék-szám
egészen az erekbe
amint mondta: a füst
előtáncolt az ór
pipájából

*Nico Helming: „In eigener Säure”
Editions PHIO, Echternach 1996*

ROGER MANDERSCHIED

(1933)

Jámbor kívánság

(*frommer wunsch*)

1

a versem
legyen
akkora
mint egy bélyeg
négyzetes
és a szélein
cakkozott
egy pici
egyszobás lakás
(nem urna
nem urna)
valahol
szeretnék
egyszerre már
otthon lenni

2

szél legyen
a versemben
keresztúzat
oda-vissza
fagy
havazás
legyen a versemben
még mindig
akarok síelni
nehéz lesz
meglennem
vers nélkül
mert én
nem vagyok költő
aki egy versen kötlik
az ajtó előtt
a napon
kint

elélnék
ide-oda
egész jól
feltéve
hogy
ő
egy
fűszál
lenne

3

csak úgy
zsebből
előrántani
egy verset
bármilyent
és azt
meglobogatni
a levegőben
ejha
ez lenne valami
a verseimet
én lenyelem
hiszen
öregkoromra
el is
veszhetnek

4

micsoda
egy vers?
az alma kerek
a magokat ki-
köpjük
a járdára
egy angyal
lába
elé
a vers
nagyon gyakran
a park
fáin nő
még
gyakrabban

alatta
a fák
is
belenőnek
a talajba

5

a
vers
egy
ejtőernyő
a zsinegei között
akadt fenn a vénusz
vagy
a merkur?
vagy egy
a lábujj-körméig
szépen formált
a normák szerint
kifestett
felfúj
gumibábu
lebegett
ami a vállán
ad
helyet
a
költőnek?

Utolsó költemények

1

én
é n
ÉN
É N
én?

2

szemeket be
füleket be
most vers születik
egészen teli
kezet a szívre
most születik egy igazi vers
metaforákkal
a belsejében
Genitivus úr
csak most születik még több
VERS

3

én
vagyok
nekem
van
én
voltam
én
leszek
én
semmit sem tudok
én
semmit sem akarok
én
tudom már
én
nem tehetem
én
már akarom
ez
nem megy
én
ezt nem
engedhetem meg
én
énelek
én
írok

ki ad majd
nekem szárnyakat?

ki tesz
engem dadogóvá?

az örület
fahajójában
fekszem
a füst-fecskék
szótagjait számolom
a hold-borjú
egymaga legel
mint egy futball-labda
a zöldben a meccs után
áruul el
nekem a csendben
az én
titkomat
én vagyok
a
lezuhanó úrsikló
a
szakadék
a
kötéltáncos
versenypálya a gyerekek
golyó-
játékához
a körbe épített
pálya
nagyon sok
filigránból
és
kevesebb filigránból
semmiből
álló mag
körüli

5

oh
Nap
tükörtojás az ég-serpenyőben
oh
sivatagok tojássárgája
oh
mindenség tisztviselőnöje
a napi lenyugváshoz
jól
felkészített
forró fej
oh
Nap
minden csillag tévedhetetlen
kancellárja
oh
női Pápa
a te
fel- és le-utad
nap nap után
s akkor
ez a kerekség
pirula és balzsam
a
galaktikus fejfájásra
oh
Keleti Hölgy

6

benn
kinn
közötte az üvegfal
én itt
én ott
nekem van
vagyok
voltam
leszek
gondolkodom álmodom
nem tudom
fekszem
és nézek
és hallgatok és szagolok
és érzek és esem

szakadatlanul
és
esem
esem
esem
a
csapdába

7

belül
minden üreges
az élek lekerekítve
félhomály
csak ezek az ablaküvegek
vernek vissza
egy darabka fényt
mint a naptól
emlékvillámok
egy eleven világból
megkockáztatom újra meg újra
a vakrepülést
fejjel lefelé
a
lélegzetelállítót
lentről eddig
az egykori
tágas
ködtől nedves
mező
illata

MACEDÓNIA

CANE JONOVSZKI

Ablak

halkan nyílik
tisztelettel
elmozdul elmozdul
a fény
egyre ott van benne
és nagyapa szeme
és a gyökerem
képe

Álom

leszállni mint egy porszem
mint madarak puha fészke
mint halk suttogás
mint kis emlék

benne maradt
mint egy fehér hattyú
egyedül
hogy ujjával megérintse az eget

Kolostor

a reggel - öröm
ami a szívben hintázó
játékra hasonlít
az este - emlék
gondolod fent piroslik
és lefelé törekszik elnehezdedve
a dél a vágytól tüzes tenger
minden gyertyában annak lángja ég le
a léptünknek olykor
kolostor-súlya van

Szó-nyíl

mondja: verset írsz
amikor az álmatlanságtól feketék a szemeid
és mint a zeniten álló nap szomjúságot okoznak

mondja: verset írsz
amikor a dél - reggel, a reggel - éjszaka
és a ceruza a fehér út fáradt vándora

mondja: verset írsz
amikor a csillagok - ablakok
és az ég - gyermekszem

mondja: verset írsz, szeretlek
én nyíl vagyok
én szó-nyíl vagyok
hagyj engem békén

JOVAN KOTESZKI
(1932-2001)

(Van egy menekülés...)

Van egy menekülés
nehezebb mindenfajta zenénél
Van egy gyerek aki port eszik
és víz
ami felaprítja a holtak
csontjait
és sziklákat formál belőlük
Van egy kivert szemű ember
gyengédséget olvas
és mint nagyszerű isten
közeledik a szívhez
Van egy mérgező világ
egy fehér világ
mint egy fehér lenvászon
Van egy halál
amelyik ott kotlik minden nyitott ajtóban
és mindenki hívóként dolgozik
És van egy föld
egy fekete föld
amit három hold ugat meg
és egy csintalan kutya

Forrás

Te, aki mellettem folydogálsz
és mohó száddal nem érintesz meg engem
fekete kövekből építesz
amik a medremben erősítik
iszapos feneked.
Most nézem az árnyékomat
amint pirosan elvirágzik.
A hangod távolodik tőlem
és az éhező kegyelemről szól,
a véletlenről.

Te fehér vizű forrás vagy -
széles a torkod,
hidegek a lefektetett kövek
a napos oldalon
és a titkos kapuk beárnyékolt ínye
a szomjúságunk előtt
mind hideg.
A földalatti rejtékhelyekről bukkansz elő
és folyasz,
folyasz mint egy szigorú lány,
aki néha fel tud hevülni,
aki néha képes alázatosan viselkedni.

Kenyér

Néhány szóval feltárom a titkod,
várlak téged, mint az év legmelegebb napját.
Az asztalnál olyan közel vagyunk és egymáshoz tartozunk
mint a Tejút, amiben egymáshoz tartoznak a csillagok.
Ki kihez tartozik - egy ember meg egy kutya,
félek az idegen, üldöző szemektől.
Az édes fakéreg
összehozott veled. A te keserű neved
rá van írva a kemény nyomokra a száraz földön.
Kenyér! Kitérom a kaput és behívom
a hamuszürke évektől éhes anyám,
mint az éhes gyermekek
vésik bele a tekintetüket
abba a házba, amely az alapjaiig összedől.

Kőműves

Barátom, mesterem, testvérem!
Hajolj le, csókold meg a földet és nézd meg magad
kínos életedben. Az évek átvittek a
réven mint kőművest
a nap szalmából font
koszorúval köszöntött
és a szőlő évétől
lángba gyulladt a szíved,
de te ott maradtál nehéz sóhajoddal,
azzal a mély kő-csókkal
ami téged a földbe nyomott.

Melankólia

A föld nedves
tenyerekre támaszkodik.
A nyárfa a sziklán
egy nagy talány.
A házból egy könyörgő
hang szól
nedves harisnyát visel.
Nem a kukoricán
átdöfött szablyán
játszik a szél.
Az eső vájja a kazlakat.

Nővérek

Elfelejtettük
édes nővéreinket
a fájdalmukkal
ami a mi halálunk volt
a szemeikkel
amik a mi jószágaink voltak
a hajukkal
ami a halálunk volt.
Elfelejtettük
édes nővéreinket
az emlékeink
drágaköveit

Séta

Egy futás van
minden zenénél súlyosabb
Egy gyerek van aki port eszik
és egy víz
amely felaprózza a holtak
csontjait
és átformálja a sziklákat
Egy ember van aki kiásott szemével
olvassa a gyengédséget
és a szívhez közelít
mint egy gyönyörű isten

Egyetlen káros világ van
fehér világ
mint a fehér lenvászon
Egy halál van
ami ott kopog minden nyitott kapun
és egyre csak úgy tesz mint egy hívő asszony
És egy föld van
fekete föld
amit három hold ugat meg
meg egy incselkedő kutya

Szerelem és halál

Beleveszünk a szerelembe
én meg a lány
reggeltől halálosdit játszunk.
Az istenek elrejtőznek
meztelen szégyenünk elől.
Szívünkben kimossuk a szívet,
megfájdul nekünk a szabadon fekvő gabona
és vad szerelem vesz rajtunk erőt
az őszi esti tűzben.

Szülessetek! - a föld megszületik
és mi is megszületünk, mint Éva,
hosszú a hajunk,
kössük át a sebeinket
azoknak, akik szerelmet
és halált játszottak estétől kezdve.
Az őszi folyóban elhervad a fű.

A kövön folyik a víz,
folyik az ég,
lángokkal játszik a szél,
zokog egy gyerek, egy föld, egy kő.

PANDE MANOJLOV
(1948)

Álmában érte a halál

A jogaitól megfosztott
kolhozparaszt
a földjéről álmodva
hal meg.

Korábban azt mondták neki,
hogy legyen közös az álom,
közös a kenyér,
közös a szerelem...

Senki sem mondta neki,
szocialista Macedónia,
senki sem mondta neki,
hogy milyen lesz a halál.

Elmélkedés

Napnyugta előtt,
amikor a párnára helyezem a lelkem,
a nyugati erdőket nézem
és a fenyőről elmélkedem:
Milyen szép is az
mielőtt az alkony leszálltára gondolnánk.

Gyökér

A föld szívét
faragva
a gyökér
elfelejti a fényt.

Ősszel
illatoznak a gyümölcsök,
fagyos színek
és korai halál.

Szél

Három napig cibált a szél:
három napig
izzott a parázs
a falu sötétjében.

Szocialista vers

Új ára van a vajnak!
Új ára van a kenyérnek!
Új ára van a cukornak meg a sónak!
Legyen!

Emelkedik a dollár árfolyama.
A márka árfolyama emelkedik.
Legyen!
Az okmánybélyeg ára
változatlan.

Az égbolt és a kenyér között
tartsátok fel a kezeteket:
Ki szavaz mellette?
Senki sem tartózkodik,
senki sincs ellene!

Utasítás

a macedón bürokratához

Számold össze a szavazatokat, ha kell.
Régen felemeltük már a kezünk.
Számold össze az öregekét -
ők a könnyű halálra szavaznak.

Aztán pedig - légy király!
Vigyázz a hatalmadra
és haldokolj örökké!

Nekem hagyd meg
a verseket:
Versemmel
fizetem meg az adót!

Arc
(*Лука*)

Nézem
saját bőröm,
a ráncokat
és az összekuszált ereket.

Nézem magam a tükörben,
megijedek
az embertől,
az öreges arctól.

Nem azt nézem,
a digitális géppel
készített
mai képet.

El kellene mennem,
elfutnom
a testtől,
ami egy másik lelket rejteget.

Kis veréb
(*Вранче*)

Kócosan,
higanycsepp,
reszket
az ágon.

Én a meleg szobában
érezem, a lelkem
valami rágja:
a veréb-szomorúság.

Fecskék
(Ластовички)

Szeptember van,
és ez a kettő
az utolsó raj
az ereszünk alatt.

Villám-nyomokkal
az eső jósolja nekik:
szelíd a halál
amikor szeretik egymást.

*Панде Манојлов: „Љубов и чемер”,
Матица Македонска 2005, Скопје*

MIHAIL RENDZSOV
(1936)

Félelem

A széltől megsárgult a fa.
A szívem elsötétült.

Nem üztetek engem éjfélig?

Csalogányok ugrálnak a házam fölött
A félelmem falon felfutó borostyán
Tűzvész az éjféli gályán.

Halljátok a hangot
A szív titkos kamrájában?

Az éj aranyfelhő
Ti csillagok hamis utat
Mutattok nekem.

A csalogányok öngyilkosok lesznek az égen.

MATEJA MATEVSZKI
(1929)

Eső
(Дожд)

Szital az eső
mintha törékeny bogárcák járnának
a száraz leveleken

Sápadt kis lámpák
remegnek
a tar ágakon

Tehát nem lesz úrrá az ősz
és az ujjaim alatt
az idő levelei hullanak
mint a kertben a falevelek

Lassan halomba gyűlnek
mint a testem humusza
a gondolat az érzések
a földkéreg gyümölcse

És úgy tűnik ide-oda forognak
az ősszel
az esővel
és az éji neszekkel

*Mateja Matevski: „Луна”,
Македонска Книга, Скопје, 1980*

ATANASZ VANGELOV
(1946)

A virág mit nem nevezek meg

Mint a királynak fényes palotákat gondoltam ki neked
és mivel az kevés volt
háromszáz mestert hívtam hogy tavaszi időt kovácsoljanak
és az is kevés volt
madárként még egy-egy dalt is felakasztottam minden
fára és azok magasra szálltak és háromszorosan daloltak
és az is kevés volt
már nem tudom
hogyan írjam le végtelenségedet
tanulmányozni kezdtelek

Így fedeztelek fel egy ismétlődő pillanatban
és így vesztettelek el

MADAGASZKÁR

francia

RANAIVO
(1914-1999)

Vannak csókok
(*Il est des baisers*)

Vannak hosszú csókok, mint az az első a sziklabarlangban;
könnyed csókok, azok, amiket túl festett ajkáról lopok egy ölelésből szabadulva;
futó csókok, mint elváláskor;
mély csókok, amiket nyugodtan kapunk;
gyengéd csókok, amiket derűs időben váltunk;
madár-csókok, mint a szimbiózis;
édes csókok, likőrös poharakból;
szomorú csókok, a bánat pillanataiban;
őrjöngés-csókok, miket remegve adnak;
mennyei csókok, amikor kezeid az arcom simogatják és kék hajamba túrnak;
de van egy álom-csók: a kibékülés.

MALAJZIA

A. SAMAD SAID
(1935)

Árnyék
(*Bayang*)

Csak a
fényben
látszik
az árnyék
a sötétben
elvész.

De hét
lámpa hét
sarkot keres
s ekkor szétfolyik
az árnyam -
a túl nagy fényben
eltűnik
az árnyék.

Kuala Lumpur
1985

*A. Samad Said: „Balada hilang peta”,
Dewan Bahasa dan Pustaka, Kementerian Pendidikan
Malaysia, Kuala Lumpur, 1990*

MASURI S.N.

A világ rejtélye
(*Rahsia Alam...*)

Nagy hullámok tornyosulva
csókolják a part ajkait
nem tudni - orkán ez
s egy zátonyra dobott csónak,
ahogy hull az eső
ömlik a víz
és imát mormolva
árad a tenger;
hová tűntek
a homokos síkon
a szomjúság sikolyai?

1998. december 16.

„Dewan Sastera,” 2000. December

MALAWI

GEORGE mSUKU

Idő (Time)

Az idő a lélegzet
A szívverés
Olyan mint a szappanhab
Mi átfolyik az ujjak között
Múló álom
A múltat alkotó
Eltemetett tapasztalat.
Az idő a halott évszázados csontjai
A fakuló régiségek,
Az elfeledett évek relikviái
A folyó mi lefelé folyik
Az örökkévaló hegyeken
És kanyarogva tör fáradtan magának
Utat a zöld völgyek alján
Az idő szél
Mi vadul fűj
Szeszéyesen csapongva
S pusztulást hagy maga után.
Az idő óra
Mi ketyegésével messze visz
El a józan észről
El a képzelet birodalmából.
Az idő egy szörny mi a bensőkben
Elnyeli a babusgatott értékeket
Az éjszakai rozsda
Mi lassan szétmarja a szépséget -
Lekoptatja a cukormázot
Lerántja a csillogó burkot;
Az idő apály mi teleszórja
Holt kagylókkal a partokat.
Emberi rőzseköteget égető tűz
De a haldokló zsarátnok sohasem
Válik hamuvá -
És egy szürke árny a légben.
Minden perc egy csatorna
Mi létünk lényegét
A mély tengerekbe sodorja -
Halandó életünk feledésbe így merül.

(kézirat)

Könnyek Afrikáért (Tears for Africa)

Éjjel-nappal verejtékezve készítettek tervek
Nehéz küldetésükhöz hogy szézzúzzák az idegen uralmat
Többségüket lelőtték vagy börtönbe vetették
A szerencsések önkéntes száműzetésbe vonultak koldusoknak
De a szabadságharc változatlanul folytatódott
Majd feltámadt a változás szele
Mi vad orkánvá változva csak pusztulást hagyott maga után
A Super Mac Cap Town-i látogatásának visszhangja
Sétakocsikázássá és vagy ujjongássá változott az erő
De a valódi szabadság csak köd a láthatáron
Az utak összegabalyodása és szétválasztása
A fekete felhők és a szabadság elutasított
Mindenkit aki versengett Salazárral és Caetanoval
Mindenkit aki csodálta Vervoedot és az apartheidet
A többséget akik büszkék hogy felülmúlták Hitlert
A vértől vizelettől és haláltól bűzlő börtöncellákat
Az Egyház csak az Isteni Műért felajánlott adományokat élvezte
Hallgatólagosan egyetértve azokkal megisméltődött a Duce kísérlete
Az egoisták egyszerre az Isten mellé kirendelteknek érezték magukat
A szavuk az ország törvényévé lett és a parlamentet kisajátították
Minden mindenki az ő tulajdonukká vált beleértve a házakat feleségeket
A következő napon semmiféle ellentétes hangot nem engedtek meg az országban
Semmiféle tiszteletet a papok és az Isten többi szolgája iránt
Fizetett színlelés a vallás szentségével egyre hangosabban beszélnek az akcióikról
Néhány szektát törvényen kívül helyeztek a tagjaikat üldözték és Júdásokká tették
Semmiféle tapintat az egykor hittársaikkal szemben
Mindenki ellenség elhallgattatandó megsemmisítendő
És határozatok hoztak hogy megvilágítsák az utat a dzsungel törvénye felé
Éjjel „kengurufarmokat” alapítottak éljenzések közepette
Minden ellenállót börtönbe vetettek hogy ott sorvadozzanak
A családjukat otthontalanná tették egyszerű kitesztóttakká ítélték
És az Amnesty International törvényének a haszontalanságát látták
Az önkényes letartóztatások és gyilkosságok gyakoriságában
Minden emberi jogot elmozdítottak hála a hidegháborúnak
A hatalommal bíró nemzetek eltervezték hogyan öljk meg a Sarki medvét az Ördög Birodalmában
Az emberiség ellen elkövetett saját bűneiket a fényűzésen és dicsőségen át észre sem vették
A korrup és kegyetlen vezérek megbocsáthatatlan bűnök elkövetésére bujtogattak
És az egy év folyamán ellopott milliókat idegen fővárosokban rejtették el
Egyesek bérpalotákba investáltak Londonban Párizsban és Cannes-ban
Az elszomorodott pártok erőszakhoz folyamodtak hogy felszabadítsák önmagukat
Oliver Cromwell egyszer megtette kérdezzétek meg erről bármely angol történészt
És 1917-ben a bolsevikok meghozták a fordulatot a saját terveik szerint
A hidegháború utáni korszak még nem rózsakert
A háborúk tovább folytatódnak és sohasem győznek akár csak egy napra sem

Ezekben az atrocitásokban a katonai kormány hasonlít a polgárra
Színlelt választásokat tartottak hogy rászédjék régi barátaikat
Pénzt használtak készséges munkások felbérélésére hogy a választásban ők győzzenek
Kelet-Afrikában shauri yoko az örök veszteseknek
És ugyanazok lelnek piacra máshol saját ügyességükkel
A Nemzetközi Bizottságot fogatlan fogdmegekké téve
Amint a választásokat „szabadnak és becsületesnek” nevezik a viták közepette
És egy rögtönzött bizonylatot nyújtottak át miközben elenyésznek a ritka levegőben
Nincs semmi oka megmondani az igazat amit képtelenek
Végül is a gazdáik elfogadni
A zsebeik megteltek egy könnyű jól végzett munka után
S íme a védekezésük: „Egy afrikai sem tanulta még meg elismerni a veszteséget”
Sokkal bölcsőbbek azok a vezetők
Mindig csak azt tervezve hogy hogyan lehet becsapni mindenkit és a szerető istenünket
Egy egykor győzedelmes Swahili állam tapasztalatát felhasználva
Mindig rászédve korábbi uraikat azokat a hiszékenyeket
A média segítségével a kék égig emelve magukat
Keresztül-kasul bebarangolva a kontinenst és kiáltoztak hogy
A táskáikban ott lapulnak a Fekete Földrész felosztására vonatkozó tervek
Az ajándékuk csak egy csapda a Sátán útja a kövér zsákmányért történő gyilkoláshoz
És hogy az Afrikai Egységért felhívás demokrácia nélkül csak üres fecsegés
Jaj azoknak akik demagóg bálványokat szólítanak
Afrika egyszerűen utánozhatná Európa nagyságát
De a kezüket szennyező vérről történő gazdagodást élvezik
Eljött az idő hogy eltöröljük azt a képet a negatív pózolást
Többé már nem érdekelnek senkit sem a szörnyekké változott bálványok
Nincs már helye a demokratákat vádló despotáknak
Fújjon még egyszer a változás szele és vigye el a könnyeinket
És az orkánok söpörjék el tőlünk a mocskot!

(Kézirat)

MIKE SAMBALIKAGWA MVONA

A hegyes Malawi szépsége
(The beauty of Mountaneous Malawi)

A híres Misuku Hills-től a Mafinga Hills-ig
A Vipama Hillstől az előkelő Nyika Ng'anda dombjaiig
A kiemelkedő Hora Hegységtől a hatalmas Holiday Viphya-ig
A Mlowe Hegyláncolattól itt-ott lefelé a Kandoli Hegységhez
Az örökzöld Dowa Hillstől a Mchinji csúcsokig
A történelmi Ngala Yapakamwától a Nkhoma dombokig
A masszív Dedza hegységtől Angoniland Mvai sziklás hegyéig
A határtalan Dzonzi Hills-től a Sanjike Hills tornyaiig
A „svájci” Kirkrange-től a lélegzetelállító Zomba Platóig
A vén Lisau dzsungeltől a Chiradzulu Hegységben található Mizimu-ig
A „romantikus” Ndirande Hegységtől a csipkézett Michiru Hills-ig
Az Előkelő Mulanje „lavinás” Mchesi Hegységétől
a fehérre púderezett méltóságteljes Sapitwa-ig
Íme a szép Malawi

(kézirat a szerzõtől)

MALDIV-SZIGETEK

A. SHAREEF
(1931)

Esély-vonat
(*Train of Chance*)

Lassan megáll a vonat,
Ez az idő, amikor fel kell szállni,
Ha elmulasztod, minden a te hibádból történik,
Elszalsztod az utolsó alkalmat,
Mindenkinek szembe kell néznie, ez oly nehéz,
Mondják, a szerencsével egyszer az életben,
Kopognak az ajtódon,
Nos, inkább kényelmesen készülj fel,
Egy ellenállhatatlan erő hatása alatt,
Amit mi sorsnak nevezünk,
Különböző utakat nyit az különböző embereknek,
Ha a megfelelő peronon állsz,
A sorsod a győzelem,
A tehetség - a sikerhez vezető hajtóerő.

(*A. Shareef angol nyelven ír*)

MALI

SOUÉLOUM DIAGHO

A lélek, ami ég (*L'âme qui brûle.*)

A lelkem ég a hatalmas feledés előtt, mi engem visszafogott.
A lelkem ég, mert már nincs az a víz, ami oltotta a szomjat, az azt őriző pocsolyák
már
felszívódtak.
A lelkem ég az engem cserbenhagyó egész élet utáni vágyakozásban.
A lelkem ég, mert a boldogság, mi fenntartotta, tovatűnt.
A lelkem ég, mert minden irány összekeveredett.
A lelkem ég attól, hogy nem tudom kimondani, ami kimondandó.
A lelkem ég Ténéré előtt, aki támasz nélküli fonalként húzódik.
A lelkem ég, mert az egész törzs szétválík, mint a horizont, ami egy alig látható
világ előtt
megnyílik.
A lelkem ég, mert az emberi értékek már nincsenek.
A lelkem ég, hogy megtalálja az egyenesen a mennyekbe vezető lépcsőt.
A lelkem ég, mert emlékszik a jobb, elveszett napokra. Szükség van a lelkemben éjszakára,
keresve
a fényt a feneketlen alagút végén, az egész törzs lelkének a kiáltását,
ami a
nyomor és feledés ellen harcol a végtelenség kapui előtt.
A lelkem nyögdécsel az ellenség közeledtén, aki átvágja az ország minden határát, ami
a nomádok nyájait ringatta, a bájos homokhalmokkal teli síkságokat, én, mint egy eltévedt,
a teljesen elpusztult
egyik bolygóról a másikra mentem. Oh, élettől bolond viharokban elveszett
lelkek
Istene, csodáld a férfiak és a nők erőfeszítését, akik a túlélésért, a lélekért és a szellemért
harcolnak,
vitáznak, hogy bele ne zuhanjanak a feledés káoszába.

(franciául író tuareg költő)

MÁLTA

STEPHEN CACHIA

(1976)

A szemeidben láttam a hideg hold halálát

(F'għajnejk rajt il-mewt tal-qamar kiesah)

A szemeidben láttam a hideg hold halálát,
a vak fény villanásait a tóból, ami
mégis száraz maradt.

A szemeidben láttam a hideg hold halálát,
a vadász nyilától átdöfött kis madarat,
az életedben más tartalék nincs, csupán
a hangya-limonádé édessége,
a rémült ördögfi csókja,
a homokbőrén a hullám.

A szemeidben láttam a hideg hold halálát,
egy bronzszobor
zöld ajkait
és szétlapult keléken az iszapot.

MARIJ EL

ANATOLIJ TIMIRKAJEV

Augusztus
(Август)

Sárga kendőt kötött fejére a rozs,
És ma az ég is sárgán nevet.
Csodálkozva dörzsölöm a szemem -
Augusztus van,
Miközben szorgalmasan kaszálunk,
Az ég peremén már nyugszik le a nap,
Az a vörösség
A hólyagokat juttatja eszembe
Ősz apám érdes
 tenyerén...

*Анатолий Тимиркаев: „Ўмыр шырка” ,
Книгам лукио марий издательство,
Йошкар-Ола, 1981*